

ואמר ר' יוחנן בן טורי ב"ר אבהו סהול סהול דברי ספור ר' יוסי. ור' יוחנן בן טורי ספר
 כר' יהושע דפסי וסבא ממוס לדיכא חזי רובי אכשעה: אמ רוב אנשי העיר
 וכו'. מלת אחי מחקה כ"ר יהוסף ז"ל ה"ר ורחיה הלוי ז"ל בקיבור ר' יוסי דלמי'
 כר' יהושע דפסיול צמד רובא ומכשר צמרי רובי מכלל דר"ג צמד רובא ממי מכשר
 היכא דלא טענה ובדטענה אפי' ברוב פסולין. וז"ל אדוקימא לרי יוסי כר' יהושע
 ובצמרי רובי טקמיה אפי' ובחד רובא ובדלא טענה אחי איכא לדימיר כיון דגבי פלוגתא
 דרבין גמליא ור' יהושע דתמיא לה בעי לנאומה ממי לדר' יוסי ענין הדיא פלוגתא
 כלומי אחי' דטענה אחי' ואפי' שראיתי בחטובה לרבינו אחי' נאון ז"ל בחלוף דברים
 הללו שכתבתי דעתי נוטה לפי' רש"י ז"ל עכ"ל ז"ל אבל ראיתי שהעלה הר"ן ז"ל והכריח
 דסוגין דהכא בשאינה טוענה נבי' לי דכשר כבעלתי עסיקי' וחסמא דמילתא הכי איתא
 דתורתא הוות ולא ידעה למיטען ולנוסח הוות ולא ידעה מנו וכיון דהיא לא שמה אחי'
 לר"ג בעי' חרי רובי אחי' דביעבד. דבסוגין דהכא לא מפלגינן כלל בין בתחלה לבדיעבד
 וכן כתב ג"כ הרא"ש ז"ל דמייבי בדלא טענה כרי הלכך בעינן חרי רובי אחי' לר"ג
 ע"כ וכן כתב הרמב"ן ז"ל בספר המלחמות וע"כ שדקדק ז"ל דלא קמי' אס רוב אחי'
 העיר משויין לכוונה דקדמי רישא. ועיין בטור ובספר הלכות דלפן העור סוף סי' ו'.

פרק ב האשה שנתאלמנה וכו'. ביד בהלכה אישות פ' ט"ו סי' כ"ה ובטור
 א"ה סי' נ"ז: וז"ל למתני' ר"ס המוכר פירות והתם וגם הכא בפירוק'
 פעמא דליכא עדים לא ידעא עדים לא אלא אמרי' המע"ה ואמתי לויא הנך
 אחר רוב נשים ורוב הכסים בחולות נשואי ומשני אמר רבינא: משום דליכא למימר
 רוב נשים בחולות נשואי ומיעוט אלמנות נשואות ורוב הנשואות בחולות ים להם קיל
 דמחוק טיב שמיא כנשואים של בחולה מוכרים בה בני אדם וכו' הו"ל ואין לה קול
 איתנה ליה רובא וכו' דליכא למימר הכי ואיכא למימר הכי המע"ה: והוא אומר
 לא בי אלא אלמנה וכו' ויטע דהכונה אפ' אמר יוסי עדים י"מ דלמי'
 דוקא עדים שנים אלא אחי' עד אחד עיין במ"ס בסוף פירוקין. ירוש' ניהא שנתגרסה
 כחלמנה מי עורר היורשין והנך אחר הרוב ורוב הנשואות בחולות נשואות אמר משה
 בחולה נשאת זאת אומרת שלא הלכו למדת הדין ולמנון אחר הרוב ע"כ עוד מקשה
 הימס צירוף אחי' טענה בהיותה נישוא מוכת עץ היתה וכו' משני אלא כר' מאיר דלמי'
 מוכת עץ כחובתה מתאים ורבי מהר"ך דלא חששו לדבר שאיט מלוי: ופי' הרא"ש ז"ל
 דבסוקין טעמא דליכא עדים הא ליכא עדים בעגל מהימן ואפי' שטענה דלורייתא לא
 בעי אפי' שהיא חובתה וזאת אומרת שלא הלכו למדת הדין ולא חשבוין עלי כמודע במקצת
 משום דהיא רבית טענה שטענה נישוא מוכת עץ היתה נשוא מוכת עץ היתה דקרקע היא ואפי' נצטרך דקרקעו
 דכחובה גובה ממטלטלי לפי שאיט יכול לומר פרעתי כר' יוחנן דלמי' בשעת אחר
 מעשה צ"ל לא אמר כלום הלכך היא מנה דמודה ביה ה"ל הלך כיון דלפן לו טענה
 ליפטר ממנו והלידק מנה ה"ל כופר הכל ופטור משבועה והכי איתא בירוש' דקיריקי'
 וכו' ופי' דה"ל ויטע דה"ר יהוסף ז"ל ביומא בה"ל: ודיקתו בגמ' כר' ליכא עדים
 טענה בהיותה בעל מהימן ומודה הכל ר"ג דע"כ ל"ק ר"ג כפי' דלמי' דלמי' דלמי'
 הלא משום דהוי נבי' וסמא אבל הכא דהוי נבי' וזני מודה ואנן דהנא דרישא מילתא
 דמודי בה ר"ג לר' יהושע תנא ממי בחד הכי מילתא דמודה בה ר' יהושע
 לר"ג ופריך בגמ' וליחוש דלימא מפקא פדיי הומוא כחאי ני' דינא ונביא והדרא ומפקא
 לכתובתה ונביא בה ומשני ר' אבהו וזאת אומרת כחזינן שובר ונדלך כמ"ד בפ' בראש
 דב"ב דלפן כחזינן שובר ורבי ספא אמר במקום שאין כחזינן כחובה עסקין אלא סומינן
 על תנאי צ"ל שנתקנו לכתובתה מתאים הומוא מנה והדר פריך וליחוש דלימא מפקא
 עדי ביטומא ונביא והדרא מפקא עדי הומוא בני' דינא אחריתא ונביא משני במקום
 דליכא למיחש כגון במקום שאין כחובה וגובה על פי עדים והכי כחזינן שובר: אף
 חלוק קליות ר' איה וכל הגי' ראיות ביבודה אבל נבדל היו טהינן הכסים לשום שמן
 בצעה משנה ברבא התלמידים לסומן טענה בחולה והאלמנה ניהודה סימנה הוא שאין
 מחלוקין לגיזה וכתב המרדכי דמפי' צירוש' פ"ק דמלכותין דהא ללא קמי' אס ים עדים
 שטענה ברביעי משום דים טיב לכה מילתא: ואין נשואות דוקא ברביעי אלא אפי' בשאר
 ימי כגון מוכת עץ לר' מאיר ובגרת ט"כ: ב' ובגרת ר' יהושע וכו' בתלמודא אהדר
 או אחרת מדברת או איהא צומרת מוכת עץ אני ואשכח דלכולו איה ליה פירכא דלא
 מני קאי אסיה חלה מייביו בר מפלוגתא קמייתא דכטועא את האשה ולא מנא לה בחולים
 עיין בספר המאור להר"ם ז"ל: ואיתא למתני' צירוש' פרק חוקת: וכתב הרא"ש
 ז"ל ומודה ר' יהושע וכו' רש"י ז"ל פי' דמייבי שטענה אינו יודע שהיתה של אביו אלא
 על פיו של זה ומראה דלמי' אס יודע ממי שתימה של אביו ותיבע. למחוק על נאון
 דמה לו דנקר דרבין סהול מחוק בה מני ביומא לא היה של אביו מעלה הלכך
 כך אמר ממי של אביו היה ולקחתי היינו נאמן דהע מדקמי' סימא אס ים עדים
 שהיא של אביו וכו' ואין נאון: מה נריך עדים לימתי אס הוא יודע של אביו ועוד אמר'
 בגמ' וליחוש מהו וז' שלך היתה הלמא אין חלוק בין שהוא יודע בין שאינו יודע עכ"ל
 ז"ל: ובגמ' יביע פעמ' אחי' לא היה מודה ר' יהושע דדידיה גופיה כגון בנאומה עדה
 זו שלך היתה ולקחתי ממנו ומשני משום דקבעי למיתני כופא אס ים עדים שהיא שנו
 והוא חומר לקחתיה ממנו אינו נאון הכי דמי' אי' דלכלה בני חוקק אחי' לא מוכיח שני
 דלא כללה בני חוקק פשיטא דלא מהימן מההדרין אי' הכי נבי' אביו ממי אי' דלכלה בני
 חוקק אחי' לא מהימן ואי' אלא כללה בני חוקק פשיטא דלא מהימן ומשני בשלמא נבי'
 ידעו משכתה לה כגון שכללה שנים צמיי' הא: ואחת צמיי' בני וזלענא לאשמעי' כדבר
 הינא דלאחר המחוק נכסי קמן שלם שנים אינו חוקק דהא דלא מיחה משום דקמן
 הוא ואפי' גדילי לאחר מכן והחוקק בן בפניו כמה שנים אינו חוקק הו"ל ומחלתו
 כשהוא קמן רחמי מוחק בה לא ידע חוקק הוא כשהגדיל שהיה של אביו עד ששע
 מפי' אחרים ועיין ברב אלפס פ' חוקק דף קע"ד ובגמ' ויבן יוכף ע"כ דף קע"ג עמוד א':
 וכן נמי בעי הו' בגמ' אחי' לא הוי מודה בנאומה לחברו מנה ליתיה מתך פרעתי לך
 שהיא נאמן ממו' דספא לא מתייבא כדמס' בגמ' ועל כפי' קמי' שטייה הריך דלי'

הוא חיי מנה ליתיה מתך ופרעתי לך שהוא נאמן הוה בעי למיתני ספא אס ים עדים
 שהוא לוח ממנו והוא אומר פרעתי אינו נאמן והא קיימא לן סהולא לן סהולא לן חבירו בעדים
 אינו נריך לפורעו בעדים והדר פריך ונתיב מודה ר' יהושע בנאומה לחברו מנה לחביר
 צדי והכללתיו פרס שהוא נאמן ומשני משום דפליגי הנחי' בהא מילתא שבשעוה ואי
 אמר הכי לא אחי' ר' יהושע כחד מינייהו דלי' כרבנן דהתם מלי' אשמעי' ר' יהושע נאון
 שור שחוט אחי' שור שחוט ממי נאמן דהא אמרי' דמיכיו אפדיה הוא ולי' כר"ל בן יעקב
 פליגי עלייהו דרבנן הא אמר ההם בצרייתא דכי לא תבע ליה ממי שטועה בעי שכבר
 האכילו פרס: וכתב הר"ן ז"ל ומדלא חקיקין וליחיי מודה ר' יהושע בנאומה לחברו מנה
 נולחך והחורתי לך נאמן ואס ים עדים שגולו והוא אומר החורתי לך אינו נאמן ים
 למודו כהגול את חברו בעדים אין נריך להחזיר לו בעדים דומיא דהמלוה וזו טענה שאל
 הרמב"ן ז"ל לנשיא הגדול רבינו מאיר הלוי ז"ל והשיב דמדלא חקיקה בהכי שמעי' דהגול
 את חברו בעדים אין נריך להחזיר לו בעדים ע"כ וכן כתב ג"כ בפ' כל הנשבעין דף
 ש"א ועיין בח"מ סימן קמ"ט: ג' העדים שאמרו. וכו' שהיו מעידי' על חיימתן נקיים
 השער: הפסול עירות היינו. דררי אלו נאמנין. כיון דלפן כתב יוכר אלה על
 פינן הפס שאמר הוא הפס שהחזיר הוי' חילי דנוהמת לחו אלא ויהימניהו
 אהא הר"ן ז"ל: ואיתה בחטובת המע"ה ר"ל סי' א' חלק ר"ל: וכולנו נכני
 דמתני' דהפס שאמר הוא הפס שהחזיר מיידי בתוך כדי דבור ונלע"ד דכלהו
 פ' צמיי' דמתני' דשדה ועדים ודלמא אס הייתי והשכחתי וסבורה אמי הוי משום
 הפס שאמר הוא הפס שהחזיר ובטולה תלת צמיי' קתני להו תנא בר מגני עדים
 משום דכתיבו אין ידק יוהר קתנ' לומר הפס שאמר הוא הפס שהחזיר משום דהוי האיסור
 לפעמו מה שא"כ בני עדים ומ"מ חיי להו משום דודלי' היינו טעמא דנאמנים חזו לפי
 עניות דעתי דוחק בהשלמא דלאורי' בגמ' בשלמא לרבנן כי טעמייהו שהפס שאמר הוא
 הפס שהחזיר כלומר דלע"ג דלא קתני ליה צמיי' כהאר' חול' צמיי' ניהא דיש תירך
 לה אלא קתני ליה צמיי' כדכתיבנה אלא לר"מ מלי' טעמייהו וכו' דמיי' צמיי' כתיב
 ר"מ וכו' דעדים שאמרו כתב ידנו זה אבל אנוסים היינו קמייהו כיון פסולי' עדות
 היינו אינם נאמנים ומס' בגמ' טעמייהו דר"מ פסולי' עדות משום דמלוה גופיה או לוקח
 זה מידק דייק ומחתיים משום דמחוק אין העדים חוזינן על פסול' צמיי' נעשה
 בגדול פ' מהל' פ' מהל' השטר בגדולים הלוקח והמלוה וזני עדים ממי אמרי' חוקק אין
 בטלוקא שחלו פ' קמייהו אנוסים משום דס"ל לר"מ כדבר הו"א אמר רב דלמר רב
 הו"א אמר רב ליה סמוכה בשטר שכתבו ועל פיו נתחמו העדים אין נריך לקיימו בעדים
 החוזינן זו שאין הלוח שוב נאמן לומר פרעתי ולא אמרי' בהא הפס שאמר הוא הפס
 שהחזיר למיזין שאמר כבר סיה הכי חוזקו בשטר וכי אמר פרעתי לא מהימן שהרי
 ביד המלוה הוא ור"מ דלאמר אין נאמנין לפסולי' בגמ' הו"א אמר וקאמר
 לא צריכין הו' לעדים ולא אסמייהו מיקיים שטרא: וז"ל דהשתא לא צריכין הו' לפעמי
 קמאי דפסולי' עדות וקמייהו אלא כוליהו משום דס"ל לר"מ כרש"ב דלאמר ממי דעדה
 בשטר שכתבו אין נריך לקיימו: ואיתא למילתייהו דר"מ ורבנן צפ' מי שמח דף קנ"ד
 והתם מוכי' ר' יוחנן דר"מ דרבנן וכו' שכתבתי ב"מ אמת' דהתם סימן ו': ודק
 חוס' ז"ל וז"ל ולמה נאמנין אליבא דרבנן והא מנו במקום עדים הוא דלפן סגדי שלא
 היו אנוסין ולא פסולי' עדות דהא לקמן בגמ' אמרי' חרי וזניי' וכו' ז"ל כיון דלחריבו
 חכמים קיים הכל לא חשיב כלל קיום מה שאומרים כתב ידנו זה כיון דלחריבו גופייהו
 אמרי' חוק' כדי דבור קמייהו או אנוסים היינו אבל לקמן חשבינן להו כשני עדים כיון
 דכבר מקייים הוא שכתב ידן יולא ממקום אחר ע"כ ואס ים עדים וכו' חוס' פ' כ"ד
 אשת אחיו דף כ"ה: אינם נאמנים. ביד פ"ג דהלכות עדות סי' א' ובפ' שני סי' ב':
 ובטור ח"מ סי' מ"ו: ד' זה אומר ר' כתב ידו. וזה כתב ידו של חברי
 נראה דודאי הוא מתני' לא איתניא הכא אלא אנו נגרא ליה ליל בעדים שאמרו
 כתב ידנו הוא זה אבל אנוסים היינו וכו' נאמנים דלחריבו לאשמעי' דגם בעדים
 אמרי' הפס שאמר הוא הפס שהחזיר אפי' לית בהו דררא דממונא כמו שאכתוב
 בסמוך בפ' א' סיים והני ממי דויסי' העדים שאמרו כתב ידנו הוא זה והדר למילתייהו
 למתני' בני עמייהו הפס שאמר הוא הפס שהחזיר: צריכין שיעורף עמיהו אחר ואפי'
 לקולא ממי כגון שנים החוזינן על השטר ומה אחד מהן ס"ל לרבי דלמי' דהוי על
 חתימת ידו ועל חתימת כמות בנריך אחר עמו שטעמי' בין על חתימתו של הדין בין על
 חתימתו של המח דרבי מפכת פשיטא ליה דלע' כחז' ידן הן מעידין דלילו לרבנן
 דס"ל שעל מהם ששטר הן מעידין צריכין שנים מן השוק שיעורף על חתימת המה וזה
 נבדל יעיד על חתימתו והכריחו חוס' ז"ל והרא"ש ז"ל דלרבי אחי' אומרים
 צפ' שמעדין על מנה שבשטר חשיב כאלו מעידין על כתב ידן וכן לרבנן אחי' אמרי'
 בהדיא שמעדין על כתב ידן חשיב כאלו מעידין על מנה שבשטר: אלא נאמן אדם
 לומר לא חזק בגמ' אבל תמהני שמלתי' אחי' צירוש' דקאפי' דלא נזכרה פאי רישא אלא
 לרבי אפי' דרבי אומר צריכין שיעורף עמיהו אחר מודה הוא הכל שאין נאמן ע"כ:
 וכדבר חוס' והרא"ש ז"ל דגרסו' צירוש' ר' הו"א כרבי ר' יוחנן כרבנן פ' כשהעדים
 צאין לקיים חתימתם הוא וכו' כדמיי' המלוה בלא שטר אפי' נריך שיעורף עמיהו
 אחר מן השוק ועל מנה שבשטר הן מעידין וכשאין וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו'
 רבין מודו דלרבינן לנרף עמיהו אחר דעל כרחין אין מעידין אלא על כתב ידן וכי פליגי
 היינו כשוכרינן טעמיהו ע"ה השטר לרבנן חזבו וזכרה ועל מנה הן מעידין ולרבי לא
 חזבו וזכרה טעמיהו ז"ל: וביד פ"ו דהלכות עדות סי' ב': ובטור ח"מ סי' מ"א:
 ד' וזכרה שאמרה אשת איש הייתי וכו' פ' כל פסולי' המוקדש' דף ק"ו וביד
 רפ"ב דהל' נירוסי: ונרושה אני. הכא במתני' לא שייך למיתני' וכתיבה אני כדתיני
 בצרייתא בגמ' דהתם ס"ל הפס איש אתי וזכרה וזכרה פשיטא אני כגמ' אבל הכא ה"ק
 הייתי שתי איש ואפי' לאמנת ממי' שנתנה אנתלה לדברי' כדמס' בגמ' אבל הכא ה"ק
 אמת שתי איש ואפי' לאמנת ממי' שנתנה אנתלה לדברי' כדמס' בגמ' אבל הכא ה"ק
 הפס שהחזיר ולפנינהא דליכא בין הפוסקים אי' הוא נאמנת דמתני' דוקא בתוך כדי
 דבור או אפי' נאמר כדי דבור דלמאן דס"ל אחי' נאמר כדי דבור או אפי' נאמר

לבעלה דקדק ה"ר יעקב מאורליאס ז"ל הא סתמא חסורה ואפילו נאשת כהן ע"כ:
 וכתוב בחברי גסס ה"ר אלחנן ז"ל דדוקא כשתתקנה זמן מרובה הוא לזיכא למיחם
 דנליכא הפסד ממון אבל נזק מיטעם ליכא למיחם ע"כ ע"י נפשות. לרב ענון נשי
 דננני ולנוי ענון אהו של אלוטר כן דליני טהי רוחא אבל כיו דנניי הגונבים ממון לא
 מפקרי וכזה הר"ן ז"ל דמאי דלמרי' ז"ל פירשו נשטנה דבאש כהן נלנד אבל באשה ישראלית
 ממון חסורה לכהונה כיון שאינו מתיירא מהפסד ממונו דוקא כשהבשה אבל אשת כהן
 שנתייראה אע"כ ללא יש בה הפסד ממון כלל כפי ע"כ. וכזה שכן מ"ר ר"י ושכן מתיין
 ג"כ דברי הרמב"ם ז"ל: כמה שפי' ר"ע ז"ל צמתי' נראה כהסכים לפי' תוס' ז"ל.
 אפי' ע"י נפשות מותרת וכן כתב הרמב"ם ז"ל בפ"ה מה"ב ז' ואע"כ דקמי' האשה סתמא
 דמשמע אפי' באשת ישראל פשו' דנמתי' דקמחא ודבתרא דכהונה עסקי' דקמי' ח"ן
 מעלין לכהונה ע"פ עד אחד ובתרא הכי קמי' עיר שבבבא דקרוק כל כהנת שנמלוא
 פסולת מעלין קמי' האשה סתמא והא דקמי' נעלה ולא קמי' מותרת כהן ואסורה
 לכהן היינו משו' דע"י נפשות היינו ע"י נפשות דבעל כדלמרי' בנמי' כהן בני כהן
 דנניי כלומר בעליהם נתליו ודבר המלכות להפקיר ביהם וכיסיס ולנוי דוקא כהן
 אהו של אלטר כן דליני הרוח ומש"ה אמר חסורה נעלה לומר דבאשה שיש לה בעל
 וכהן סג' אלא כשהוא לידה אלא כשהוא נעלה לומר דקמי' דלמרי' דלמרי' לדיח' לה
 בעל נוי לא מחזקי' מיניה עכ"ל ז"ל. וי"מ דוקא ע"י נפשות כהן עלילה נגיבה
 וכיוצא בזה אבל כהפסה על קדוש הכס מותרת נעלה כי ודאי לא נתיירא ע"כ. ובנמי'
 ליבאש דבתרא רמי' חנן ע"י ממון מותרת נעלה והא דאשקולן דע"י ממון הוא והא דכפ'
 בתרא דעוהת הטיד ר' יוסי הכהן בן זכריה בן אבא על חקוקה שחורבה באשקולן
 וריחוקה בני משפחתה ועדיה מעידין אחיה שלא נסמרה ושלא נעמאה אמרו להם הכהנים
 אש מאמינים אהם שחורבה האמינו שלא נסמרה ושלא נעמאה ואש אין אהם מאמינים
 וכו' ושמע' דמותרת דעדיה מעידין עמיה שלא נסמרה ושלא נעמאה אלא ח"ן עדיה
 מעידין אסורה הטיד חנן ע"י ממון מותרת נעלה אמר רב שמואל בר יחנן לא
 קשיא כלן שיד ישראל תקיפה על אומות הכהן ענון שוד אלה תקיפה על עמון.
 ברקורב. כבאק וקוף וכן הוא נפרד: כהן כהו"ט ז"ל ומ"ס הר"ב ז"ל אפי' יש צעיר מחצותה
 וכו' כל אחת מנשי בני העיר נאמנה וכו' דמי יומר דלימיני משא"כ בשני שבילין דמשמע
 ה' פ"ה דטהרות דהתם ודאי איכא שומאה נמי' ומש"ה נמי' נעלה ע"כ פתח דחקף ליה יצירה
 אלא חששא לא הוי כהנו במקום עדים דלא אמרי' נמי' ע"כ: ובהך הכ"ז ז"ל דלא
 דקמי' כל כהנות לאו דוקא דה"ל כל הגטוס אפי' פטויות כיון דחיישי' ביה עליה נוי
 ופסלה דביחאו אלא הא דקמי' הא כהנות משו' דע"י נמתי' שובדל דרי' זכריה בן
 הקב"ה ע"כ: ובנמי' רמי' והתן כפ' בתרא דמכתב ע"י נישא וכו' בשעת מלחמה אלו
 אלו מותרות להם שאלו פתוי' לנכד ומתירן רב מתי' נמי' נעלה ע"כ פתח דחקף ליה יצירה
 לנכד אין פתוי' יש עוד תירוץ אחר הכה גמ' אלא' סלחוספות אליבא דרש"י ז"ל אינו
 תירוץ ע"י עניו וכחתי' עוד תוס' ז"ל אין לתירן דבאש מיירי' להתיר גמר המלחמה דאו
 יש להם פתוי' דסתמו קמי' דמשמע בכל ע"י אפי' קודם גמר המלחמה ע"כ: ואם
 יש להם עדים אפי' עבר אפי' שפחה. בנמי' רמי' ושפחה דידם מהימנא ורמינמי'
 דהן כפ' מי שחמו ולא תתיירא עמו אלא כפי עדים וכו' חוץ משפחה מפני שלכה גם
 בשפחה ומשני רב פפי דבשתייה הקלו ורב פפא משני מתי' בשפחה דידים והתם מיירי'
 בשפחה דידם ורב אשי אמר מהמי' נמי' בשפחה לידם והתם נמי' גע דשתיקותה מתיירא
 שאינה דידם שחמד לומר לא שמעם מינה אלא שחמרו ליה היינו עמם לא בשתיקותה ליה
 זו מותרת על ידה דאי נמי' הייא לא מסבדא הכה נבי' שבויה דשתיקותה דשפחה
 אופרתה לנבירה דכל כמה שאינה מעידה לומר עסורה היא מחוקקין לה בשמאה כי
 מסבדא ולמרת עסורה הא מהימנא דלשקורי' לאו אורחיה אלא למיחם וסרי' השתא
 נמי' כיון דרתמא לה לנבירה או דרתמא מינה אלא שחמרו ליה היינו עמם לא בשתיקותה ליה
 הרתי' לא ענדא חדא שהשתוק שלא תמיד האמת שקלקלה ועוד שחמרו שגר שיהא
 עסורה: ואין אדם נאמן ע"י עצמו כהן רבינו שמאון ז"ל בפ"ה דמכתב פרה
 ברוב ספרים שאין אדם נאמן ופירושו כמו ואין אדם נאמן וכו' ע"כ. וכן כתוב בספר
 הליכות עולם דשער השליש שהסופר והמקרא והמורה והשומר והשוחט והשוחט
 במקום ויו ע"כ: וכן כתוב ג"כ בספר גיטות שער ב' לנשן למודין גם ה"ר יוסף
 ז"ל כתב שכן מלא ברוב הספרים שאין אדם נאמן כהן ע"כ: וכזה תוס' ז"ל ואע"כ
 דמסיק בנמי' אליבא דרב פפא דבנה ובהה' ועבדה ושפחה לא מהימני' אלא במסוחין
 לפי' הומס אבל היא נעלה אפי' מסוחין לפי' הומס לא מהימני' והש"י ז"ל וכן כתב אבן
 מלוח היה נאמן על עמו במל' כדלמרי' בנמי' הכה כפי' דקד' כל' ז' ובס' הגול
 בתרא ס"מ להרומה אבל הכה מעלה עשו ביוחסין: וביד פ"ה דהלכות איסורי ביאה
 ס' י"ט: א"ר זכריה בן הקב"ה כהן היה רש"י ז"ל: ונלמ' אשכיו כהן ר' זכריה
 היה ממש קב"ה ר' או קב"ה הסתובב על ממונו או קב"ה קופה לעניים מפני שאין דרך
 להקרה שם הפסד כהא הידועה וכמו שכתבה ג"כ בשם ה"ר שמשון ז"ל בשפ"ג דלמרי'
 גבי' ר' יוסף בן החושף וכן כתב רד"ק ז"ל בשם נחם נבי' שלם בן הלוחם: המעשה
 הזה ע"י בחוספות יוס טוב ע"י חוספות ז"ל בשם ה"ר שמשון ז"ל בשפ"ג דלמרי'
 הו' חנן שבעה כמו שכתבה שם: ואע"כ שכתבו ע"י לפי' כהן היה הוא ייחד לה בית
 בחור ובשירה ויחלה והוא בחור יחלה בראש ביתו שיהו הכהנים עמם שלא יתייחדו
 ובשירה נכנסו בקרבן כהן כיון כיון שלא יחלה הוא בחור והכהנים במחוק: וביד שם
 ס' כ"ה: וראו' דנאמנין להעיד בגודלן וכו' סיורו ונעלה עמיהם לנאמנין להעיד
 וכו': ואיחא בתום דמפיקין דף י"ו והכ"ז דף י"ו וכו' וכו' דף י"ו וכו' וכו' דף י"ו
 המוכר פירות: ונלמ' דמשום דהתא צמתי' דלעיל ואם יש להם עדים אפי' עבד
 אפי' כהנה הכי' אלו לאמנין קמי' סתמא אלו לאמנין להעיד בגודלן מה שצוה בקטן
 למעוטי' נוי ועבד שמתגירו ופסתהדרו שאינם יכולין להעיד על מה שראו בביתו או
 על מה שראו קודם שנשתחררו כדלמרי' בצרימא בנמי' כדלמרי' דרבי' ז' וכו': ויחלמי'
 ח"ן לאמנין אלא בגודלן מה שראו בקטן הא בקטן לא תמן כפ' הגול בתרא תיין
 נאמנת

א"ל הייתי חורה ואמרה פנייה אני נאמנה ג"כ בלא אמתלה לאשת איש הייתי משועב
 דעכשו פנייה היא: ואם יש עדים שהיא אשת איש. תוס' ס"מ בתרא דניסין:
 אמרה נשברתי וכו'. ביד פ"ה דהלכות איסורי ביאה ס' כ"א כ"ב כ"ג: ובמור א"ה ס'
 ז' וכו' ק"ב: אם יש עדים שנשברת. דוקא שני עדים אבל כ"ע ד משני שהיא
 שבויה היא נאמנת והפי' אם שני עדים מעידים שבבויה אש עד אחד מעיד שהיא עסורה האין
 ולא זו בלבד אלא אפי' שני עדים מעידים שבבויה ועד אחד מעיד שהיא עסורה מותרת אפי'
 כעורה מותרת אפי' לכהן אפי' זה שמעיד בה הוא עבד או שפחה וכמו שנכתבו בסמוך: ואם
 משנשאת באו עדים ד"ו לא תצא בנמי' איכא מאן דמתי' לה איסופה דוקא אבל
 דריבא גבי' א"ל הייתו נגרוסה אש התא דס"ל דאש מעיזה פניה שלא כפי' בעלה לומר
 נרשתי ואיכא מאן דמתי' לה אריבא דס"ל דאן אהא מעיזה פניה לומר נרשתי בעלי
 אפי' שלא כפי' וכו' איסופה דאש משכחא בלו עדים ה"ו לא תלך דבשבויה הקלו
 דהשפא בעלמא היא סתא נעלה לנוי ופסלה לכהונה: ועיין בקולון פרש ע"כ דף ע"ב:
 ז' שתי נשים שגרו יחד. הכהה היכא לכהונה אלנד לבבא דכ"ו דלמי' בבא לא לריבא
 למיחי' דמרישא דקמי' ואם יש עדים שבבויה והיא אומרת עסורה אפי' אינה נאמנת
 שמעי' לה דמה לי עדים לאשה אחת מה לי עדים לשתי נשים או לכמה רבות ואי משו'
 דבני למיחי' בזמן שהן מ"ידות זו אחת זו הכי' אלו נאמנות דלשמעי' ללא חיישי' לנמולין
 ה"מ למיחי' הא כיצד נאמנה עמויות או אחת זו הכי' אלו נאמנות. והש"ס
 לו דלמ"ד לתירן דמסוס דלייטירין לתנא למיחי' בתרא הכי' בבא דוכן שני אהסי'
 זה אמר כהן אפי' וכו' לאשמעי' פלוגתא דרי' יהודה ורבנן כדלמרי' בנמי' ואפי' ריבא
 זה אמר כהן אפי' זה אמר כהן אפי' אלו אלו אפי' למה למיחי' דלמתי' לא חשעי' דריבא
 בזה דוהא דליין אהר. והכ"ה היכא לכהונה אלנד לבבא דכ"ו דלמי' למיחי' ריבא
 וביבא התא נמי' גבי' נשים שכבדו ריבא וסיפא אע"כ דליכא רבוהא א"ל כפי' א"ל
 במ"ס תוס' ז"ל דליניו לא ידעי' דליבא עדים איכא רבוהא נס כרישא: ואם משנש' ה.
 וכו' טעות הוא כהן ותיירן להעביר עליו קולמא אע"כ שהדין אמת: בזמן שהן מעידות
 זו לזו וכו' שכל אחת אומרת אפי' שכן מעידות כן הוא לנשן דריבא בנמי' וכו'. והש"ס
 הרמב"ם ז"ל לפי' שכשרים נעדות אשה שבויה שהיא עסורה אשה וקרו' וקטן המכוח
 לפי' הומו ותיקיים הכדות בשבויה שהיא עסורה כשיעיד העד שלה שהוא לא פירש
 ממנה ממון שבבויה עד שילתא מרשות הגוים ע"כ. ותיירן לדקדק בין בבבא דשתי נשים
 בין בבבא דשני אהסי' מאי מלא צומן שהן מעידות דקמי' דהוה שני' ולמי' ואם הם
 מעידין וכו' דמי' יודע אש כרב אלנס נכד במקום בבבא דשני אהסי' והה' העירו זה
 על זה או כבוונס מכוונת: והא דלמרי' כלל דוהא דבשבויה הקלו עממה הוי משום
 דמזלוה נפשה בלתי שבליה. וביד פ"ה דהלכות איסורי ביאה ס' י"ז. ובמור א"ה ס'
 ז' וס' כתב רבי יוסף שכן מהלוקין בין הספקים בגוי' מל' בשבויה: ז' וכן שני
 אנשיים. לא גרי' שבויה רש"י ז"ל. וביד פ"ה דהלכות איסורי ביאה ס' י"ז ובמור
 א"ה ס' ב' ז' וכו'. ובנמי' פירך כל הכי' דהתא מהמי' לאשמעי' הכה שאמר הוא הפה
 שהתיר למי' לו ומשני' לריבא וכו' עד ולי' לאשמעי' הי' הרתי' משום דממונא אבל א"ל
 דליסורא אימנא לא קמ"ל. [הגדרה אמר המלמד קשה לע"ד דליניו אשת איש דליסורא
 וכו' הרתי' שפחה דממונא ונלמ' דיש לומר דלי' הוה תנא אשת איש בלמוד' א"ל
 דוקא בלא' הוא דכי' יש עדים שהיא אשת איש והיא אומרת נרובה אני אינה נאמנת
 משום דהוי' איסורא אבל תרתי' קמייתא דלא הוי' רק ממונא אפי' יש עדים שהיא של
 אפי' או שהיא כתב ידס אלא דלחו' לאמינא לכי' תנא כולוה ע"כ: וכזה תוס' ז"ל
 אבל הכה דלמרי' דריבא לא וכו' קשה לרמב"ם הא ליטירין דבני' עדי' דמהמי' בנמי'
 לפסול הסתר דכא אע"כ דר"מ פליגי' אסופה מודי ברישא ע"כ פ' כפי' נבי' עדים שחמרו
 כהן דיעו' הוא זה וכו' כדכתובתא לעיל ס' ג' מודה ברישא גבי' הא דרי' יוסת' ביה ז'
 של אבין היתה וכו' א"ל רבוהא עובא קמ"ל למיחי' דנאמנים העדים לומר כתב ידיו
 הוא זה נאמנין דריבא לא אפי' דמודה ברישא ק' נלמ' וכן נלמ' אפי' כפי' בנמי'
 לוריא ז"ל: עוד כתבו ז"ל שתי נשים שכבדו למי' לי דאי לאשמעי' דלחת נאמנת על
 הברחה לא כהנדיה חנן לקמן דלפי' עבד ושפחה נאמנים ע"כ: עוד כתבו ז"ל וכן שני
 אהסי' אמה לי משו' דבני' נאמנת פלוגתא דרי' יהודה ורבנן אבל בשתי נשים משמע דלא
 פליגי' ר' יהודה ורבנן דבשבויה הקלו ע"כ: ד' ד' יהודה אומר אין מעלין. וכו'
 עיין במ"ס כפ"ד דמתי': ואיחא פ' חוקת דף ל"ה ומסיק בנמי' הכה אהם דכל הכי'
 הגוי' ס"ל דלא חיישי' לנולתא דכי' דליח' ע"י כשדנו דין אחד ואח"כ נולד דבר הגורם
 לבטל דברייהם שבבבלין הדין לכ"ע וללא כ"ל מנחה ב"ר יוסי דהתם דחיישי' לנולתא דכי'
 דליח' אפי' מנסלין מה שכבר דנו: א"ר אלעזר. גרסי' בני' יו"ל ושבויה הוא הו"ס
 אימתי' ח"ן מעלין לכהונה על פי עד אחד במקום שיש עוררין אבל במקום שאין עוררין
 מעלין לכהונה על פי עד אחד כדברי ח"ק ודוקא היכא דליכא גומלין אבל היכא דליכא
 גומלין פליגי' ביה כדברי ח"ק ז"ל הר"ן ז"ל. בקינור ובנמי' פירך רבנן היינו מתייר'
 לומר או רשנ' מיירי' אפי' היכא דליכא ליהוש' לעמלין היינו ח"ק דמתי' ואי מתייר'
 דוקא דנליכא למיחם לנמולין היינו ח"ק דידים דהיינו ר' אלעזר ומסקי' דבשולתא דרי'
 נתן ורבנן דבברייהא פליגי' דר' אלעזר' הי"ק אימתי' ח"ן מעלין לכהונה ע"כ אחד ואפי'
 בלו שנים זה כפי' עמנו וזה כפי' עמנו דלא חשיב אלא כעד אחד ח"ק במקום
 שיש עליו עוררין אבל אין כפי' עמנו מעלין לכהונה ע"כ עד אחד לא היכא דליכא
 למיחם לעמלין ורבנן' סבר אפי' במקום שיש עליו עוררין מעלין לכהונה כלומר על
 פי שנים שכלו כל א' כפי' עמנו ולא העירו בב"ד כאלה ע"כ בקינור ומובן ע"כ מה
 שפירש כבר רש"י ז"ל: משום שמעון בן הסנן. כך הגיה ה"ר יוסף ז"ל ונתקן מלה
 רבי: מן האשה שנחבשה בידיו גוים. וכו' תוס' פ' י"ז וס' כפ"ד דף פ"ב
 דה"ס בן סור: ובנמי' פ' ח"ן מעלין ע"כ. ופיין במ"ס פ' רשם הפרק: וביד
 פ"ה דה"ל' מסי' כ"ו עד סוף הפרק: ובמור א"ה ס' ז'. ואיחיה בטור ג"כ בשנתן
 ערוך ונבנה. ומשום שם כבוד בספר הלכות סוף י' דוקא שמינית להם ממון שאלו
 לה שיראה להפסיד ממונא אבל אם הפסוד מפני שרלוים ממנה ממון שיראה בה ויהיה
 חייבת להם לנס אסורה לכהן כיון שאינם מפסידין ממון מכיסי' לא אכפת לה וחיישי'
 פמא השקיקוה לנזות ואיסור ע"כ: וכזה במהרי"ק ז"ל שרש ק"ם על ידי ממון מותרת

לש יחומה משום דפקע זכות האב מינה לגבי קנסא וכי תנן המפתה פטור היינו דוקא
מקום שהוא שלם ויכולה למוחלו אבל חייב ליתן בנות ואם לאזביה אצל בירושלמי פלוגי
אם יכולה היא למחול קנסה או לא דלויא מאן דלמד דקנס דקנס אינה יכולה למחול
לפי שאינה זוכה בו עד שעת העמדה בדין ואין אדם מוחל דבר שאינו ברשותו וכי קתני
המפתה פטור אבשה ואם דוקא קאיי וביחומה ממע וכי אמרינן דנערה שנתארסה
והתגרסה כיתומה היינו לעינן דקנסה לצנוה וימינו חלוקים הם גדויהם דכיתומה האינם
חייב בכל והמפתה פטור מן הבושת ומן הפגם ובנערה שנתארסה והתגרסה אף המפתה
חייב בכל דמשלם בנותה ופגם לאזביה ופגם וקנין לעמדה אבשה ונתגרסה הרי היא כיתומה
דיכולה היא למחול קנסא ומתני' הכי קתני דנערה שנתארסה והתגרסה הרי היא כיתומה
לעינן קנסה ולפיכך האונס חייב לתת לה קנס והמפתה פטור מקנס אבל בנותה ופגם
משלם לאזביה ומיהו ביחומה ממע פטור לגמרי. וכן הרמב"ן ז"ל דמסתברא כמ"ד שיכולה
למחול לו הקנס אע"פ שלא נזכרה בו עדיין כיון דהא למה זה דומה לכותב לראשו דין
ודברים אין לו בנכסיו צדדין ובמחול דקיימי' לן דאם מהו אמינו ורשע דהתנה הבאה
לו לאדם ממקום אחר כלומר שעכשו אינה ראויה לו כגון ארוסתו זו אדם מהנה עליה
שלא יירשנה ולאפויה ירשה אביו שהיא ראויה לו והא נמי להא דמיה ועוד דכיון שמתרעה
בקנס בזה הלא יחייב הרי הוא כלאמר קרע שיראין שלו והפטר אע"פ שאינה זוכה
בשעת צאתה מעמדה בדין מ"מ בשעת ביאה הוא מתחייב הלכך קיי"ל כר' מנחם דאמרי'
הסם יכולה למוחלו עכ"ל ז"ל. וגרסי' הו בירושלמי ר' אבין אמר שמאי צבי מהו
האונס חייב והמפתה פטור האונס חייב בכל והמפתה פטור מן הבושת ומן
הפגם וחייב בקנס והא ר' עקיבא אמר האונס פטור מן הבושת וחייב בקנס
והמפתה פטור מן הכל והלא ר' יוסי הגלילי היה ע"כ. ומפ' ר' יוחנן גמ' ז"ל בירוש'
דר' אלעזר בשעת ר' עקיבא רבו אמרה למילתיה והכי קתני מתני' יחומה או נערה
שנתארסה והתגרסה הייא נמי כיתומה דמה יחומה לעומה אף נערה נמי לעמדה דכיון
שנתארסה והתגרסה הייא יחומה כתיב אבשה ופגם רב בגמ' הלכה כר' אלעזר וקיי עליה
עובינה דהכימי. וקנס לע"ד אמאי אישרי' דמסקת הלכתא כר' אלעזר דלע"ד ר' אבין
בשעת ר' עקיבא רבו אמרה וקיימי' לן כר' עקיבא מחזרו פשיטא דהלכתא כותיה דר'
אלעזר מ"כ ועוד מה חדוש הוסיף שהיא דקרי ליה טובינה דהכימי וילע"ד ר' אלעזר
בא לפרש דברי ר' עקיבא רבו ללא אמר דים לה קנס אלא בנערה אצל במפתה פטור
הרי עקיבא פטור דבריו ועל פי דברו נהנה לנפשו לתת עסק לדבר נמה נערה שנתארסה
והתגרסה פטור המפתה משום דהייה כיתומה הוה מור וחסד הלכה כר' אלעזר כלומר
הלכה כמותו כמה שפ' דברי ר' עקיבא דוקא באונס. עוד נלע"ד דמשום דלא תימא
כיון דר"ל בשעת ר"ע רבו אמרה ליה לא כשקיים דקיימי' לן אין הלכה כשקיים קמ"ל דלא
חשיבה הלכ' בשעת דעלמא והי"ל כל פי י"ב כשוליה תלמודא: ז' איהוה ברשות וכו'.
השנון דחוק דלא הוה ליה למיתני אלא כמה הוה בנות אע"ל דבא לרמוז בשניו האבן
דמשו' דהוה משמע דבושת ופגם הכל דבר אחד כל עוד שלא ידענו מהו פגם ליה בנה
לשון אבשה כלומר איובו בנותה ואיובו פגם ודכיון הוה דר"ל למיתני ליה זה ברישא איובו
פגם כיון שהוה עיקר השאלה אלא דנקט אמאי דפתח ביה ויהו הוה מתחיל בפגם לא
הוה לא במתי דפתח ביה ולא במתי דסלקי מנייה ופגם איובו מוק גביהו נמי כן בשאר
הבולות כדחק בר"פ החובל בנזק כי"ד סימא אה עינו שבר אה רגלו וכו' רואין אותו
חיליו הוה עבד נמכר באוק כמה היה יפה וכמה הוה יפה ועבר לא פירש בנערה משום
דכסות הוה והיינו דקביע ליה בגמ' לפיל ער מלמי ומקמי' נער בעילה שהנעלה בדיוק
אין לה נער אלא כי נהמא אקוסא כהני וכו' וכו' דכתיבנא לעיל אצל הכתובים ליה
נער וכתיב הרמב"ם ז"ל שם בהלכ' נערה ר"ש שמי ואונסו יש נה נער וכן הוה אומר
בגמטה הנה אשר ענה ע"כ ומשנתנו הביאה שם פ' שמי סי' ד' ה"י. וז"ל בירושלמי
הכל לפי המצבים והמתבנים לא דומה המצבים את הגדול למצבי את הקטן לא דומה
מצבים מן המצבים למתבנים מן הקטן מצבים הגדול ומצב ממועט בנות כקן ממועט
ומקו מצובה ע"כ: עוד בשפ' ר"ע ז"ל ובגמ' פריך מנלן דשיתן בנות וכו'. אמר המלקט
עוד פריך בגמ' ואימיה דדוקא קנס דכתיב ביה והתן לאזביה נערה הוה לאזב אצל כל הני
לחו לדיוה ומקום מהתגרסה דלאזביה הוה שהרי בידי לאזביה בנות בעילה דאי צבי מקמי'
לה ליתיה ומכאן שחין לקדשה צבחה. ועבר מפ' הרמב"ם ז"ל יום נשור שם פ' קמ"ד
דרואין לפי קוטנו וקטנותה ולפי בריאורה כמה לעשרה וכו' יתן מותר על המצבים של
קנס: ר' כל מקום וכו'. נלע"ד לומר דגל מקום דקתני כל מקום ולא קתני כל זמן.
וגלע"ד עוד דמשום דקתני כמה דיוקן צבחה' לנעלי' דפטור מקנס והייב בבושת ופגם
קתני השתא לבאי מתני' דצבי למתני' בה דבנותה לא מר ולא קנס ולא בנותה ופגם
אית לה אם היא אטובה כמו שכתובו בקמחן והדר תני בתר הכי האומר פרתיה בהו של
פלוגי דחייב נמי בבושת ופגם ופטור מקנס: ותוספת יוס' עוב כתב דלסימלא בעלמא
הקמי' הוה מיהו או' אשגרה לסימלא דכפ"ק דחולין קנס. הבא: וביד פ"א דהלכות
נערה בתולה סי' ה' או' ר' האומר פרתיה ברוי וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו'
סי' ה"ב: מושלם בורשת ופגם על פי עצמו. מתני' ד"ל כר"ם בן יהודה שאמר משום
ר"ש אף בנותה ופגם אינו משלם על פי עצמו דלא כל הימא זכיבוס בתו של פלוגי להויה
עליה לעו בעיר שהיא מונה: צפ' ר"ש ז"ל (לשון ראשון) שכתוב שם אלו חיליו האומר
פתיחו פשוט שרין להיות אלא חיליו האומר פתיחו וכו' עד קמ"ל נהיה לו וכו' כדי
להסתבר הממון: האומר גבתי. ה"ר"ש ז"ל בפסקיו הוסיף גבתי ופתיחי ומכתי.
וכתבו חוק' ז"ל מויהו שם רע ויהא בן עין ללא תא איה למימר דלתיא ציה הכלל
ע"כ: והמית שורי את פלוני או את שורו של פלוני. וכו' פ"ק דב"ק ע"פ ופ'
אר שנתן ל' או' ר' מ"ג. ומתני' דקתני המתו שורי וכו' עד קמ"ל נהיה לו וכו' וכו' וכו'
בגמ' נשור מועד ובה תנא לאשמושי' חדושא ולאפלוגי במועד גופיה דלויא ביה מידי
דלא משלם ע"פ עצמו ושאמי מיבו נתינת עבד כדקתני המתו שורי עבדו של פלוני אין
משלם על פי עצמו וממילא המשמע דהמית שורי לשורו של פלוני הוה נמי בנותה ומש'
משלם ע"פ עצמו אבל אה"כ: דהוה מתי' במועד חילוק בין חס למועד בין חורין בנותה המית
שורי את פלוני משלם ע"פ עצמו כד"ל במועד חילוק בין חס למועד בין חורין בנותה המית
שורי את פלוני משלם ע"פ עצמו.

פ' ע"כ וקתני יש להן קנס ר' עקי' הוא ע"כ: ר' עקיבא אומר יש לה קנס. חוס'
פ' בן סורר דף ע"ג. ודוקא באונסה הוה דלקאמר דים לה קנס אצל במפתה כגון זו
אפי' ר"ע מודה דפטור. ובצרייתה בגמ' קתני ר' עקיבא אומר וקנסה לאזביה ותרי הנתי
לאזביה דר"ע ובגמ' מוס' עמייהו. וביד פ"א דהלכות נערה בתולה סי' ט' ובפ' שמי
סי' י"ו. וכתב הרמב"ם ז"ל הרמב"ם ז"ל כתב דקנס לבד לעמדה אצל בנותה ופגמה לאזביה
ואפשר דשעריה מהא דאמרי' לקמן על בנותה ופגם והימא לדידה ומקום דבושת ופגם לאזביה
משום דאי צבי מוסר לה למחול ולמוכה שחין והוה עממא כשנתארסה ונתגרסה הרייא
דלא לויא ליה קאיי אלא האקנסה דכתי' בקרא אצל בנותה ופגם יתן מקדמה ונתן כה"ה
השוכב עמה הנהא שכובה חמשים מלל דלויא בנותה ופגם כמו בשאר הבולות אצל בהויה
קרא לא כתיבי ומיהו נראה דנס בבושתה ופגמה לעמדה מדקאמר ר' אלעזר' ביחומה שנתארסה
והתגרסה המפתה פטור ואם איתא דבישתה ופגמה לאזביה לא י"ל למיתני דמפתה פטור
בנחה כיון דחייב בבושתה ופגם ופגם וקנין לעמדה וכו' ע"כ: ד' המפתה רבו' ר"פ
נערה: ג' דברים. והאונס ד' ל"ל דמיתניא דמפתה למעושי' שאם כנסה אינם ד'
עם הכותבה שהרי הדין הוא שאם רצו וכנסה אינו משלם קנס אלא כותב לה כתובה בשאר
הבולות ומיתניא לאונס למעושי' שאינם חמשה עם הכותבה אם כנסה שהרי האלונה
לאזביה דרבין דהלכתא כותייהו לגבי ר' יוסי ב"ר יהודה אין לה כתובה מן האונס שלא
תקנו חכמים כתובה לאשה אלא כדי שלא תהא קלה בעיניו להוליא' אצל זה האונס אינו
יכול להוליא' ואפי' אם תהא למהא א' ר' רחא הוה להתגרש ממנו אין לה כלום עוד נלע"ד
דמיתניא לאונס לומר לעולם הם ד' אצל מיתניא דמפתה אפשר שלא ידעו ר' עמי' דהיינו
בושה ופגם והיינו משום שמוך לו יהו בין אע"פ שגמ' למפתה האונס הוה מיד כתי' ה'
והמפתה לכסלה יכנסו יתן השלשה אבל אם כנס אינו נוהן אלא בנותה ופגם וכמו שכתוב
בסמך בס"ד וכו' ודוקא לשון המעשה דקתני בגי מפתה נוהן בנותה ופגם וקנס דבדין
הוה דה"ל למיתני קנס בנותה ופגם קנס ברישא דהא קנס הוה העיקר אלא משום דבושת
ופגם הם שנתלמדין אפי' אם כנסה ליה עשה איתם עשה כה"ה ונתניהו ברישא. ופחה
תנא במפתה ברישא אע"פ שחין שלו לא דוקא כדלמדין משום שג"כ הוה כותב בנותה
התנא בפ' המשפטים ועוד דקתני מלמשה למעלה זה שלשה וזה ד': שהאונס נותן את
הצער. חוס' פ' הכונס דף נ"ט. ובגמ' אהוה דשמואל פירש דהיינו נער חמשה ואפי'
ונקב' ע"ג שיראין דלמינו דומה בעלמא דרבין לנבעלת באונס ומתני' דלא כר"ם בן יהודה
דלאמר אונס אינו מיתני את הבעלה אלא כעלמא דרבין לנבעלת באונס ומתני' דלא כר"ם בן יהודה
רבה בר אבהו נער של פיסוק הרגלים וכן הוה אומר והפסקי את הנולד לכל עובר אצל
בהולה מותרת אין לה נער כי אם דבר מועט כמה חמשי על רישיה דקרחא או כי
ביבא דכוסלתה או כלתה קנסה שגורה את הכין. ונלע"ד דבזה מדוקא לשון המשנה
דקתני והמפתה אינו נוהן את הנער למשעט שעב"פ ים לה ג"כ קתב דאקוסא פ' הכונס
פטור ממנו. ואינה למילתיה דר"ם בן יהודה בפ' הכונס דף נ"ט ומסיים אצ"י מיהו
דסי' לר"ם ב' ג' יהוה כחש נופלא גבי מקו ממון כדליתא הנה. וביד פ"א דהלכות נערה
בנותה סי' ז' ור"פ שמי וסי' ז': ובסור מ"ה סי' קע"א. וכתבו במה"ל קולן ז"ל סוף
שם קמ"ט ז"ל והמפתה אם רצה להוליא' יוליא לא מניו חילוק בין מפתה למפתה לומר
דסיבה שהוא משלם קנס לא יכנס לו די בצפיה זו וסיבה שאינה בת קנס כמקו איהו
לכנס מאתה שאין עליו עונש אחר ופשיטא דאין סברא כלל לומר קן ועוד דלא ליתמיש
דבדרי הלמוד והפוסקים ליתמא נחד דוכתא דים לחלק בין מפתה המפתה אם איתא
דסי' הוה ע"כ: ד' כוידה דתני שוריה בעצירו וכו'. ביד שם סי' ג' ובפ"א סי'
ל' ה': אפי' היא חניגרת אפי' היא כווא אפי' היתה מוכת שחין. נראה
לכך קתני אפי' חניגרת אפי' סימא אפי' מוכת שחין ולא קתני אפי' חניגרת או סימא או
מוכת שחין לרמוז לנו שש"ס יש בה כל העמיין הללו יחד סיבה חניגרת וגם סימא וגם
מוכת שחין אינו יכול לנשט'. ובגמ' בצרייתה פלוגתא דלויא לנ"ד דאין לה כתובה
דעממא מאי קתני רבין לאשה כותבה כדי שלא תהא קלה בעיניו להוליא' והא לא מני
מפיק לה ור' יוסי ב"ר יהודה ס"ל הא נמי מני מעט לה עד לאמר היא לא בעינא לך
ופסקו הוסיקו' הלכה כח"פ. ואם עבר והוליא' רופין אהוה החמורה דה"ל לאו היתמי
לנעמה דתיא ולו תיהא לאשה אע"ל דכתיב קודם לא יוכל שמה כל ימוי ס"ל ה"ל ויכל
לנעמה שולחן שתייהו כל ימוי אלא יחמורה לפיכך אם עבר וירשה פתי' אהוה
להחמיר ואינו לוק. מהו גרשותו קודם שיתירנה או שנתקדשה לאחר או שהוא כהן
שאסור בגרושה ה"ל לוקה שהרי עבר על לא תעשה ואין יוכל לקיים עשה ע"כ: בנמצא
בה דבר ערוה. פירוש אחר שנסבה. ומ"מ מלא בה דבר זמא או שאינה ראויה לבוא
בשארל אפי' מחייבו עשה או פסיס ובגמ' פריך ויהי עשה לט התייה לויא ויהי
את לא תעשה דלויא ראויה לבוא בשארל כגון ממזרה ומתני' סיבה אמרי' אפי' עשה
ודחי לא תעשה כגון מילה בגרעה דלא אפשר לקיומיה לעשה או לא מיתדי לא תעשה
אבל הכא לא חייב עשה דאי אמרה לא בעינא ליה מי איתיה נעשה כלל וכיון שכן השתא
נמי מלמדן אהוה לומר אינו ראה. וכתב הר"ן ז"ל דכוותה אמרי' בפ' אלו מליאות גבי
מילתא שאם היה כהן והיא צביה הקבירות לכן לאמר וההעלמות ואיכה מקנת נסחי התם
דגרסי' פשיטא מי דהיין איכרעא מתיי' ממונה כלומר פשיטא שאינו מיעמא שהרי אם
באו בעליה ואמרי לא בעינא ליה לעשה כלל ועשה דקיל דאפשר לדידהו אינו בדיון
שודעה לא תעשה קל אלא בעל דלוחו' ע"כ. וכתבו חוס' ז"ל לא דלמנא בה דבר
ערוה לא קפריד דהא איה בה לאו ועשה כדאמרי' בפ"ק דיבמות לא יוכל בעיה וכו'
לכבות סוטה שכתרה והינו לאו דרבין ונעממא ונעממא חד דבעל וחד לבעול אלא
שאינה ראויה לבוא בקהל פריך ע"כ וכן נראה שפירש רש"י ז"ל כן: ר' יהודה
שנתארסה וכו'. נלע"ד דבדין הוא דלמינה הוה מתני' פלוגי גבי נערה שנתארסה
והתגרסה וכן שתייה בצלגותה דר' עקיבא ר' יוסי הגלילי אלא נערה שנתארסה
לחלוקים שים בין אונס למפתה לומר לנו הוה דעתא דר' אלעזר שיש עוד חומרה
אחרת באונס ומפתה. עוד נלע"ד דמשום דקתני לעיל בסמך המפתה נוהן
לכסלה יכנסו הקנס אצל בנותה ופגם ופגם וקנין לעמדה ופגם וקנין לעמדה ופגם וקנין
פטור מקנס וחייב בבושת ופגם או אפשר דפטור מבושת וחייב בקנס כמו שכתוב בס"ד
וביד שם פ"א סי' ט'. וכתב הר"ן ז"ל והך נתארסה והתגרסה ששאזבי קיים וקא קרי

דמתי' לא וו חף וו קתי ו'ל' פתחי בתו של פלוגי או אסתיה דמשלס על פי עמנו
צותת ופסג שהרי הוא גורם בהודאמו פנס לאטוסה ו'כ' למטוסה אצל נכנתי לכל הכוסה
לו לבדו ה'א' לילפטר למרי אפי' מן הקרן קמ'ל' ללא ו'ל'מ' הודאמו על נזק עמנו דמשלס
קרן מיכה אלא אפי' הודאמו על נזק ממונו דיינו שזר משלס הקרן לכל המטות ח'א'נ'
ללא וו חף וו קתי הכי ו'ל'מ' פתחי ו'ל'מ' אסתיה זלוי משלס קנס כדי שלא להחייב העני
אלא אפי' נבתי טבחי ומכתי אינו משלס קנס ו'ל'מ' אלו שפסורין מן הקנס שהרי
משלמין את הקרן מיכה אלא אפי' המית את העבד שאינו משלס לא נעסם ולא הרצה וזלת
הקנס שלשים סלעים אפי' פסור דטעמא דמורה בקנס פסור מילתא בלא טעמא רק
גורת ה'קנס אשר ירשיעון אלהי' פרט למרשע את עמנו כך נלע"ד . ביד פ"ה דהלכו'
סנהדרין סי' י"ד ובטור השן משפט סי' י"א:

פרק ד נערה שנתפתחה וכו' פ' שני דהלכו' נערה בחולה סי' י"ד ט"ו ובטו'

סי' ס' קע"ו . י"ד מ'ל' הנא נערה ר"מ ברס כרבני' אפי' קנסה : והצער
בתפוסה . סי' רש"י ו'ל' לנביה כמו שהעתיק רש"י ו'ל' דעת הרמב"ם ו'ל' פס' פ'
שני אצל בהשנות סובר הרמב"ם ו'ל' שאע"פ לעממה ללא כפשתא דמתי' . ומתי' דלא
כ"ש, דר"ס פסור את האונס מן האצ"ע . ובגמ' פירין מתי' קמ'ל' כו' ימני עמדה בזין
אמרי' כ'ל' לאשמועי' פלוגתא דר"ס ורצין ונלע"ד דה"פ דמתי' לפי האצ"ע שנתפתחה
דכוסתה ופגמה וכי' את עמדה בזין וכו' ואל' לא הספיקה וכו' פלוגתא דר"ס ורצין .
ועוד נלע"ד דמשום דהנין בוסף פירקין דלעיל דמורה בקנס פסור לילע' מטעם קרא'
דכתי' אשר ירשיעון אלהים פרט למרשע את עמנו הנא הנה ג"כ דלר"ס לא הוי האי
קנס ממונה לטוריו' לנינו אפי' אחר שעמד בזין ובצרייתא קמתי' בגמ' ר"ס דכן נמי לא
חייב ממינה להתחייב עליו קרבן שבעה אפי' כפיסורו אחר שהעמידו בזין כפי דעת
רשב' גמ' עוד אפשר דהנין דכוסף למהני עמדה בזין וכו' סבכה ממתי' דלעיל דמורה
בקנס לניני' מהא מתי' לדעת ת"ק שאם הודה בקנס עד שלא מת האב הרי נשת ופנס של
אב ואם מת האב כרי' הן של אחיו ואם לא הודה עד שמת האב הרי נשת ופנס לעממה
וכן נמי הודה עד שלא נצרה כרי' הן של אב ואם מת האב הן של אחיו לא לא
הודה עד שנצרה הרי נשת ופנס לעממה עד דוק . וקנסה לאביה בנפ' ורצין .
בתפוסה . בלע"ס וליכיל דקרא נקט ותפסה ובכב עמה והימיה לע"ד מ"ס דנקט הכא
לישנה דקרא : עמדה ברין . ירוש' פ' אלו נערו' : לא הכפיקה לעמוד וכו' . הוס' פ'
אלו נערו' דף ל"ה וגם צ"ל היכא דף ע"ב כתיב אפי' דקתי כרי' הן דמשמע דלכוסה
דלחיקו' אהדדי מקרא דונית האונס השוכב עמה דדרשין הנאה סיכיה חמשים מכלל
דליכיל נוסח ופנס או מקרא דלחיה אשר עשה על כרחך לא אייתקם אלא דלמי שיה ניתן
זה ביתו אצל נעמי' החריני לא אייתקם דהא צושה ופנס משלס ע"פ עמנו וקנס אינו
משלס על פי עמנו ואל' אפשר להיות ג"כ בדעת ופנס יוכל לטוריו' לבנה לו לאחיו
משום דהו' ממונה ולא מיפטר המאנס או המפתה במיתהה כמו שנספד מן הקנס שלא
זכה צו מוטל במיתהה ע"ל אצל כהן כהנו הם ו'ל' הרי הן של עממה : במעשה ידיה
וכו' מת האב הרי הן של אחיו . דמשבא לעולם זכר צו האב ו'ל' לקנס דלא הוי
מנוון עד שמת האב ויטוריה דהא אי מודה מיפטר הר"ן ו'ל' וכן פ"ג האי סיפא
רש"י ו'ל' : צ"ל : צ"ל ר"ע ו'ל' דכתי' ונתן האונס השוכב עמה לאבי הנערה חמשים כסף לא
זכתה תורה לאב אלא משעת נתינה ע"ל אחר המלקט מפ' בגמ' דמלכה' ונתן ולא כתיב
וינתן משעת נתינה ככר אצל יתן שחמט לנשן לוי ועולם . עוד מפ' בגמ' דר"ס
פליג נמי בלא הספיקה לנשות עד שנצרה דקמ' ת"ק הרי הן של אב ו'ל' דהרי הן של
עממה ואם משה אחרי' כן ירתי לה אביה מכח דליה והוי מנוון גמור אפי' דלא מתא
לידיה : ב ר' יהודה אומר וכו' . ומודה ר' יהודה במאנס את בתו כשהיא
קנסה ונצרה ואח"כ נשאת שאין לאניה רשות צה . אומר לו שהשיאיה
וכו' כנ"ל . וק"ל אמאי לא מקצי' בגמ' הכא אמרו לו היינו ת"ק כמו שמקצי'
בכמה דוכתי' וימו שרבינו חוס' ככצברי רפ"ו דימנות . ובז' פ"ג דהלכו' לישות כו'
י"ב ובפ"י סי' י"א ובטור א"ה סי' ל"ו וסי' ל"ה : צ"ל ר"ע ו'ל' קודם לנשן המתחיל
ועתה נריך לכתוב סי' הימנו' לחימוק אותו מחריני : ג דגיורת' שנתגיירה בתה
עמה . פ"ג דהלכו' לישיב' ביאה סי' ז' . ובכל מקום גרסי' גיורת אמנס תמהיה
שברבאית רבס קרפשת וישב גרסי' מן מחנה נרה שהיהה גרה שחורה למלוותי' כרל'
ונלע"ד לומר בקשר מטעה זו הנס דלין דסיים התנא כל דיני הקנס ואונס ופתוי' אם
הוא שלם או של אביה או אם הוא פסור למרי' ואבן אורחיה הנא המאנס במתי' דלעיל
לאשמועי' את הכתובה לאב או לעממה משום דכתובה ילפי' מכסף יסקול דכתי' גני
מפתה גדאיהא בגמ' צ"ל דף א' הנא השאה דין מוטי' שם רע שהוא שום אלהי' דיניו
שכל נערה שאין לה קנס אם נאנסה או נפתתה כך הוטי' עליה שם רע פסור מן
המלקות ומן התשומין ועוד עליה מוטי' שם רע שאם הוטי' שם רע על הגיורת או
השפחה שנפרו או נשנהחדרו פתוחות נבנות שלם שנים ויום אחד אפי' שהיתה הורטה
שלא בקדושה ולתתה דקדושה המוטי' עליה שם רע פסור מן הקנס של משה שלם
דמתן הכא וה"ה מן המלקות וילפי' לה בגמ' מקרא דכתי' כי הוטי' שם רע על בתולה
ישראל עד שתהא כורחה ולידתה כדדושה אצל בתולה גרים אפי' שגליהה בקדושה כיון
שהורטה שלא בקדושה אינו משלס ולא נזקק ר"ת את אמת הדבר היא כשקילה ולא כהנין
כתי' ישראל מביאה דקרא דויתה : היתה הורטה שלא בקדושה וכו' פ"ג דהלכו'
נערה בחולה סי' ה' ובפ"ג דהלכו' א"כ סי' י"א : ד האב זכאי וכו' פ"ג דהלכו'
לישות סי' י"א : וליחה ר"ס מילתא הכאה ובפ"ק דקדושין דף ג' והך פ' . ובטור א"ה
ראש סי' ל"ג . ומפ' בירוש' צ"ל אפי'
שלם שנים ויום אחד כתיב הרי האונס השוכב עמה ו'ל' דהא קמתי' האב זכאי בקדושה
בתו בכסף וכו' דליכיל למימר משהו שהוא זכאי ג"כ במתנה וימשי' ידיו וכו' קתי
זכאי צבחה דהא הדר קתי וזכאי במתנה וכו' אלא נראה מו' דהו' כהו' תמי האב
זכאי בקדושה בתו הו' נעמט בכל חין קדושה' ש' לו הנאה ואל' ליהא דבקדושה ביאה
אין לו שום הנאה לפי' רש"י ו'ל' הודא' דמי' רש"י ו'ל' אפי' הורטה' מודה בעיקר לבן
י"א : שרצה הירוש' לפרש בגוונא שכתבתי ג"כ אפשר דתשטח דלית ליה הנאה לבן

קדושין דאפי' בקדושה שטר איכא הנאה שרתא לזר אותו על פי זלוותו ח"ל אפשר
עוד לומר דמשום דקתי לעיל דהמאנס את בתו ארשה כהנחה של אב קתי נמי השתא
בשמי' לנשן האב זכאי צבחה לומר כמו שאמרנו שח"כ זכאי צבחה בתו מן האידוסי'ן
כן לעולם זכאי בקדושה ואפשר עוד לומר שצ"ל לרמוז לנו מה שכתבו הטו"ל ו'ל' דכתיב
סוף ח"כ מכלל קדושין דהשתא אפי' זכאי בכסף קדושה ואידי תקדש נפשה ו'ל'
נלע"ד : וזכאי וכו' . ירוש' פ' שני דיניי ודפ' מ' שאחז . ומלת וזכאי דהדר הנא שפוט
שהו' משום דהו' מילי אחריני דלא שייכי בצדי' קדושין : ומקבל את גישה . אם נצטרפה תק'
האידוסי'ן וקודם שנגרה אצל גרה או נשאת שוב אין לו רשות בה רש"י ו'ל' ונלע"ד דקין דלא
תנא נבי אב כהנחה לא הנא נמי הנאי כהנחה נבי בעל דמחייב צדו וקתי ליה לקמ' כצירקין :
ואינו אוכל פירות בחייה . לנכסל לחוד תקינו ליה רבנן לאכול פירות משום דפריק לה
ושירקונה תחת פירות ולי לאו הכי מימעט ולא פריק חבל הצו בלאו הכי פריק לה ומתי' דלא
כר' יוסי צ"ר יהודה דלמר בצרייתא אב נמי אוכל פירות בחיי' אב דכר אב נמי מימעט
ולא פריק האיל ויש לה דהואיל ויש לה משום חלונ' תפדה כיה' אב עממה : נשאת
יתר עליו הבעל וכו' . חוס' פ' חזקת דף מ"ט : ובז' פ"ג דהלכות לישות סי' ג' ובפ"ל
סי' כ"ג ובטור א"ה סי' פ"ה . ובירוש' תריה תקינו שהיא תפקח על נכסי' צדו ואוכל :
החייב במונותיה וכו' חני הבעל שאמר אי אפי' לא לאכול ולא לפקח אין שומטין
לו לאב שאמר אי אוכל ומפקח שומטין : ובקבורתה הכי לא רנה הבעל לקבול
האב קבורה ומוטי' ממנו בזין א"ר הני לא אמרו אלא האב הא אחר אינו גובה ר"י
אומר בין אב בין אחר גובה ט"כ : ובטור ו"ד סי' ש"מ וזכאי' סי' כ"ט : ובגמ' איכא
דלקינו ממוניה שהוא דבר מוטי' תחת מעשי ידיה שהוא דבר מוטי' וכרקונה שהוא
דבר שאינו מוטי' להיות נכסיה תחת פירות נכסי' חלונ' שלם שניכסי' מלוג הויה נמי מילתא
דלא שייכא : וכתב הר"ן ו'ל' ובגמ' איכא תנאי דסנדי' מוונות דאורייתא דתניא שפדה
אלו מוונות וכו' ור"ב"ל פליג ואמר דלכורה כפוחה ועושהה וכו' לכסות אהא ויבין
דלכסותה הנאי דבגמ' ס"ל דכסויה כמכוסה היה גרמה לומר דכסויה דאורייתא
אלה דקוין שנינו במשנתן חייבי' צמיוותיהו ומוטי' חלונ' תפדה כיה' אב עממה שהכסות כלל
מוונות ועלה דמתי' נתן בצרייתא בגמ' דלקינו ממוניה תחת מעשה ידיה משמע שהכסות
ג"כ אינו אלא מן התקנה ואפשר דדרשין שפדה זה קרוב צד' כדדרשין רב וי"ב בגמ'
ועשהה כמשמע וכו' וסבכה דרש'י מנייה שלא יבמש משו' ע"ג קרקע אלא במטה מוונת
וכוליה קרא לעושה הוא דלחא וכן נראה דעת הרמב"ם ו'ל' כפירוש' התורה א"ל
הרמב"ם ו'ל' פסק בפ"ג מ"ה מלכות לישות חלונ' מוונות דאורייתא ע"ל ו'ל' ונחוס' ו'ל'
איכא בשם רשב"ם ו'ל' דלכ' לראש'י מוון וטונה ג"כ מן התורה דליני' ליה מקל
ויומר בחוספה' ע"ג ונלע"ד שהר"ן ו'ל' יסבור דהו' קל ויומר דבחוספה' מדרגין
קאמר ליה : ושני' בגמ' בשם החוס' לקמן ח"כ שסי' : ר' יהודה אומר אפי' עני
שבישראל וכו' : ושני' בחוס' ו'ל' שדקדוקו אמר קתי שני חלינין ומקונתה וכו'
למינתי לא יפחות לה מדרכו ומנה זה נדחק ר"ת ו'ל' לפרש דאורייתא דידה היינו אפי'
למי' שבישראל אין פוחתין משני חלינין ומקונתו אצל לקנות י' שפוחתין וקאמר ר' יהודה
לא יפחות משני חלינין אפי' דלם לא נשאת שפא סיו שוחטין בין דלם לא יפחות
לה כמו שאין פוחתין לו ט"כ : ונחוס' דרש'י ו'ל' דהלכות לישות ופ"ג עני' שבישראל
לא יפחות לו משני חלינין ומקונתו אפי' ד' לעולם וכו' חוס' פ' שתי מדות דף
י"ג ובכתי' שרדך שם סי' ה' : ובשניות הרשב"א ו'ל' סימן ח' ורמ"א : עד
שתכנס לרשות הבעל לנשואין . כך נראה שהיא גרסה רש"י ו'ל' שפי' לרשות הבעל
לנשואין לומר שחכמה לחופה להם נשואין ע"כ . וכן היה במשנה בירוש' אצל בעסקא
דבגמ' ירושלמית כל כסף דבר לחופה אלא לבית שיש לו חופה וכן בצרי' ורמ"א ו'ל'
הגרסא עד שתכנס לחופה וגם אין שם צדא דלך האב עם שלוחי הבעל רק הלכו שלוחי
האב וכו' הגרסא' וגם ה"ר יהוס' ו'ל' אפי' כן על פי רוב הפריש' אלא שפ"ג הר"ן ו'ל'
צדק תפיה ע"ג משעת קאת דנס צדב אצלן גרסי' לה ברי' ע"ל אפי' ח"כ נפל
מיות' ז"ע : דרי' וריא ברשות האב צדק הוא דה"ל למינתי עדיין היא ברשות האב
אלא אבן רישא וסיפא הנה הכא נמי במתינתה הרי היא א"כ אפשר לומר שצ"ל לרמוז
מה שפסק הרמב"ם ו'ל' בפ"ג מהלכות לישות שאם הוציאה צבחה או יתומה או אלמנה
והלכה היא בעממה מירש אביה לבית צבחה ואין עמה ולא צבחה ולא לישותיה ומתה
בדך שאין הבעל מירש אביה ע"כ והיינו דקתי' הרי היא ברשות האב כלומר היא
גרמה בהלכותה לצדק שהיא ברשות האב לירש אותה אפי' או אחיה וקרובים כך
נלע"ד ע"ד נלע"ד דהא דלא ערבינו ותננו מרסר האב לשלוחי הבעל או שמכרו שלוחי הבעל
לשלוחי הבעל הרי היא ברשות הבעל כדי לאשמועי' אפי' מקדו שלוחי האב הבעל
הבעל שלא מדעה האב אלא כפגשו שלוחי האב בשלוחי הבעל ומכרוה להם אפי' :
הרי היא ברשות הבעל ואפשר שהוא כיון רש"י ו'ל' שכתב ופגעו בשלוחי הבעל ומכרוה
להם ע"כ : ובז' רפ"כ דהלכות לישות וסי' ז' : ובטור ו"ד סי' ר"ל ובטור א"ה
סימן ל"ו וסי' א' : ד האב אינו חייב וכו' לנשן ר"ע ו'ל' עד מתה כהנחה לא דוקא
אמר המלקט נריך לנהיג כך בתו דנקט לאו דוקא דה"ל כנו וכו' : ובגמ' מיתוקמא
מתי' אליבא דר"מ דלמר בצרייתא מוטה לזון את הצבחה קל ויומר לבנים דה"ל אינו
חייב במונות' הא מוטה צבחה איכא ק"ל לבנים דשקין צבורה דליוח' מוטה ואל' דקתי
צדו הא קמ"ל דלמי' צדו דלא עסקא בצרייתא חובה הוא דליכא הא מוטה מיהא
איכא ול' יהודה דכר מוטה לזון את הצבחה קל ויומר לבנות משום אלוותה הכי
מיתוקמא מתי' אינו חייב במונות' בתו וה"ה לבנו הא מוטה צבחה איכא וקל ויומר
לבנות דליכא מוטה ואל' דנקט בתו הא קמ"ל דלמי' צדו נמי חובה ליכא ולריב"ב
דלמר בצרייתא בגמ' אפי' שחיבה לזון את הצבחה לאחר מיתת אביה' מיתא' כ"ל
וכתבת בצרייתא ו'ל' כדדרשין ר"א בן עזריה מיהו חייבי' אפי' הצבחה אינו מוטה
והכי מיתוקמא מתי' לדידיה אינו חייב במונות' בתו וה"ה לבנו וסי' דלמי' מוטה נמי
ליכא ואידי' לבנות לאחר מיתת אביהם חובה הנא נמי אינו חייב וכתב הר"ן ו'ל' ומשום
דקמ"ל כר' מלך ור' יהודה דס"ל דמנהא איכא דלא כי ארו קמי' דרב יהודה אמר
לח' יחרוד ליה ואני מתא שדא צבחה בגמ' ע"כ : ובז' פ"ג דהלכות לישות סי'
י"ד : ובטור א"ה סי' ע"א : ונלע"ד דמשום דלחא במתי' דלעיל נשאת יתר עליו הבעל
וכו'

וכו' ומייב במונותיה וקמי בתר הכי לעולם היא ברשות האב לאכילת תרומה לאסוקי
 ממשנה ראשונה אבל מ"מ אם הניח זמן ולא ישיאו אוכלת משל בעל וקמי השתא האב
 אינו חייב במונות ברו לאשמועי' במסכותה זה מרי דמי הלא דכיון שאלו חייב במונות
 ברו וקיימא לי' בגמ' למולגין אחרו אלו אין כוסין אחרו כדליתא בגמ' קמ"ל השתא
 הלא דלא הניע זמן אפי' זולו בעלמא אין מולגין שרי בעלמא חייב לזנוע ועוד דין
 אחר אשמועי' דלא דקיימא לן דכסא שלדס חייב במונות אשתו קר הוא חייב במונות
 בניו ובנותיו סקמינן ימינו דוקא כשהן נעדרין אחר אהם שעדיין אהם קיימת וכמו
 שאכתוב בס"ד לקמן בס"פ אפי' בשם הר"ן ז"ל והיו דקמי בתר אפי' הנעדרת אחריו
 אינו חייב במונותיה אפי' בעודה פתחה משם מדלא קמי האב דרין חייב במונות
 בהנה. עוד נלע"ד דה"ס דה"מ תלמודא לשנוי דלא דקמי בתר ולא קמי בניו משום
 דעמי למיחא מדרם ראב"ע ואפשר לומר דהיינו דקמי בתר' אפי' לבניו כלומר אלא
 משום ראב"ע נקט בתר' זה המדרש וכו' פ' יש מולגין דף קל"א ו' וזכור' פ' תפלה
 השחר וכו' בפרק המעילה דר' אבא בשם ר' אבהו כהן בירוש' כל הכהן הנאי
 דדרשו לשון הדיוט כגון הריא דמתייעא פ' המרגל דר' מאיר היה דורש לשון אפי'
 לויתן ולא אשכח אלא במשטא ודר' יהודה דלאש מביא ע"י אשתו קרנן עביר
 דכס"ל בתרא לנעושי' ודללן הזקן ודר' יהושע בן קרחא ודר' יוסף דמייחא נעדריותהו
 פ' המקבל גבי הריא מתי' דר' אבהו וכו' וכתוב שם בגמ' אפי' אפי' המקבל דף
 קכ"ו בשם הרשב"י ז"ל דכל בני דממי' לכו ירושלמי למדרשו של ראב"ע שהיה דורש בתנאי
 הכונה כאלו היה כתב של תורה ושם הקרא מהנאי גבי' להנאי גנות דמייחא לכו
 אנושי' ופלה שם דכל אי' דדרשו לשון הדיוט עבדי לה כתנאי הכונה שאפי' שלא
 נכתב כאלו נכתב דמי ואפי' דכלל דורש לומר שהיה עשה מהנה הדיוטות עיקר
 ודן על פיהם כאלו נהנו על פי חכמים שכיון שהיה מנסה פשוט וכולן עשין קר כל
 המקבל על דעת בן המקבל ואפי' שלא נכתב כאלו נכתב דמי ע"כ וטעין עוד כמה
 שכתבתי בשמו ז"ל שם בס' המנות סימן ג': הגבנים יורשו מהנאי הכונה כדקמי
 במקור בניו דכרין וכו' והנכות וכו' וכתב במקור בניו כקנין וכו' ומה הניב אינם
 יורשין אלא לאחר מיתה האב אף הכונה אינם יורשין אלא לאחר מיתה אביהם ואם
 אחרת גורסת הלו אפשר לומר דהנהיגו לשון נשנית גבי ירושת הכנים לאחר מיתה
 האב לרמוז לנו דלא מיירי אלא לענין ירושת כתובה אמר אבל גבי מונוה הכונה שיהו
 מנכחי אביהן קמי לאחר מיתה אפי' כן נלע"ד. והנה פ' יש מולגין משמע דמסיק
 דכתיב לי' דינא איתקין בחד זי דינא קמא איתקין כתובות בניו וכו' וכו' ודינא
 בתרא איתקין מוזן הכונה ומיאו' י"פ' תקנהא מתקנתא דבי דינא בתרא משין זי
 דינא קמא תקינו דלא תיקני' תקנתא התקנתא ללא לימרו מ"ס תקנה זו דכתובות בניו
 דכרין דלאחר מיתה דכתיב בה ירושן ומ"ס תקנה זו דאיתקנה תהי' א' א' ד
 כתב לה כתובה וכו' ע"כ סוף הפרק י"ב דהלכות אשות ס' ב' וכו' וכו' דמסכת
 דהנה לעיל מה סניס אינם יורשים וכו' דהיינו משום דהנאי ב"ד של בניו דכרין או
 יסבון הן וכו' למיחא' כפי' דין הנאי ב"ד לכהונה בניו דכרין ודין הנאי ב"ד
 למיחא' הכונה אלו אינו בדין להחיל בתנאים הנוגעים לבניס קודם תנאים הנוגעים
 לאהם משום הכי שרי למיחא' איהו של מלחמה ויהי' הכונה שהיא פסיקא ויהי' מתי
 ובהר הכי הני תנאי אפי' נשנית ואנן הני אפי' לקתה והדר הני למיחא' הנאי בניו דכרין
 ותנאי מונוה הכונה ועוד משום דפתח דכרין יאיר' הני דין כתובה האב' ברישא.
 ובגמ' פרק שמי' מני ר"מ ה"ר דאמר כל הפותח לכתובה ממלחמה וכו' דאי ר' יהודה
 האמר ר' ששת לכתובה ה"ר אפי'
 שדה שום מנה חתת מלחמה זו ולא כתב לה וכו' חייב מתי' שהוא הנאי ב"ד איתקין
 לר' יהודה דלאחר אחריות עשת סיפר הוא הלוי ר"מ האמר אחריות לאו עשת סופר
 הוא כדקמן פ"ק ד"מ אין צהם אחריות נכסים יחזיר שאין ב"ד נפרישין מן דברי
 ר"מ אפי' רישא שרי אפי' פסיקא עיקר כתובה הנאי ב"ד אפי' חייב דקמי
 סיפא מן המשוחררין לבד אבל אינו נובה מן המשועבדים הואיל ולא כתוב בשטר ולא
 אחריות אחריות עשה סופר הוא ואפי' ר' יהודה ההם כתבה ליה התקנתיה הכה' לא
 כתבה ליה התקנתיה ואשמועי' מתי' דאפי' שלא כתב לה הכונה לא אחריות מלפניו
 כאלו אלא אחריות מוכה על תקנה ב"ד שכלי' ידעין שהטעם אפי' שם לה כתובה וכתב
 רש"י ז"ל בס' אפי' דף ק"ו ע"ל וזה דקמי ליה כתב לה הכונה כגולה נובה מלחמה
 ואוקימנא לה כר' מאיר אפי' דל"מ איה' ליה כל הפותח לכתובה ממלחמה ולאמנא
 ממנה כר' זוהר ומה האם במקום שאין כותבין דכרין דהנאי קא סמי' א"כ במרום
 כותבין ונובה לר"מ בעילה נזות באיסור היא עכ"ל ז"ל. שהוא תנאי ב"ד
 שכת' פ"ק ד"ל דכתיבה דמשעתן זי' שעת תקן לכתובה לאשה. וקשה ל"ד דמשעת
 דס"ל לתנא דמתי' דעיקר כתובה דרנבן ולמתי' דאוקימנא לה בגמ' כר' מאיר דכתיבה
 קשה דה"ר ר"מ ס"ל דהכונה דאורייתא כדאוקימנא בס' אפי' דף ק"ו וכמו שכתבתי
 שם בראש הפרק ולע"ד נ"ע אפי' לא שאלמר דמתי' שהוא הנאי ב"ד דקמי מתי' לא
 קמי ר' אלאמנא וליכא לפרושי' עיקר הכונה הוא דס"ל שהיא מן הזורה אבל הכונה
 שהוא מלחמה לכתובה אפי' דס"ל שהוא מדרבנן ה"ר מסי' שלא מלחמה שום ספק ורמו
 לדבר זה ועוד דמלחמה ההם בגמ' אמרו דקמי ההם ר"מ כל הפותח לכתובה ממלחמה
 ה"ו בעילת זנות דמשעת אפי' בתנאה וכדכתיבה ההם דס"ל דכתובה דאורייתא משמע
 דלפי' שכומה סו' מן הזורה דלתי' אמרו היא בעילת זנות אפי' אפי' ה"ר אפי' ה"ר אפי'
 כלבד וברי' איהו ס"ל תנאי קיים במילתא דרבנן דלא עשו חזק כלל אפי' כשל תורה
 אלא ודאי משמע דס"ל דלפי' שכומה סו' מן הזורה כדעת ר"מ ז"ל שכתב דכתובה
 כתובה היא מן הזורה ומשעתין איהו כדכף לורי והוא המשום סלטיס שכל לע"ד ר'
 דייקני' דה"ר מ' ס' ל' אולם וכו' המפה דכרוב גביהו המשום כסף דהיינו ס' סלטיס שם
 מלחמה זו כו' כמו שכתוב בטור א"ה ס' ס"ו. ותיקן לדחוק לע"ד כמו שכתבתי: כתב
 לה שירה שיהו מנה חתת מאותים זו ולא כתב לה כל נכסים וכו' כ"ל
 דה"ר כתב זה שדה שום מנה חתת מאותים זו ולא דקיימא לן שאין אגלה לקרקעיה
 לא מהני ולא מעידה אפי' חתת שום אלא מנה דלא אלא אפי' כתב לה שדה שום
 מאותים חתת מאותים על כותלה או שום מנה חתת מנה על אגלה אפי' לא כתב לה כל

נכסים דלתי' לי אחריות לכתובתך חייב משני שטות תנאי ב"ד והאריס פירשו דליוקא
 דסיפא אינטיקן למתני כי האי לישנא ברישא דקמי סיפא ולא כתב לה כל נכסים שיש
 לי אחריות חייב עמה ללא כתב לה ה"ר כתב לה נכסים שיש לי וכו' אפי' דכתב לה
 ג"ל שדה שום מנה חתת מאותים זו אינו מעבד והיך תני בזה הפירוש. אה"כ מלחמי
 שכתבו חוס' ז"ל בס' אפי' דף ק"ו דהיכא דכתב לה כל נכסי אחריות וערבתי
 לכתובתך יכול לייחד מעלמין לכתובתה ואין להם שיאמר לה פלי כתיבתך ואלו כיון
 שיכול לייבנה מכן שלא הקפיד האשה אם ישנה בהן שום סודרה והיינו עממא דלמרי'
 בס' נערה שיכול לייחד שדה לכתובתה בלא שום אחריות דכיון שיש לי הכאה חליפת
 פירות ודלתי' לא יאמר לה עד כאן: ה"ר לא כתב לה אפי' אחריות ואלו אפי' חייב
 כתוב במסרי' קולין ז"ל שרש ז"ל ומ"ל משמע שדרך לכתוב אפרקין ולא אפי' חייב
 למפרקין ואפי' מהחייב בפרקיה וכן נמי תנן במתייעא פ' המקבל אם איביר ולא אשכח
 אשלים במיטבא ולא קאמר אפי' חייב שאלם במיטבא אפי' דהתם הוא לי לאומי לישנא
 אשרי קרוב והנהי' כדאמכתא כדמכות בכמה מקומות בתלמוד דפריד גבי אבמכתא
 ומ"ס מלא אויביר ולא אשכח וכו' ע"כ: ואותוביך לי לאיתרו נראה דלאו דוקא
 ירקט ואותוביך לי לאיתרו דה"ה אם אינו הפך לקיימה שהוא חייב לפדויה אלא כדמפרש
 בגמ' לדעת רבא דהלכתא כותיה לגבי אפי' חלומה לכ"ג גרופה והולנה לכהן הדיוט
 ממזרה כרובי' ליראל' אינו חייב לפדויה שפיך לבי קורא דה' ואתוביך לי לאיתרו ועוד
 להא דתימא נשנית לאחר מיתה בטלה אין היתומים חייבין לפדויה שאין הני קורא ביה
 ואותוביך לי לאיתרו כנע"ד: ה"ר נשנית חייב לפדויה ללאורה נראה שהוא לשון
 יתר במשנה דכיון דהנא לא כתב לה אם שכתבתי וכו' ובגמ' וכו' דפי' לי הוה תני
 ואם נשנית ואמר הרי גיטא וכתובה הפדה אתי חייב רשאי אינו רשאי הוה משעתין
 מינה דמשום דחייב לפדויה הוא וכו' נכסיה וכו' בישראלית אינו רשאי לומר הרי גיטא
 וכתובה הפדה את עממה ואפשר דהתם לן תנא במתי' כרבי פלוגי דברייתא האב' אפי'
 דס"ל דלא נשנית והיו מבקשין ממנו עד עשרה כדכתובה פסע ראשונה פודה מלא:
 ואין רבה פודה רבה אינו. פודה רבה ופסקו רב אלפי הרמב"ם ז"ל כרבי ז"ל הרמב"ם
 ז"ל אבל אם פדהו וכשנית פסע שנייה כדמכות כדמכות וליה לן לא כתובה והיא
 הפדה את עממה ודלא כתובה דלאר דהם הים פירקיה כנגד כתובתה פודה ואם לאו
 אינו פודה אפי' פסע ראשונה וכן פסק ג"כ הרמב"ם ז"ל ובהו ג"כ דסמך מתי' דקמי
 נשנית חייב לפדויה דייקא כרבי פ"ה ואפשר לומר ג"כ דהתם לן תנא כנע"ד דברייתא
 בגמ' דעסע ראשונה נשנית פודה אפי' עד עשרה דמיה ופסקו דכיון מאיר לוי
 והרא"ש ז"ל כותיה דכמו שאדם יכול לפדות את עממו בכל ממונו אשתו נמי כיון דחייב
 לפדויה בתנאי כותבה כנופ' דמי וכמו שיש לה כמון הרבה דמי ולא היא בכלל אין
 פדוין את שכתבין יורה על דמייחא מפני תקין השולל אלא שלא פסקו בן כר"ף הרמב"ם
 ז"ל: נשנית חייב וכו' חוס' פ"ה וכו' דהיה דף פ"ה ובסוף א"ה ס' ע"ה וכו':
 לקתה חייב לרפאותה בהשבותה הרשב"א ז"ל ס' אלף ור"ל. ופי' הר"ן ז"ל
 דמקמי מתי' כדמיה חייב לרפאותה ולא מפליג בין רפואה שיש לה קצבה לרפואה
 שאין לה קצבה משמע דלפי' רפואה שיש לה קצבה בעלה חייב לרפאותה ומה
 שחלקו דברייתא בגמ' בין רפואה שיש לה קצבה לרפואה שאין לה קצבה הוא ומה
 באלמנה המוגנת מן היתומים וכן דעת הרמב"ם ז"ל ודלא כבעל העשור ע"כ בקנור:
 וכתב הרשב"א ז"ל דהניא בסי' ושלחנה לנפשה מלמד שאם כיתה חולה ימחין לה עד
 שחזרפא וקל וחומר לגנות ישראל העובדות וקדושות שאם חלתה שמתין לה עד
 שחזרפא ומהני כדכתיבה מוטה על עממה ע"כ וכן בקל וחומר הוא כן כפי' אלא
 הרמב"ם ז"ל שם פ"ד דהלכות אשות לא כתב רק שאין ראוי לעשות לן מפני דרך
 ארץ ע"כ: ונלע"ד דהא דקמי תנא לקתה ולא קמי תנא חתנה לאשמועי' אפי' אחריות
 דלפי' חתנה מחמת מכות ורדיון הרבה שכתב איהו נשנית לא יאמר דכיון דמתה
 שניה הוה כי הכי דלוי רשאי לומר הרי גיטא וכתובה הפדה את עממה ה"ר חולי
 ולקוי דמחמת שניה כשניה דמי ואפי' אחר שפדה לא יהא רשאי לומר הרי גיטא
 וכתובה תרפא את עממה קמ"ל דכלל גווי' רשאי לומר הרי גיטא וכתובה הפדה את
 עממה אפי' בחולי שבה לה מחמת שניה כל נכס' ז"ל: ואמר הרי גיטא וכתובה
 תרפא את עממה רשאי משמע שיהי' קר לנ"ד: והוא לפרוש על כתיבתה חייב רשאי
 כן כתב רב אלפי' ז"ל בהשבותה המיחא בית יוסף בה"ה ס' ק"ע בשם רש"י ז"ל ומה
 ז"ל משם רב אלפי' ז"ל: לא כתב לה בנין דכרין האי לא כתב קמי נמי חבנן
 וקמי' ומההא יחבא נשנית: ומההא בס' יש מולגין דף ק"ל וכו' רש"י דהלכות אשות:
 אינון דרתי' מוסבדיתי' גרסי ירחון יורש' לא טרפה ליתומת אבל גבי מלחמה מחמת
 אחריות טרפה מוסבדיתי' דיסבין הן לשון בעל חוב הכי ליתומת לקמן ר"פ אפי':
 וכמוסבדיתי' קיימא לן: והתם נמי בס' יש מולגין א"ל ר' נתן לרבי שיהיה משתכס
 כר' יוחנן בן ברוקא דס"ל דלא יוכל להורים לנן בין הבנים דההן רבי יוחנן בן ברוקא
 ואמר אם אומר על מי שראוי לורשו דכרין קיימין ומש"ל התם שיהיה הכה' ירחון אלתא
 דעממה: אינו דלא יוכל לרשים לנן בין הבנים והיה יכול לנכות במשכבס
 יסבון כדברי הכל ולא אליבא דמיתא וכו' רבי יסבון תנן והברי הכל היא ואמר רבי
 ירחון היתה פי וסמיה פני בנתן ככדלי ודחתיו דכר' שאינו דודלי ירחון תנן הן
 קיימא לן דכתובות בנין דכרין לא ספי' מוסבדיתי' ממה שמכר איהו ואם יסבון תנן
 דמשמע לשון מתנה הוא משמע מבעתיו והיו יוסבוק מוסבדיתי' אלא אמר' לנן
 ירחון לשון ירושה איש אלא לאחר מיתה וכס' שאין יורש וכו' הלא במה שלא שפי'
 אפי' כד כתובת בנין דכרין ה"ה הלא במה שלא שיעבד אפי' ומש"ל לא טרפה מוסבדיתי'
 ללא חלה על לאחר מיתה ועל כתיבת ירחון ה"ה ויפה הקשה לנן נ"ד: ור' נתן דיקשה
 דלא איכא למימר דלוי הוה ה"ה יסבון ה"ה דכרין מוסבדיתי' וכו' כתיבתה וכו'
 משום דס"ל דהלכות כותיה והכי פסקי' ההם הלכתא כותיה דריבא לאחד ומיעט
 לאחר אפי' בלשון ירושה דכרין קיימין כי הכה' שירשין כתובת אמר והמומר של שני
 כותבות חולקי' בשוה: ובסוף א"ה ס' ק"ל: וכן בסוף הסמך כתוב בדין יוסף
 דכרובי' ה"ה י"ד אפי' ס"ל דאין כתובת בנין דכרין מוגנת על שיהו בניס לכו
 דדוקא הן יורש' על פולקסין דרר אחיון ונ"מ לענין מתנת ע"ה דפי' הוה איהו לכו

הוא כפי הזמן שנתנו לה שלם גושה נערה בחולה נותניו לו י"ב חדש ואם נושא אלמנה
אפילו הוא בחור אין נותניו לו אלא שלשים יום וכדבריו ל"ל לזאתו בחרה נריר מדמקסיני
בגמ' וכו' הרי"ן ז"ל. ומתני' דקמי' ובעט שנתנו לה כד' מהני' לאים בין זמן שקבל
לכתולה בין זמן שקבל לאלמנה אפשר לפרשה לדעת הירוש' וגם כדעת הרמב"ם ז"ל דין
והוא אלמנה פי' מן הנשואין דוקא: הדיע' זמן וכו' ר"פ בתולה כשאת' מ"א ע"ג ומביק
ההם רב אמי דדוקא כשהבעלים מעבדין הוא שאלותה בתרומה אע"פ שהם אטומין טעון
שחלה אצל אם האלום בזה מלך האשה כעון שחלתה או כפידוסה נדה אינו חייב לזונה
ואינו אכלה בתרומה ומתני' דקמי' ולא ינשאו דמשמע שהעכו"ב בזה מלך כעון שהיו
אנוסות ואע"פ דקמי' שאלות משלו ושאלות בתרומה בזין הוא לא ינשאו ליה לניהוי ולא
נשאו שהרי אין העכו"ב תלוי אלא בנשים ואם עכב אפי' בנשים חייב לזונה אלא חידי
להנא רישא חתני' לכתולה י"ב חדש וכו' בדידה חנה נמי נישאו בדידה. וכתבו הוס'
ז"ל בפירוקי דף י"ח הגיטו זמן ולא ינשאו או שמתו בעליהן אוכלות משלו אוכלות בתרומה
וכו' כך היה הכרח בעקר משנה ירושלמי וקמי' עתיק טעון יומת בדרך: ר"ב דף
טרופין אומר נותנין לה הכל תרומה. כתב רשב"ם ז"ל בפסחים פ' בחרה ר"ב
ק"ץ כי היכי דלנינו ר"ע ור' עקיבא כפירושא לאוכלה בתרומה ולא תלחא הנלו הוא
דה"ל פליגי תרומה ההם כפירושא דוחילה בנאולה דקאמר ת"ק ולא תלחא הנלו הוא
אלא שהיה שומע בדבריו בין הכל בין ההם ודבר מפי' לה כפולוגה דר"ם ור"ע ע"כ.
ור' יהודה בן בריה סבר שתי ידות תרומה וחתה חולין: [הגהה מלח"ה כחוב ברבינו
שחלה לרז"ל ז"ל סימן לדבר שהם אשה רואה משלמים יום לשלשים יום והיינו שלם ראיות
ושבעה קניס דהיינו עשרה ימים שלם שצרכה ודוק ע"כ]. ור' יהודה סבר כר"ע
דה"ל דתתני' לה כלל תרומה מיהו מהני' לו יותר מקדי' מותרת עליה כשכ"ל אומ' דלפי'
ליקח מהנה חולין לא תפחות ממני מהנה חולין ומותר מותרת עליה כשכ"ל אומ' דלפי'
פורת מהנה חולין אינו עליה אלא מן לה תרומה הרבה כדי שתתנה בזה ומלח' לוקחין
הרבה: ר' עקיבא אומר מצדד חולין וכו'. ביד פ"ב דהלכות אישות כ' ז"ל. רש"י
ר"ע אומר מהנה חולין ומנה תרומה שהנשים מניזות לפמה עטרות ע"כ. בפ"י ר"ע ז"ל
דהא מיהד לה דוכתה. אמר המלקט פ' ש"י ז"ל ועוד מרתק בפירוקי בעד משנה ירושלמי
מבית אביה ומיהד לה מקום שלם הפסדי' מותרותו לתקם לקרובים ע"כ: ג' הדיבם וכו'.
פ' נערה המאורסה דף ע"ג: ואפי' כולם וכו'. הוס' פ' אלמנה לכהן גדול דף ס"ו:
או כולם בפני הבעל חסר יום א' בפני הדיבם. מה שפ' ר"ש ז"ל הוא פ' ר"ש
ז"ל ועיין בפני' מה שפסקה עליו ועוד מרתק בפירוקי בעד משנה ירושלמי
הגיע זמן ולא ינשאו או שמתו בעליהן אוכלות משלו אוכלות בתרומה משעו כשמתו
בעליהם שהינם מביאין בזה ביאה דומה לדעת זמן דמיידי בלא ינשאו דמי' חרבי' ביאה
פסיפא דלשון נאורה היא ועיין עוד בתו"ש מה שתיקן ר"ח על או. ועיין בפ"י ר"ש
ז"ל כנדרים פ' נערה דף ע"ג דמשמע שחור בו שם. ובגמ' פ"ה שהאשה צפוי בעטל
אמרת לא בפני היבם מביעה פי' רש"י ז"ל השאה צפוי בעטל חוץ מיום אחד אמרת
לא אכלה כולן צפוי היבם דמי' ידו אין לה לאכול דלחו קנינוי היא לא ב"ש ע"כ. ומתני'
זו ואין לרדך לומר זו קתני וכתבו תוס' ז"ל ב"ג או אף זו קתני ל"מ שעה חדשים צפוי
בעטל ומשנה חדשים צפוי היבם למה אכלה אלא אפי' כולם צפוי בעטל חוץ מיום אחד
לא אכלה וכן מוכיח ירושלמי דמפ' כולם מהני' בזו אף זו עכ"ל ז"ל ונראה שחולקים
ג"כ בפ' הקושית גדר רש"י ז"ל וכו' שכתבו בסמוך בפ"י שם רש"י ז"ל שם שם ז"ל
לא היו נרמזין במתני' בזה לדולן צפוי היבם וא"כ הקושית בלא לדעת ז"ל היא כ'
דמייקו דתתני' כפיה כולם בעטל צפוי בעטל אכלה צפוי בעטל צפוי בעטל ובעד
חדשים צפוי היבם למה אכלה ומתני' לא זו אף זו קתני ודך הנהא הוא כן בצפוי
דכותי: זו משנה ראשונה. הוס' פ"ק דקדושין דף י"א: אין האשה אוכלת
בתרומה וכו'. וה"ל אפי' היבמה אוכלת עם היבם עד שהבעל ואפי' אכלה בחיי ראשון
וכהו איתא כהניס' החוספ"הא זו משנה ראשונה ב"ד כל רבותיו חורו ואמרין אין האשה
אוכלת בתרומה עד שהנכח לחופה ולא היבמה עד שהבעל מכלל למשנה ראשונה
אוכלת בעודה שומרת עם קודם שהבעל חיה שלא כדברי רש"י ז"ל הרי"ן ז"ל. וראיתי
שכתב ר"ש לרז"ל ז"ל וקשה מ"ל יעשה ר"ח ז"ל כפיה רש"י כולם צפוי יבם ויהו אפי' אחד
לניכא למידק מה כולם צפוי היבם אוכלת דהא קתני רש"י היבם אינו מביא ושהנה
הוא צפוי דהא כולן צפוי בעטל חוץ מיום א' איכה לדחוק ולפרש כפי רש"י ז"ל הא
כולן צפוי בעטל הוא מיהא אוכלת צפוי בעטל והפ"ה לא ס"ל לר"ח ז"ל לדחוק הכי
דועיק מיהא בע"ל גבי יבם וז"ל דלא גריס כך בזה הארזים וכן ביה"ק והפ"ה ז"ל וכל
פירוש המדויקים ראיתי שאינו: ומהנה וגם ר"ח היבם ז"ל מתקן לכולה בזה או
כולם צפוי ואף שפירושא ספיקו כחוב הא' בזה לדולן צפוי היבם על כרחיך
ירושלמי שלם לא היה כתוב כך שהרי החוספ"ה ז"ל כתבו שם הירושלמי
לא זו שעה חדשים צפוי בעטל וכו' אלא אפי' כולם צפוי בעטל חסר יום א' וירוש'
שפיקו כתוב אלא אפי' כולם צפוי היבם חסר יום אחד אלא בע"ל כרחיך שעות סופר
ירושלמי עכ"ל ז"ל ולפ"ל דבמחילת מכבוד חורוהו דלא דק שפיר דין אמת דבגמ'
ירושלמי שפסקא דשעה שעה חדשים חסר יום הכי ולא סוף דבר שעה חדשים לפני
היבם אלא אפי' כולם צפוי היבם חסר יום א' היבם אוכלת בתרומה אלא בעטל חסר
שם בזה דלא כולן צפוי היבם חסר יום אחד וא"כ מותרת דמלת היבם דקאמר בירוש'
אלא אפילו כולם צפוי היבם: ז"ל אלא אפי' כולם צפוי בעטל ומי' חסרון לשון ים
בירוש' א"ל לפי מה שכתבו תוס' ז"ל הירוש' מפי' כולם מהני' בזו אף זו ולולי
דמתני' מניזות תקיף ורבי עלם דרבותיו בעלי תוס' ז"ל הרי"ן ז"ל רש"י ז"ל הוא פי' סוף
דקאמי' בירוש' הכא לאו זו אף זו קאמי' דקמי' אבי דקתני במתני' רק הוא פי' סוף
המצאה בזה דלא כולם צפוי בעטל חסר יום א' צפוי היבם לא הוו גרסי' ולזה בזה
בירוש' נ"ל אף דבר שעה חדשים צפוי היבם אלא אפי' כולם צפוי בעטל וכו'
וללמנו חדות א' שלם מרם כשמה כולן צפוי הירושלמי כדרכו במה דקניס הוא
לישאל דלא סוף לאשמועי' רוחה שלא נוכר במשנה: עוד גרסי' בירוש' מהני' לא

כמשנה ראשונה ולא כמשנה האחרונה אלא כמשנה האמצעית דתניא בירושלמי היא
אמר' ארוסה בת ישראל אוכלת בתרומה דהו' דרשון וספן כי יקנה נכס קנין כספו
דלא כן מה בין קונה אשה לבין קונה שפחה חורו לומר לאחר י"ב חדש לכשיחייב
במזונותיה ב"ד של אחריהן אמרו לעולם אין האשה אוכלת בתרומה עד שכתוב לחופה
ע"כ ועד שהנכח לחופה הכיני כל שהניחה בע"ל מביא חופה ליהו נכס שאין ק"פ
הרי"ן ז"ל: ד' המקדש מעשה ידי אשתו. פ' ואלו כהנים ליהו נכס שאין ק"פ
שם בנאיות פסק: ונראה דגב דתני לעיל פלוגתא דר"ס ור' עקי' אי נותן לה הכל
חולין או מהנה חולין ומהנה תרומה תני השאה נמי פלוגתא דר"מ ור' יוחנן הסנדלר
דמקדוש מותר מעשי ידי אשתו אי הו' חולין או מהנה חולין. וכתב הכי תני בסמוך ואלו
מלאכות שהאשה עושה לבעלה וכו' כלומר דאפי' שהקדש מותר מעשי ידי אשתו
לר' מנאי הו' קדש מותר ר"מ דלא חל הקדש אכולו מלאכות נמי דנימא שיהחייב
לכלם לקדש כשיעור מה שהיה לרדך לטכור משרתה לעשות לו מלאכות הללו ובסמוך
אכתוב עוד בס"ד: וזכר פ' שפי' דהלכות ערכין כ' כ"ה ובפ"ו א"ה ס' פ"ה: הרי
זה עושה ואוכלת. כלמ' ואין מעשי ידיה קדוש על פיו: הדרותר וכו'. כתב הרי"ן ז"ל
בס' השאלות [ע' הוי"ט] ורב ושמאל דקיימא לן כותיבו מקמי לה למתני' ברובה
השלכות לה ממונות ואלו רובם להעלות לה משע' כסף שהקי' על הכמים שיהו לה בכל
שנת ובעת משע' וכפ' לרעה לבד הממונות וקבירי רב ושמאל דתקו חכמים ממונות
חתת מעשי ידיה וכפ' חתת מה שהיו עושה יותר על הלוחי שפיקו הכמים שהיא
מוטב ליהו וכו' ומש"ה תנין שאל הקדוש את מותר מעשי ידיה. ר"מ אומר הקדש הוא
מיתה דכשחמות היא וירשנה חיילה לקבד אדם מקדוש דבר גללה בזה לעולם הכל
מחייב לא חילין כיון שאינו משלה לה משע' כסף שהוא חתת מותר ור' יוחנן הסנדלר
אומר חולין חייב כיון שאינו משלה לה משע' כסף שהוא חתת מותר ור' יוחנן הסנדלר
[ע' ביה"ט] ולפ"ל דבזה הכיבוד מדוקדק הא דקתני ברישא דמתני' כ"ה
עושה ואוכלת ולא קתני המקדוש מעשי ידי אשתו אינו מוקדש: ה' ואלו מלאכות
שהאשה עושה לבעלה. וכו' ביד ר"פ כ"ה דהלכות אישות עד ס' פ': וצבור א"ה
כ' ס': ירושלמי שבעה נשים מלאכות וכו' האשה והאחר לא לארזו למטה פי'
דפשיטא שריצה לעשות כל נרבי ביתו ולעמוד לפני בעלה לשרתו בשאר מלאכות קטנות
שהיינה לעשות לו כגון למרוך לפניו שולחן ולמנוח לו את הכוס ולהביא כלים ולסלק
מלפניו ושאר כל נרבי הבית כגון נחיתו הסתן לפני כהמתו וכיוצא בזה. ולפ"ל
דהיינו שבעה מלאכות דקתני במתני' את אבות מלאכות ויש לכל אחת ואחת הלוואות
ולמה הולדותיה כבירה וברייתא: ואופה חלודותיה רקוד וצמר ועבירה ומלוי הלוואות
או מן העין או מן הבור. ומבבבא חלודותיה ג"כ הכנת מים לחמומן. ומבבבא חלודותיה
קנינת בריקות והחוקן וכיוצא בזה. ומניקא את בנה חלודותיה קנינת אשתו ותהלו.
ומנעת לו את המטה חלודותיה יטור מלאכה והכסאות והפלתן לנג או לשעור בחר
במתה וכיוצא בזה. ועושה צמר מלאכה קתני וצמר צמר משעו דלוח דוקא פליג
אלא ג"כ ניפוח וסרוק כד לנ"ד: שרחת וכו' לטון הרמב"ם ז"ל שם פכ"א כיצד
מטמת יושבת ברייתיה ומשמרת המטה ויוסי טומאת ומחמת אחר הבהמה כדי בלא
יבעלו הרייתיה ואם היה דרכן לטחון ברייתיה של י"ד טומאת ע"כ: ובגמ' מהני' דלא
כ"י חיה דמי' אין אשה אלא לופי' לביים ולהכשיר' ז"ל רש"י ז"ל דלא פליג
אלא הטומאת ואופה ומניקא את בנה שמכחישות את יפיה אבל אשמה צמר לא כלוג
דמעשי ידיה חתת ממונות ע"כ: עוד כתבו הם ז"ל בפ' בתולה נשאת דף ל' וכן ג"כ
כתבו הרי"ן ז"ל ומניד משנה ז"ל מחמת קניס דמיתרא דרב הואא דמשמע דלניגא חתמי'
כמו שכתבו בסמוך חבבו דים בלא גורסין במתני' ומנעת לו את המטה
אלא ומנעת את המטה ור"ל כל מטות בני הבית ע"כ ע"כ והואו' בית
יוסף בבלן הפוד סימן פ' וז"ל הנהא אשוי' הלך כרעה כפי' ר"ח ז"ל שפי' דמיתנין
ל"ג ומנעת לו אלא ומנעת ופי' דמנעת דמתני' דלארזו ולתקן כלי המטה ע"כ: ודברי
רש"י ז"ל אכתוב במשנה ז"ל ובכסף משנה שם על צבית יוסף שם כן טעם למה הסמיך
הרמב"ם ז"ל בזה להכניסה לו שלם שפחות. וגם לבבא דרמי' זו יושבת בקתדרה חוץ
למסוה ולא מחמתה ליה לפלוגי' בין העת המטה דרב הווא' להנעת המטה דמיתנין
המטותיה גם כן: ומניקא את בנה מהני' דלא כב"ם דתניא נדרה שלא לניקא את בנה
כ"ה שומעת דם מפי' ולא הניקו שכל הנדר ולא משעבדה ליה ועוד נמי תניא כ"ה
אינה מניקא את אשה רואה אפי' בלא נדר. כתב רשב"ם ז"ל בירוש' הכי א"ר
תני' לא אמרו אלא בנה אבל החומים לא ולמה אמרו בנה שלא תניק בין חזרתה וה"ל
הא החומים לא אמרו ולא יבואו להניק כהמה למה לא תניקא אלא ודאי חייבת להניק
שהיא א"כ למה אמרו בנה למעוין? בין חזרתה ואפי' הוא בן בעלה עכ"ל ז"ל הרי"ן ז"ל
כראה שיש לו דרך חזרת בירוש' הוא וכו' ירושלמי לא אמרו אלא בנה אבל החומים
לא ולמה אמרו בנה שלא תניק בנה של חזרתה כלומר למה אמרו בנה ולא אמרו את
הבן דמשמעו נמי דדוקא בן אבל החומים לא אלא ודאי לאשמועי' דדוקא בנה אבל בן
חזרתה לא כלומר שאל מה בנה אינה חייבת להניק בעסק ותעלה לו שצרה וכן נמי
אינה חייבת להניק בן שיש לו מאשה חזרתה וכן נמי בעטל מעבד עליה ומלוי היא
חזרתה עם בנה עכ"ל ז"ל: הבנייה לו שפחה אחת וכו' ולאו דוקא הכניסה היא
לו שפחה אלא נכסים שראוי לקנות מנהא אלא אפילו שהוא י' לו נכסים כדי יכולת לקנות
לה כשהיא אחת או שהיה כרי' זה מנכס לה מן המלאכות כפי השפחות שיכול לקנות
לה כשהיא עבדי' במבשה היא משעון כן הגמ' וירושלמי בדברי הסופרים ז"ל. ולפ"ל דלא
דהכא ברישא נקט לבון לא דקתני לא טומאת ולא אופה ולא מבבבא וכתבתי בזה
דשפ"ה נקט לבון אין דקתני שחיס אינה מבבבא ואינה מניקא את בנה שלם אינה מנעת
את המטה ואינה עושה צמר בזין הוא דה"ל מלאכה גם הכי ברישא לשון דלך ודקתני
הרמב"ם ז"ל לשון אין צמר צמ' שם ביד פכ"א דלא אפשר דשינה הלא למקט וכתב
ברישא לשון דלא לאשמועי' שבלו השלם מלאכות הראשונות שהם היורה כבדות והא
אפי' בדרך עור לשפחתה אינה חייבת והדרבה בעלה מנעת מלפניה כיון שהכניסה
לו שפחה לבי' שפחה ועוד סתן קנינת ומנערת אותה ולחייס חיתנה ולא לנער כיתנה אבל
בתרתי בלבי' דפיסא סתן מלאכות קלות הרבה יותר מאלה קתני לבון אינה כלומר

שפחה

לשון שפי' רש"י ז"ל אם מחה בחייו וירשה ע"כ. וז"ל זה נראה שרץ לומר דהוא
 אובל פירות בחייה דהיינו הוי בנה אפי' נכסה: ברושתה ופגמתה שלה. וכנהני
 חסו ז"ל דר"ה ז"ל הניגו בניהו ופגמה שלו ומכה כנוס קטנות דהו גירסא זו
 וכנהני דר"ה ז"ל עמנו חרז בו וכן גרים בירושתו א"כ הוה משמע גמ' וכו'. עוד כנהני ז"ל
 דנראה לר"ה כפי' ראשון שבקונטרס דהיינו מה שהעתיק ר"ע ז"ל דאי לשון אחרון
 שפירש ירושתה שהוא יורשה לאחר מיתה אחריו איננו ר"ע ז"ל אלא בניהו ופגמה
 איננו ר"ע ז"ל אלא בניהו יורשה עליו וירשה לאחר מיתה דממתה' דיתר עליו כנהני לא
 שמענו' לה דלע"ז לא חזבה יורשה וקתני יתר עליו כנהני היינו כשאין לה בנים אלא
 לה בנים לא שמענו מהתם. ומיהו איכא למימר דל"מ למימר דירשה איננו ר"ע ז"ל
 דהא שמענו ליה מהתני' דהכותב ומפרק ים נוהלין ע"כ: וביד סס פ' ה"ב ס' כ"ב
 ובפ' ד' דהלכות חובל ומיזק ס' י"ו פסק רבי"ב וכתב סס דל"מ שחבול בה אחרים
 אצל הבעל שחבל בנפשו חייב לשלם לה מיד כל הנזק וכל הכנסת והעדר והכל האין
 לבעל בהן פירות וע"פ בהשגת הראב"ד ז"ל על זה ובפור א"ה ס' פ"ג וסי' פ"ד
 ובזמן המשפט ס' תל"ג ועין ג"כ בחסו' ז"ל: בזמן שבבית דין רובאון שבגלוי
 וכו' ק"ק לפ"ד דפסי הוה עדיף ליה לתנא למיתני אה בסתר וכו' ואם בגלוי כמו שהוא
 ע"כ בהר"ב ז"ל והתימה יותר על הכתוב שכתב כהן בזמן בגלוי וכו' והכתוב
 בנמוקי יוסף צפ' המניח דף י"ו דכיון דקיי"ל רבי"ב דבזמן שבבית דין לא שכי חלקים
 ולו חלק אחד המניח את אשתו בתשמיש המטה דקיימא לן דהיינו בנזק לא משלם לה
 אלא תרי תליתי מנא וילקא בהן דקרקע וכו' וקרקע וכו' אובל פירות ועין ד' דנדים רפוי מדינה
 דלויטו בהר"ב ז"ל וכו' כשאחרי' אצל הבעל וכו' וכתב ר"ע ז"ל דנדים רפוי מדינה
 ליכא כושה וכו' לא דמעשי ידיה ידיה ניהו ע"כ לא ידע דמזער לה וה"ל
 כמתכוין לנזקו שתיס ודק' ד' דפסור ע"כ: ובזמן שבגלוי שהכנסת שלו דלשון
 כנוסו על שני חלקים ולה חלק אחד. וכתב הר"ן ז"ל המניח חסו דל"מ רבי"ב
 שכתב מהניח בניהו אשתו-לשון אשתו בכת האשה סיה לו לומר שחן לכל אחד
 ואחד דמי בשחו. וז"ל דכ"ל דכנסת האשה מועט מפני שהיא נרשית בפניה ע"כ:
 עוד הכריח ז"ל סס דפסיח' לן דכנסתה ופגמתה אפי' לת"ק כירובתה והוא אובל פירות
 בחייה ואם איתא דשלה לגמרי קאמר לא הוה רי"ך למימר גמ' בניהו ופגמה איננו ר"ע ז"ל
 ליה משום פלוגתא דרבי' ז"ל והגין דלרובן גמ' איננו ר"ע ז"ל אלא בניהו ופגמה אפי' לו
 בהם אכילת פירות אלא ודאי לת"ק גמי יס'לו בהן אכילת פירות. ועוד דאי אפשר לומר
 דלת"ק בניהו ופגמה שלה לגמרי קאמר רבי"ב בהר"ה פלוג דבין ובפירות מפני שהוא
 מתייבש בניהו מה שאין כן בחבל בה הוא עמו ליתא. דכיון דרבי"ב פוסק לו חלק
 א' מפני בניהו למה יוכה לו עוד אכילת פירות בשלה וכן מוכח בחומשין ז"ל הוה ע"כ
 הראב"ד ז"ל צפ' דהלכות חובל ומיזק ע"כ בקי"ר. ועין בספר הלכות סס ס' ה' ע"כ:
ב הפוסק מעות וכו'. נלע"ז דמשום דקתני לעיל דמיתא האשה ומעשי ידיה לבעל
 ויבט מה דלויטו בנזק בעל קמי' למיתאיה ולמעשי ידיה וסד"א דהיינו בנמוקי בעל נגזרת
 שפסקו לחיוב קמ"ל דלא ודאי אשתו. וכו' וכתב ר"ע ז"ל דלבעל ממהתם חלק מהן פסקה
 וכו'. וביד סס פכ"ג ס' פ"ו. והביאור חוספות ז"ל פ' נערה דף פ"ז ובפ' שני דיני
 דף ק"ם ובפיר א"ה ובפ"ע ס' י"ג ומפרש סס שיש מי שאומר שהפוסק לכהן
 כגון שאמר בשמה קדושין כך וכך אהני נותן לכהן קתנה הכת לענין שאם מתייבשת ולא
 מני' למימר לאחר הייתי רואה ליה שכי ספק שקבעה ליה ראשון להשגתה ולא
 פסקין הקדושין שמכסה יבמה אחיו ע"כ: יבול הוא שיאמר וכו'. וכתב
 הר"ן ז"ל צפ' דבם רב דהיינו גאון ז"ל דדוקא בנמוקי משום דהתם כיון שאמר לו כהנא
 את בתי אחן כך וכך וכמה התנו אה"פ שאם היה רחוק כוונת קונה הממירה דשעת
 קדושין עסקי שמה יבול לומר יבנה אחר הייתי רואה ליה וכן אפי' ליהן אצל
 פוסק לכהן כגון שאמר בשעת קדושין כך וכך אהני נותן לכהן קתנה הכת אה"פ שמה
 חתנו שאינו יכול לומר לא פסקתי לכהן אלא ע"פ שהבא ליהי בנאמין עם הראשון דמית'
 לכהן. פסק ובתו קתנה ע"כ. וזלע"ז דדוקא פוסק מעות לכהן אצל פוסק כפוסק מעות
 יכול לומר לאחר הייתי רואה ליה וכן אפי' ליהן דלויטו אה"פ כפוסק מעות
 לכהן ומי"ם ית' להסתפק קתא אה"פ יכול לומר לאחר הייתי רואה ליהן דלויטו גרוסו וכן
 אי אפסי ליהן דלויטו גרוסו וקרוז לומר דלא מני' למימר הכי ועוד נלע"ז דמדקתני ומת'
 חתנו ולא קתני ומת החתן או ומת סיס דהא דלויטו דלחזן קמי' אלא בא לרמוז לנו מאי
 דתנא בברייתא גמ' שאפי' שהראשון ע"כ וכו' והכי ת"ח יכול הוא שיאמר לאחר הייתי
 רואה ליהן ויבנה גמ' חתנו חתנו מבני טעם: עוד נלע"ז דמדקתני
 מני' למיתני יכול שיאמר לאחר הייתי רואה ליהן וכו' וקתני יכול הוא שיאמר לרמוז לנו
 דבא כל הדבר הזה שאל"פ שכתב ר"ע ז"ל בשי' לא הייטבין לו זמנאן ור"ה שהיית'
 קרמ"ז ז"ל דין ז' מה שכתב סס פכ"ג ס' י"ו וע"פ שכתב ר"ע ז"ל ב' פסקה להבנים
 לו אלא דינר וכו'. ובירושלמי. מה ראו לומר בכספים אחד ומתהו וכו' פסקה
 חומה א"ר יוכי צ"ר חתימה שמו דעת אשה שרוצה לנלות כליהו ולפחות חומה ושמו דעת
 האיש שיטא ויין בכספים ויעשה אחת ומתהו א"ר יוכי דהא אמרתי א"ר אדם רבאי
 למכור כלי אשתו שפירי הוא פחת חומה שבכונתה כדי שהחמש צלילה: ועין בגמ' ד'
 געיל ריש פ' א"ה צפ' בשם מרבי"ק ז"ל שרש פ"א. וקשה לע"ז שכתב ההוא דלויטו דקתני
 אף דינר ויאל בניהו דקתני ס' מנה דה"ל למיתני פסקה להכניס לו אף דינר הוא
 פוסק כנגדו אף וחסם מאות דירין לו ליהי' פסקה לו עשרה מנה שהוא פוסק
 כנגדו ס' מנה וי"ע דלע"ז דמיתני נה' דקדקו חוספות צפ' שליש דיומא מנה סהכתי
 סס י' ואפשר שבה להשמיעו שאל"פ שהיא מוכרת דירין הוא אינו חייב לפסוק
 דירין כנגדו בחוספת שליש אלא הוא פוסק מניס אה"פ שכתב דירין הס סין מעט
 יותר מפני שהן תרופין יותר להויתא בקלו עליו שלא יסתר לבקש לה מעות כמערות'
 אלא יכול לפסוק מיהת פחת דירין: ובגמ' דתשום הוא פוסק פחות חומה. וכו'
 בקוועבס ע"פ עמימי חזק משום שפוחתין וזוהי ע"פ חמט מעות מרוב הנמרה דקאמר וכו'
 ובירושלמי גמי כדלתיבא וטעם אחר דדרך לשומם יותר תשום לכבוד הכלה כדי לחבנה
 על פניה ונראה דזה הטעם דקדק מדלתיבא ללשמוע' שומא רבא והואה זוטא דאם
 יקחה שפירא דמשהמשח בנותן וכן פוח'ין כך' לי רבא כמו זוטא אצל לטעמא שמיין

יורד לכבוד הכלה שייך לחלק בין רבא לזוטא כדפי' רש"י ז"ל בגמרא חוספות ז"ל:
 ועוד כתבו בני סיפא דקתני וכתבתין פוסק הוא פוסק פחות חומה פי' ר"ה ז"ל כשהחזן
 מייחד לה כלום ושאר תשמישין חוספת לכונתה ובה לשומם ולכותב שומין ז"ל כשהחזן
 כותב פחות חומה שמיין חזון יותר מאוויין לכבוד החזן ולטעם אחר דלפניהו לפי
 שהיא משתמשה בנאותן לים עכ"ל ז"ל: שום במנה ושוהה מנה. פירש ר"ח ז"ל דכי
 ליכא הוא דקאמר לה וישום הכי אין לו אלא מנה שאינו יכול לומר לה הכניסו
 לי שום שארכלנו במנה דהיינו מנה וחומה משום דהיא ליכא שומה שאף על פי
 שלא יאה סוה אלא מנה יכתוב לה בכתובה מנה ע"כ: שום במנה היא נותנת
 שלשים ואחד שלשים ודינר. דהיינו מנה וחומה שהמנה כ"ה שלשים שהן מאה דירין
 חוסף עליוהן כ"ה דירין אחרים שהן חומה ומנה מלכד והכ"ה דירין הם ששה שלשים
 ודינר שהשלש ד' דירין. ובגמרא פיר' למה לי למיתני כל הי' היינו רישא ומשי' הני שומא
 רבא יאה סוה אלא מנה יכתוב לה בכתובה מנה ע"כ: שום במנה היא נותנת
 רבא רישא דקתני וכנגד הסוס דלפי' אלאף דירי וקתני שומא זוטא סוה במנה היא
 נותנת שלשים ואחד ושלש ד' דירין ללא תימא שומא רבא הוא דדרך השלמים להעלותו על
 שווי א"י שומא זוטא איכא למעלו למה לי עפי' כולי מנה הנהניו צעני' כהנידים ותנא
 שומא דקתני פי' הוה חלק שומא חזן פוסק רישא שומא רבא זוטא רישא חלק שומא
 אותו צעני' מאות כשבה לכהן יבנהו ד' מאות שאף הוא סס אוהו חומה יותר על שווי
 וקתני שומא דירי- פי' היכא דקתני היא נותנת שהיא כתב הכרובה קודם שבה הסוס
 ועשוי היא מביאה וקרוביה. שמיין אותו והחזן פוסק דתני חזן זוטא רישא רבא
 וזה לשומא זוטא וז"ל ח"ה הוה ז"ל ח"ה הוה ז"ל ח"ה הוה ז"ל ח"ה הוה ז"ל ח"ה הוה
 כנגד הסוס הוא פוסק דקתני אף דינר ושומא זוטא היינו סיפא דכשהחזן פוסק דמשמע
 פסקיה כל דהו ובדירה גמי תנא שומא רבא שומא זוטא וז"ל ח"ה הוה ז"ל ח"ה הוה
 דינר רבא היא נותנת ת"ק ולר"י רבא כפי' רבינו הגאון ללא קמי' כנגד הסוס אף
 דינר אלא כולל כל האומר אחר כך דירין כנגמרה היינו רישא רישא חלק שומא במנה
 היא נותנת שלשים ואחד ודינר וכו' מאות היא נותנת ת"ק מאות דהרווייהו אמאי איננו ר"ע ז"ל
 למיתני וז"ל סס הכי תנא שומא זוטא וקתני שומא רבא חלק שומא דירי וקתני שומא
 דירי וכתבתין פוסק היינו שומא דירי ולא איננו ר"ע ז"ל אלא בניהו ופגמה אפי' לו
 דירי דלחזרוייהו קמי' פוסק חוספת פוסק ע"כ. וזה לשון הר"ן ז"ל סס בניהו ופגמה שלשים
 ואחד סלע ודינר וכו' מאות נותנת ת"ק מפרשין גמ' דהיא ליה לאשמעינן דכין
 בשומא זוטא שהוא מנה בין בשומא רבא דהיינו ד' מאות רבייה לנאסף חומה סס
 שהחזן פוסק אמר' בגמרא דתנא שומא דירי וקתני שומא דירי כלומר שאף הגדלים
 שהחזן נותן לה שמי' אצל כל אדם שמתנה בנתיב לא היה חזן אלא ירמיז לו זמן ויהי
 מה שהחזן פוסק. ל"א כשהחזן פוסק והיא עיקר: ד' סלע בסף. צבנלי וצירושלמי
 ובפירוש רש"י ז"ל ובירושלמי ז"ל ובירושלמי ז"ל הוה ר"ה ז"ל הוה ר"ה ז"ל הוה ר"ה ז"ל
 וכו'. ופי' רבינו שמואל צ"ר ברך ללא הוי רבית כיון שאם היה מנשם מיד היה נרין
 לנסיף לה כפי' לה שמי' אצל כל אדם שמתנה בנתיב לא היה חזן אלא ירמיז לו זמן ויהי
 אור יער לי ע"כ משלמי הגזרים. ובגמ' פיר' היינו פוסק ס' מנה כנגדן דקתני
 ברישא דמת' דלעיל ומשי' תנא עסקא רבא ותנא עסקא זוטא וירי' דלפי' תנא עסקא
 רבא משי' דנפיש רוחא אצל עסקא זוטא אימא לא ופי' לשמועין עסקא זוטא משום
 דוטר' זוטא פי' יראה להרווייהו אצל עסקא רבא דנפיש' זוטא אימא לא לריכא לאשמעינן
 דהרווייהו הוא מוסף שליש: לכל מנה ומנה. בין שהכניסה לו כספים שיש בהן ריוח
 בין שהכניסה לו סוס שאין בהן ריוח ובגמ' בעי רב אפי' האי לכל מנה ומנה דקתני במנה
 הכיבוס קאמר דהיינו הרבה לתועלתה שהוא כפי' מה ששמו הגדולים אצל במנה המתקבל
 פי' כפי' מה שהחזן מקבל. עליו דהיינו פחות חומה ואח"ל במנה המתקבל לו ראשון או
 כל יום ויום אה"ל כל יום ויום שבת ראשונה או כל שבת ושבת אה"ל כל שבת ושבת
 חמש ראשן או כל חמש וחמש אה"ל כל חמש וחמש שנה ראשונה או כל שנה ושנה סתם
עשרה דינרים לקופה. ס"א וקופה וכן ל"ל עיקר ס"ר יוסף ז"ל: רשב"ג א"ה הכל
 במנהג הדירנה. א"ה וכתב רש"י קמי' ח"ה וכתב רש"י קמי' ח"ה וכתב רש"י קמי' ח"ה
 שלא לפחות מהן הסוס ושלא לנסיף על הכספים חזן משנין מן מנהג המדינה.
 ולשון הרא"ש ז"ל רשב"ג הכל במנהג המדינה אפולא מתני' קמי' וכו' ופי' ח"ה
 בחוספתה א"ר יוכי וכו'. וביד פכ"צ דהלכות אישות ס' י"א ובפור א"ה ס' י"ו:
ה המשיא א"ר בתו סתם וכו'. ובגמרא הוא קרב משמע' לו עם שלפניה דברייתא
 קתני פסקה לו אף דינר שהוא עסקא רבא וכתב הכי קתני פסקה לו כספים שלש
 זוטא כדלתיבא והשתא קתני דמי' שבעני' לא יפחת חומה חומה זוטא ח"ה ח"ה ח"ה
 בתו סתם וכתב הכי קתני גרוסו דהיינו פסק להכניסה ערומה וכתב הכי קתני
 דלפי' המשיא מארקי' של דקדק דינה כעני' שבעני' ואפשר דנס היתומה הנשאת על
 ידי צבאי דקדק אה' כהני' להכניסה ערומה לא יאמר הבעל לכשתבוא לביתי אכנסה בכסתי
 אלא מנסה ועורה בבית אפירוספיה אלא שאינו דרך לפסוק הגבאי הנגיד על הבעל
 להכניסה ערומה כמו שאפשר שיטעם האב משום הכי לא קתני ליה רק גבי אב כך
 נלע"ז: וביד פ"ב דהלכות אישות וכו' ב': ובפור א"ה ס' י"ח: לא יפחות לה
 מוחמשים וזו הכה גמי אמר אפי' דהיינו זוי מליה שהן ששה דירין ורבי' טרי דלכתובין
 געיל צפ' א"ה פ' י"ח ח' גבי שומר שפוסק' לפני שניסר'ל דאי זויס אלויות היכי
 תני צבאי אה' ס' צבאי אה' מה זויס
 וכיוצא בשפיה הגזרים שאין יכולין לנזעזע מן האב יותר אפי' היה עשיר גדול ע"כ
 וכן דקדק ג"כ המגיד משנה מלשון הרמ"ם ז"ל סס ר"פ עשרים שבהו דל"א כספיה
 האב עני אצל אב כהני' עשיר הרי זה ראו ליהן לא כפי' עשיר ע"כ. ומדלא קאמר ה"ז
 חייב משמע דאין כהני' אותו ליהן אלא לן חלק מהן ע"כ דל"א צבאי אב עשיר
 נרין שיהן לפי כבודו ע"כ: אפשרה בבסותי נרין דקדק מאי צבאי דקתני ואפשר
 לומר דלרבותא נקטי' דלפי' דקאמר לכתבה לביתי אכנסה בכסתי כלומר כפי' כבודי
 ועשירי ואם אהם מהינים אוהי לכסותה בעודה צבאי אפי' לא אכנסה כפי' כבודי רק
 כפי' הראוי לה וסד"א כיון דלמעלה האשה צבאי קאמר שומא רבא זוטא דמכסה בעודה

נשים ח"א למד

פחה לנדרו ע"כ ז"ל: ר' יהודה אומר בישראל חדש אחד. וכו' גמ' פריך
היו ת"ק ויחין חזי דכבדא חלה ר' יהודה כתובות ורבי אמר חדש מלא והיה
הכר ת"ק זעיריה: ויורה בבאן יוציא ויהוה כתובה. וכו' ב"מ סוף סוף סוף
מ"ה גרסין בירושלמי דסוף אלמנה כוזבת אין משעין אלא לפסולות פ"י עין סוף סוף סוף
לכ"ו שפוכין אותו להוית ומקשה עליו והתן המדיר את אשתו מליהויט לו יוציא ויתן
כתובה ומתוך שמתנו שמוציא שפוכין משם י"ב ללמוד שאין כופ' אלא במקום
שמוציא כופס אבל אומרים לו חכמים חייבין להוית יאח העבור יקראו עברין ע"כ
וחיהו לנאי ירושלמי גמ' ב"מ פ' התעור. ותוס' ז"ל הארזים בזה ור"י ז"ל סבר דככל
הך דקמי' במתני' יוציא היינו שפוכ' אוחו דכיון שלא כדיון עבד כוסין אוחו להוית
אלא דירובלמי קסבר שייך כפייה במיני אצל לדין דקיימא לן דבדברים לא יוכר עבד
על כרחין איירי בשוטים כיון דלשון יוציא משמע כפייה וא"ת אמר כחן לא הני עבד
בסוף פירקין כדני רבך שפוכין אותם וי"ל דלא הני במתני' אלא כחן מוכה שחין ובעל
פוליסוס דהיינו ממינא אבל הכך להוית כפייה דידקו על ידי פגיעה הבגל לא קמיני ומקמץ
ומתוך וברורי דקמיני אפי' נעשו אחר פשיעא יתאם שאינם מתכוונים להקטין ולעזר את
האשה והוציא רחיה ליה דיועיא או כפייה וכתוב בסוף דבריו למלך מקום אסור לנהר
ולעשות שום מעשה עד שמתא' רחיה כבורה דלא גבי מעוזה בשרא' כסול ואין להחיר
אשת איש מספק ע"כ: ר' יהודה אומר בישראל חדש א' יקיים שנים יוציא
ויתן כתובה. קשה לע"ד דוקא דרישא דמליצה דר' יהודה אכפלה מליצה דברים
מליצה קמיני חדש אחד יקיים דממעט את חדש ושבע א' או פחות משיעט א' או יותר
לא יקיים וכן קמיני יוציא ויתן כתובה משמע הו' פחות יקיים וכן ג' קשה
בכמהות וגם בבבא דהמדיר את אשתו שלא תטעוס ואפשר לומר דהיי' חדש א' יקיים הא
יותר הי' כפי הדמים ויזיל ויתן כתובה או אפשר לומר חדש אחד יקיים בלתי כפייה
כלל אפי' בדברים הא יותר כופי' אוחו בדברים אבל שנים שלישי' לישאל' לו ששם
שלימים לכהן כופי' אוחו בשוטים ותיק' ס"ל לפי זה דתי' כחן אלא כפייה וכן בשוטים או
בדברים וכפי הדעות שכתבתי דוק. א"ת מלאכי לשון העור שכתבתי לקמן ס' ד'. וגם
שכתב רנ"י ז"ל בגמ' דף ע"א וז"ל הי' והוא ר' יהודה אומר שיראה ל' א' יקיים וני
שלא תטעוס דלוקימת בנדרים היא וקיי' וכן וקאמר ר' יהודה ויש א' יקיים ויתר מכאן
יוצא ויתן כתובה ע"כ. וקבר ותיק' ל' סוף פירקין דלשון כתובות פ"ה תוס' ז"ל בראש
פירקין דלשון: ב' שלא תטעוס. לריך לנדקדק אצמי לא קמיני מלשעוס דקמיני ברישא
מליצה וכו' שדקדקו תוס' ז"ל בבבא דבבא דתקשט כמו שכתבתי בסמוך ב"מ. א"ת
דליתי שגם הנה פירשו כסוגייה הגמרא כשמקשה בשלמה לרב דאמר מהלוקת דמתני' דלשון
במפרש אבל בסתם יוציא לחלצה ויתן כתובה היינו דקמיני עבד אלא כתובות דממעט
מיד דמייירי בסתם אלא לשמאל קמיני וכתבו עלה תוס' ז"ל דס"ד בדתלה בתמימי דאמר
יאכר הנתת השמישך עליו את תטעוס מאוחו היינו ובמסקנה דמיי' ה"ע כיון שגדרה
אינו יקיים לה אינו כמו שכתוב בסמוך ב"מ דהכי הו' ז"ל דלא מייירי דלחלצה בתמימי
אלא שגדרה כפייה ויזיל לחלצה מכל הפירות על פני שיהא חתונו דלא כדדרה גרסא א"ל מה
תרויח במה שיוציא וז"ל דבנדר של תמימי ממזנת בנדר של פירות אינה יכולה לטובעו
אפי' יום אחד ע"כ. וא"ת קשה ויתר דה"ל למיחתי מלשעוס וה"ל קשה במתני' מליצי' לביית
אינה מליצי' לביית האבל ולא ימוציא דהכי מייירי בתלה בתמימי כמו שכתבתי ועוד האבאר
ואינו יודע על טעם כיון וסמך דתחל' ענין לשמעתי' ענין אלא דכתיבנא דלאסרתי
מאבא' נכסיו ושאר גבלי' דלאסרתי ותלמידי בתמימי או שיהא נדרה ותלמידי בתמימי כמו
שכתבתי ויד. גם סוף הפירקין. ובסור י"ד ס' ר"ל"ה. ובסור א"ה ס' ע"ב: וכתבו
תוס' ז"ל אחד מכל הפירות לאו בכל פירות מדר לה דל"כ לא הוה חיל דל"כ לה יקיים
דלאסרתי וכו' אלא שיהא מלך הפירות על פני שיהא חתונו דלא כדדרה גרסא א"ל מה
הוססתי בפירקין דף תת"ק ע"כ דאחר מכל מיני פירות דקמיני יוציא ויתן כתובה אפילו
במאל רע דלא קמיני מה אינני הא דכיון שמתן אבנע בין שיהא מזה שקיים לה יוציא
ויתן לה כתובתה ע"כ בקיור וכן הוה אם כי נדר ועטור: שנים יוציא ויתן כתובה.
אין י' שגדרה יקיים עשה ויהוה ויתן כתובה ר' יוחנן ויזיל ויזיל ויזיל ויזיל. הכי
מוקמינן לה גמ' אליבא דשמואל דמפרש מתני' אפילו בכתה דכתובתה לעיל שאם הוא
הדירה לא יוציא שמה יוציא פחה לנדרו ופחה מתני' ר"מ דה"ל הוא נתן אבנעו בין
שנים ולשפיר יוציא ויתן כתובה ור' יהודה דאמר בירא'ל ויש א' יקיים ויתר מכאן יוציא
ויתן כתובה וגם ר' יהודה דאמר בירא'ל ויש א' יקיים ויתר מכאן יוציא ויתן כתובה
דל"מ ויזיל גמ' שנייה אחרונה דל"מ ור' אלעזר ס' ל' היא תמה אבנע ור' יהודה ור'
ויזיל אית לה הא שתן ובהאי שנייה האו סתמה דלא כר"מ: ג' המדיר את אשתו
שלא תתקשט וכו'. ביד פ"א דהלכות אישות ס' ה' ובסור י"ד ס' ר"ל"ה ובבא'ן העור
ס' ע"ד והלשון גם כן הדירה של התקשט והלוי בתמימי שיהא יקיים השמישך עליו אם
התקשטי היה התקשט מיד ותאסר בתמימי ויקיים שבעת ימים ואו יוציא ויתן כתובה
נדרה הוא שלא התקשט או שאמרה קונס השמישך עליו אם התקשט ובעת וקיים לה
יוציא ויתן כתובה ע"כ ויזיל ויהא עשה ככתוב בסמוך ב"מ: באחד מכל המינים.
שני הדמים יקיים עשה ויהוה ויתן כתובה ר' יוחנן אומר וכו' כי היא הניכר
בירושלמי וגדלה שם הוא עשה: בעניות שלא נתן קצבה. גם בבא'ן על כרחין
לשמואל בנדרה הוא וקיים לה הוא דלוי בנדרה הוא הא קאמר שמואל ימתין עד
שימלא פחה לנדרו ושל"ל ר' יוסי דיהוה כן וכתבתינא. ובגמ' בעי ובעי אקנה
לומר אל תן קצבה עד כמה לא יחייבין לה להוית ולמדריקן שמואל אמר ז"ל
הד' ור' יוחנן אמר עכר שנים ורב חסדא אמר רגל. ופסק הרמב"ם ז"ל כשמואל
אליבא דר' יוסי ונתן עטם לנדריו ר"י ז"ל משום דשמואל אמר מליצה מליצה דר'
ויתן קפי' כותיה דלא אמרינן זמן ממועט מזה ורב חסדא קפי' כותיה דלא אמרינן
זמן מרובה מזה ונראה שזה ג"כ העטם שמתן המניד משנה. ובגמ' פריך מהדריקן
לה ר' יוסי כתובה על כהן אבנע בין שנים שקיים לנדרה ש"מ דל"מ ויזיל עט
מפר נדר דקשט והתן ר"ל בנדרה נדרים ואלו נדרים שסוף מפר נדרים שיש בהן
עמי נפש אם ארצין אם לא ארצין אם התקשט אם לא התקשט ר' יוסי אומר אין
ל' נדרי עמי נפש ואין בעל מפר ומיסק מפר גמ' גמ' התקשטין בתמימי

המטה שאמרה יאכר הנתת השמישך עליו אם התקשט שגדרה קיים שאין מאכילין
לחדש נדר האסור לו וכונן זה אפי' ר' יוסי מדה דיכול להסר לה ואם לא הסר
לה ס"ל דקניסין ליה ליתן לה כתובתה ופרכין וו' בגמרא אצמי יוס' ליה ליתן
כתובה לאלתר והתקשט ותאסר אי לב"ש שתי שבתות אי לב"ה שבת אחת דה"ל כמדון
את אשתו מתשמים הנוטה לפלוני בה במתני' בפירקין דלשון ושמישך י"מ היכר
לדורה איכו לסגרה מרתת רחה עליו ואשתא מוויב דעיהו אבל הכא נדרה ר'
איכו ופתיק לה איכו שלא הסר לה לא תגור אצלו כלל ואפילו עד שתאסר על ידי קשיות
דסברה מוסר' הוא דסני ל'. ובירושלמי עולא ב"ר ישמעאל אמר בעניות שלא נת
קצבה אבל את נתן קצבה אפי' עד עשר פנים מותר שאין שועל עפר פריך מת כלומין
בנדר סוף סוף רגיל בו בקי הוא להשמר ולא יזון אפילו אם נדרה מקשט שביני לבניה
דסיניו גם כן המדיר את השער. וכן בן הוסי' אמר ר' יוחנן חזן מן הגבל:
ובעשירות שלשים יום מפרש גמ' בן הוסי' אמר ר' יוחנן חזן מן הגבל:
יום ושלש דה"ל שכן אשה חשיבה רועה לומר שיש לה משרתות והיא המיד נקיים
ואינו ממחר ריח הקשט להסגור מעליה אבל האשה איכה לריכה להיות משרתת המיד
בעבודת הבית הוא מוכרח שישלך ריח הקשט מעליה מזה: ד' שלא תלך לבית
אביה ביד עם ס' י"ב ובסור י"ד ס' ר"ל"ה ובא"ה ס' ע"ד ח"ל שם אם אס תלך בעיר
וגדרה עד חדש א' יקיים ויהר מחדש או פחה יוציא מיד ויתן כתובה ע"כ א"ל לשון
הרמב"ם ז"ל שם בבתי רישא כלשון מתניו. וכתבו חוססא ז"ל חדש ל"ג בלשון
דל"כ הוה ז"ל גמ' כדל"ק גבי רגל ע"כ. ונלש"ל דמדקמיני זמן שיהא עמה וכו'
ולא קמיני אלא הוה עמה להשמיעין דלא אוליין בדר שעת הדיר בלבד אלא אפי'
ששעתי הנדר היה בעיר אחרת אם בא לשיר עמה הוה א' יקיים וכן לעולם אפי'
שהיה הולך אצלו לעיר אחרת וכו' כל זמן שלא התיך גירו חזין דבזמן שהוה עמה
בעיר הוה א' יקיים ובזמן שהוה בעיר אחרת רגל א' יקיים דעד רגל א' מצי עמה
למקמא נכסה ספי' לא. בסוף פ' ר"ע ז"ל ומתני' ר' יהודה היא וכו'. אמר המלקט כן
תריך אצלו אבל רבה בר עולא יושב מתני' אפילו אלויה דהכמים ולא קמיני דרישא
מייירי בכלה סומלית שלימה בבית תמימי פ' שלימה גלתי מוס והיא רדופה לילך להנד
שבתה בבית אביה ולכן רגל אחד יקיים שנים יוציא ויתן כתובה וסוף דקמיני ששם
יוציא ויתן כתובה דממעט את שנים יקיים ברישא רדופה מייירי אבל נכסת בירושלמי
ובזמן שהוה בעיר אחרת רגל אחד יקיים שנים יוציא ויתן כתובה וכן נראה ג"כ שהיה
נכסת בירושלמי והרמב"ם ז"ל שם ביד עיין בדברי ר' יוסף קאן בסוף פ' ע"ד אצל כפי'
משמתינו אפי' רחיה שפי' הרמב"ם ז"ל מתני' כתירון ס' ב' ד' שלא תלך לבית
האבא וכו' ביד עם ס' י"ב ובבא'ן וכו' רמב"ם ז"ל ס' ה"ר"ל"ה. ובסור י"ד ס' ר"ל"ה
ובבא'ן העור ס' ע"ד ח"ל שם הדירה שלא תלך לבית האבל וביית המטעה את נדרה
היא שאמרה קונס השמישך עלך אם תלך וקיים לה יוציא מיד ויתן לה כתובה ואם
קדירה הוא שאמר קונס השמישך עליו את תלך יוציא לאחר שבעת ימים ע"כ: וכתב
לה דל"מ שיהא אומר וכו' ביד עם פ"ה ס' ה' ובסור י"ד ס' ע"ד ח"ל שם ע"כ ויזיל
מדוקדקת מלת על מנת שכתוב שם כלשון הוה האשה שגדרה נדר על עמי נפש או
מדברים שביני לבניה שעליו להסר ואמר לה אני מפר לך ע"מ שחאמרי לפלוני מה
שגדרתי יחד בדברים כל שחוק וכו' אלא ברמב"ם ז"ל הלשון פחות שכן כתוב שם
המדיר את אשתו שחאמר לאחרים מה שאמר לה או מה שאמרה לו מדברי שחוק ובלת
ראש וכו'. ובירושלמי אין שם מלות על מנת. וכתב הר"ן ז"ל והך מתני' לרב מייירי
בגדרה פחה בתלה מווסות או תמימי בדברים אלו לשמואל על כרחין בגדרה היא
וקיים לה איכו מיתוקמא ובשלמא שלא תלך לבית אצלו או לבית המטעה בידו להסר
לדפטר ועד דמייירי עמי נפש יניחו וביית האבל מן המדיר בפרק בתראה דנדרים דסיני
נפש הוא מדכתיב והאי יתן אל לבו אבל חאמרי לפלוני ותמלא עשרה כרי מים לא
תאמע דמייירי עמי נפש ולא דברים שביני לבניה וכיון שכן ע"כ מייירי כשהלחה בדברים
אלו מווסות או תמימי ע"מ דלע"ל דלפטר בפרנס והשמים נמי שבת א' כמאן דלפטר
בפרנס דמי אפי' יוציא ויתן כתובה היא נדרה או מה שאמרה לו מדברי שחוק ובלת
סני לה כדאמרי' לעיל בגמרא ע"כ ועיין שם בבית יוסף בסור א"ה: ו' ואלו יוצאות
וכו' ביד בבליות אישות פכ"ד ס' י"א וי"ב ובסור י"ד ס' ק"פ: העוברת פ"י שם בספר
הלבנות הפיורת פ' המעשרת את בעלה על דת משה ויהודיה ע"כ: ומזון ממה בריכה
מעשירי בסמוך. וכתבו בתשובות הרשב"א ז"ל ח"ס"ס: ועוד עוברת על דת בריכה
התראה כי היכי דתהדי' בה כדאיתא בפי' ארוסה והיינו ששעם ששעם עברה
דמויא דמשמתינו נדה ע"כ: מאבילתו שאינו מעושר. רוב הסוקים ז"ל ס"ל
דמאכילתו דוקא ח"ל הר"ש ז"ל וי"ל דתהא להאכילו ולא אבל כו' עי' בתו"ש
אלא הר"ש ז"ל ס"ל שאפילו כתובה להאכילו מפרסה כתובה ומאכילתו לאו דוקא
עיין בהר"ן ז"ל דוקא מאכילתו אבל אכלה היא עומה לא אינדה כתובה: שאינו
מעושר וכו' דס' ח' חב' סקניס וממשהי בעלות וטרפות שהרי המעשר בזמן הוה אינו אלא
מדבריה: ובמשמתינו נדה מפרש בגמרא כיון דלאסרין ליה פלוני הכס עיאר לי
כפסם ואלו סיניס ואשתח סקרא ופי' הר"ן ז"ל והא דאמרינן עיין דקאמרינן אפי' פלוני
כסן תקן לי את הכרי ופלוני הכס עיאר לי את הדס דלאסרה הכי דאוחו פלוני תקן
לי את הכרי כפי עדים וסיניס לעדים ואשתח סקרא הא לאו הכי אינה
מפרסת כתובה דכסן או חכס המכזיב עד אדך בלבד הוא לך ונת הרשב"א ז"ל
וכן מפרש בירושלמי אבל הרמב"ם ז"ל ר"ל"ה שחולק ע"כ בקיור. והא דלא חוקמה
למתני' גמ' כשהיא מודה כתב הרשב"א ז"ל משום דאינה נאמרת דלון ארס מטיס
עמו רשע והר"ן ז"ל תריך דלפסידה כתובה והוי נאמנת להודות בעל דין כמאס
עדים דמו אלא משום דמילתא דלא שכיחא היא לא חוקמה ביה ע"כ. והיא כראש לע"ד
לומר דמלתא אשמעיננה הוה לחלה ולפלוני מעושר כפי הדדי ובתר הכי ליתמי
משמתינו או בהפק דליתי ברישא משמתינו נדה ובתר הכי ליתמי חלה כלאסרה לישיבה
כפי' במה מדליקין על שאינם זכירות בנדה חלה ובתר הכי מאכילתו שאינו מעושר
משום הכי הוה משמע חלה אפי' דלא האכילתו אלא היא בלבד אכלה כיון שרניה
בכך יוצאה בלא כתובה דלפטר שני' תאכילו כיי' שאינם זכירות בנדות הפסחת חלה
ויקוין

הלוואה ומקצתה מחוברתין לא אמרין גיזיל בתי רובא ומדור רבין ור"מ כשרובן תלושין
 דנכ למיעוט המחובר יהיה לו גיב דין תלושין וילקח בהן קרקע כלפי ו'אין כאן לא
 סומא נדתי ר"מ ולא הגל שלו לדעת הממון קמ"ל דבבא נמי פליגי ובי"ט לפי מה
 שאכתוב בסמוך להפילו בפירות גמורים העומדים ליתלם פליגי דאחי ספיר שפי ובמה
 שאכתוב בסמוך סי' ה' יהודן עוד יותר טוב: א"ר מאיר יש ספרים דגרוי ר"מ
 אומר: שמיין אותן סי' שמין אותן שבעת שפילה כמה הן יפין האילנות בפירות מעל
 הקרקע שעדיין לא נגמרו וכמה הן יפין סי' האילנות בלא פירות בלא גמורה סי' מעל
 שהאילנות שוין יוהר בשביל הפירות אחר עליהן אע"פ שעדיין לא נגמרו יקראו קרן
 לדעת ר"מ כיון שלא גדלו ברשותו ולי גרסי' כמה היא יפה הפירות וכמה היא יפה
 בלא פירות ניחא טפי וקאי אהדי בין שדה לבין שדה אילן: והתירושין מן הקרקע
 שלה ילקח בהן קרקע ורואי אוכל פירות קשה להאמי' אלוטריהו להו לרבען
 למיתמי האי בבא דהא תנא ליה רישא שחמא בני פלוגתא ובבבא אי הוה תנא ברביא
 והמחברין לקרקע תלושין אותן וכו' דברי ר' מאיר והממון אומרין וכו' הוה שייך קת
 למיתמי במילתייהו תלושין מן הקרקע כי היכי דלא ניטעי דמלוכו בראבי דרישא ר"מ
 קתני ועל והממון פליגי עליהן כולו אלא שהא דקתני והמחברין יקראו לרישא ר"מ
 וכו' ספיר ידעין דמחברין בלמוד פליגי. ונל"מ דלפטר דמשה יקראו אלא לאשמועינן
 להפילו פירות גמורים העומדים להגלם הם שלו שנקראין לדין זה מחוברין לקרקע
 אלא"כ נתלשו ממנו או הם שלה אח"כ מלאהי סמך לדברי בפסקי הרא"ש ז"ל שכתב
 בשם ה"ר יונה דלפני שפירות גמורים שהגיו להגלם קאמר ר"מ שבמשה שלו ובי"ט יבנה
 שלה ושכן מוכח בירושלמי דהוא ר"מ אה"כ ר"מ קאמר ר' מאיר אפילו בכרם העומד יבנה
 וקמה העומדת להקצו וכיון דר"מ ורשב"י איירי בדי ר"מ ורשב"י ממי בדי איירי ע"כ.
 ובדי ממי נל"מ: דמיתירא קאמי' דהא ודער מפרש דבמילתיה דר' שמעון דברביא
 אחר קמי' סיפה כח וכו' וכתב הכי תנא כ"ד פירות המחברין וכו' שבה להשמיט
 ממש דברי הרא"ש שכתב שהקנה הממון היא שכל הפירות הנלקטים תחתיו יהיו שלו
 אפילו שכבר נגמרו ברשות האדם קודם ששאה כ"ד נל"מ: ד ר"ש אומר וכו' בידעם
 סי' כ"ד. ונבאר א"ל סימן פ"ה. ובבא הר"ן ז"ל ומגיד משה ז"ל ולבטל הלכות
 דגלות דגרים בנמרח ר"מ פירות מחוברין בשעה יראה אלא לאשמועינן שחמטע דלא
 פליגי רבין עליה וז"ל שיקר ע"כ. וכן הוא ג"כ בפסקי הרא"ש ז"ל אהן ר"מ ז"ל תש
 הירישא האחרת דנגמרא דפני ר"מ ואפ"ה הלכה כמותו מאוס דמסתבר טעמיה ועוד
 דבחוסיפא שנייה דבריו שחמט גבי הלכות פסוקות. כ"ד המחברין לקרקע וכו'
 כך הוגה בר"ש לוריא ז"ל: וביציאתה שלו. דמה שקדם והלש בעודת חשבו וכה בן
 מדין נכין מלוג אפי' להממון דר"מ ז"ל: דה' נבלו לה עבריהו וכו' והרשב"א וכו'
 נפלו לה זיתים וגפנים וקנים וכו' ר' יהודה אומר וכו' ה"ל לה גמי בירושלמי
 אכל הר"ן ז"ל והר"ש ז"ל גרסי' בהרתי בראבי דרשב"א וכו' וכתב הר"ן ז"ל דהרמב"ם ז"ל
 פסק ככ"כ מלכות אלוט כרשב"י. ועבדים וכו"ק בזה"ש וגרסה שהוא היה גורם
 ברישא דעבדים רשב"א אומר לא המכור וכו' ובסיפא דיוהר"ר וירושלמי אומר לא המכור
 וכו' וכן נמלאת במקדש נוסחאות ולפיכך פסק כר' שמעון בן גמליאל בעבדים דכל מקום
 ששם ר"מ שמעון בן גמליאל במשנתיו הלכה כמותו וביה"ט גופנים פסק כהדין
 משנה ודלא כר' יהודה ע"כ ז"ל. וכן כתב המגיד שמהם שם פ"כ סי' כ"ג ובעור א"ה
 סי' פ"ה אלא"כ בפי' המשנה כתב הרמב"ם ז"ל והלכה כר' יהודה וכו' ומלאה מונה במשנת
 החכם הר"ר יהוסף אשכנזי ז"ל כאן ברישא בבבא דעבדים לא המכור מפני שהן כבוד
 בית אביה ולפי' כך אפילו במשנת בירושלמי רק בתלמוד אחר עליהם: ובבא דיוהר"ר
 אוחא בפי' המקביל דף ק"ט: לא המכור פי' רש"י ז"ל וכו' הוא יולע ע"כ:
 וירושלמי דבריו ששויין שלא הוא הוא לר' ירושלמי וכו' כי אין הכוונה למשיה ע"כ: גרס
 כך ונל"מ שאפשר שהוקשה לו ז"ל דה"ל לתנא למיתמי לא ימכרו או לא ימכרו להו
 אחר שלא המכור הם דברי האשה לבעל לא המכור מפני שבה בית אבי' אלא אפי'
 שאם היא לא טענה אלו אין אנו מלמדין אותה כך נל"מ: יוהר נכון אע"פ שהיה אפשר
 לומר בפ"ק. או שמה דרשב"י ז"ל ס"ל דפירוש רישא דקתני ימכרו וילקח בהן קרקע
 כדעת הרא"ש ז"ל ומש"ה פי' הכא במילתיה דרשב"א או דר' יהודה גבי לא המכור
 שר"ל שהיה יכול לעכב בלומר ומשם תבין דה"ק ס"ל דאין האשה יכולה לעכב דוקא
 אצל מ"מ אין לה כח לזקן ומה שכתבנו למכור אהן אין בעלה מדושה דוק: שבח
 בית אביה ואין ר"מ כח לזקן ומה שכתבנו הכא גבי עבדים וקנים וקנים אוקים אשכנזי
 ימכרו וילקח בהן קרקע וכו' אצל לעיל גבי פירות תלושין לא קתני ימכרו אלא ילקח
 בהן קרקע וכו' משום דהא גבי עבדים ובפסוקות או זיתים וגפנים וקנים או מכירתן
 מזהים כ"כ ומש"ה קתני ימכרו בלומר אפי' שחירתן בסורה ואפשר שימכרן בפחות
 מכדי שוויין אפי' לת"ק דימכור אצל בעל הדבר ידוע שהפירות תלושין מיידין
 להמכר והרי הוא כאלו כבר הן עשויין כספים ושייך למיתמי בהו מיד ילקח בהן קרקע
 כמו שכתבו גבי כספים ומ"מ כיון דהפירות אינם חריפים לקנות בהן מ"כ כספים פלגינהו
 לעיל לתרי בראבי. עוד נל"מ דלערכת לתמון דגרים בהרתי במתני' רשב"א אומר והיא
 נרשת הר"ן ז"ל והרא"ש ז"ל כדכתיבנה הא ללא ערבינהו ותמנה משום דלישא דיוהר"ר
 גופנים וקנים מיידי בשאין עשויין כדי פסול כדכתיבנה בשם בירושלמי וגם הרמב"ם ז"ל
 פסקו בלאי ירושלמי שם ביד: ולמלאך דגרים בסיפא ר' יהודה יחייב פלוגתא דרשב"א
 ברישא משום דקדים ליה לר' יהודה ועוד דר' יהודה מודה לר' שמעון בן גמליאל או טוב
 שמעון בן גמליאל אינו מודה לר' יהודה וכו' נל"מ: ובהו מלאהי שחירין בחוספה אהן טוב
 בסוף דבריו אלא שהאריך: זיתים וגפנים וקנים ימכרו לעצמם אית דלא גרסי'
 מלת לעלים אצל בירושלמי ובהר"ן ז"ל איתיה וכן שחמט קת מפרשת"ם ז"ל
 שם ביד: המוציא הוצאות על נכסי אשתו ביד שם פ"כ סי' ה' סי' ופ"ג דה"ל
 שפירות סי' ז': וילקח פי' המקביל דף ק"ט וכו' פי' חוקת דף ל"ו: ובעור א"ה סי'
 פ"ח: קמעא דבר מועט ומפר' בירושלמי ואפילו גרונת אחת וכו' שאכלה דרך כבוד
 כדרך איש בביתו או אצל דינר אפילו שלא דרך כבוד: ישבע במה הוציא ויפול
 כתב ר"ח ז"ל גאי קבאי לך אמואי לא תני לה בכל הנשבעים גבי האסי דנשבעים ונפלין
 ז"ל דהוה כולו התבעת מכחיס התובע והאי התבעת לא ידע והוה כדרי ושמא וכל דרי

ושמא ברי עדיף ומשום דלא דמי להו לפיכך לא תנאה בכללן ומהא שמעינן דכל היכא
 דליהו ידע ויהי לא ידע נשבע איהו ידע וישקל ויהי בעושה ברשות ע"כ תוס' והר"ן
 ובש בעושות פ"ה הארנתי ז"ל הרשב"א ז"ל שם פ"כ הויא ולא אכל או שאל פחות
 מכשיעור שמין כמה שהכשיעור וזולתן אהו כמה הויא אהן הכחש יחר על ההולאה
 ישבע נקנסות חפץ כמה הויא ונטול ההולאה ואהן ההולאה יחירה על השבח אהן לו
 מן ההולאה אלא כשיעור השבח ובעושה בדי' בנגרש אצל השאש שמרעה אצל בעלה
 אפילו אכל הרבה שמין לו כמה אכל ופוחת אהו ממה שראוי ליקח לו מן ההולאה אחר
 שיבעט ונטולו שלא הקנה לה כדי שתעול והלא מעלמה ע"כ והרי שלא נזכר בדבריו
 שום שבעה הורה א"כ לר' לומר שגם שבעות הורה שזכרנו בפירושו ז"ל שמשם
 נראה שהעתיק רשב"א ז"ל לר' לומר דלא דוקא אלא בין בראש דבריו בין בסוף
 דבריו שבעות כעין של חורה קאמר וכמו שכתוב בתוספות יוס טוב: ה' בראש"א ז"ל
 בפי' החולץ מסר' דוקא נקס יחלוקי יורשי הבעל עם יורשי האב בנכסי מלוג אצל יורשי
 האב לא יחלוקי בכחובה עם יורשי הבעל ואע"פ דקטק רישא מה ישעה בכחובה תמייה
 ובאבא עם לא פירש שם הזנא דבר מ"ה הכא דינה אע"פ שאלל ג"כ עליה מה ישעה
 בכחובה עם שפירש דינה כדברי ב"ם הכונה בחוקת יורשי הבעל וכו' א"כ ל"ל
 ב"ש ז"ל אלא בנכסי מלוג בלמוד אצל בכחובה מוקדים ב"ש דבחוקת הבעל היא ואינם
 מוטלין בה חלק יורשי האב אלא הכל ליורשי הבעל כדקיימא לן הבעל יורש את אשתו:
 בנכסים בחוקתם. הנכסים החבוי' בכחובה שבה נכסי ל"כ בחוקתם הראשונה הם עומדין.
 וכחובה שחוקת יורשי הבעל ה"ר רש"י ז"ל וכחובה ביומי כלומר וכו' הבעל שאר
 הכחובה דהיינו מנה מתאים וחוספת בחוקת יורשי הבעל זו היא דרך רש"י ז"ל. ואחר
 אינם נורסין וכחובה ביומי אלא מהי' תנא ודער מפרש וה"ק כל הנכסים בחוקתן כ"ד
 הכחובה בחוקת יורשי הבעל ומנה מתאים ונכסי ואין גבול הכל בכל לטון כתובה
 וכל ליורשי הבעל לפי ששקף חתת יבם יבם יורשה והיינו דלא בניי הכא בחוקת מי
 כדבעי ליה בפי' מי שמת והיא דעת הר"ן ז"ל אלא שיש לו פירות אחר בסוגיה דהחולץ
 כמו שכתוב בסוף בהר"ן ז"ל ע"ש. ועיין ג"כ בהרמב"ם ז"ל בספר המלחמות סי' מ"ט
 שמת שנתן שטרם עם למה לא נחלקו כאן בחוקת מי כמו שנתקן שם. והרמב"ם ז"ל
 יש לו דעת אחרת קרובה לפי' רש"י ז"ל כמו שפורש שם וגם בגמרי' ע"ש ועם
 חוספות ז"ל כתבו פי' רש"י ז"ל שכתב דכי היכי דפליגי אמוראי בפי' מי שמת בנפל
 הביית עליו ועל אשתו דקתני נמי החס נכסים בחוקתם ואיכא למ"ד בחוקת יורשי הבעל
 לפי שהיו בחתירותו ואיכא למ"ד בחוקת יורשי האב לפי ששלה היו ואיכא למ"ד בחוקת
 שניהם ויחלוקי ויהא ללא ערובי הכא ואין פלוגתא לר"ת אלא הבעל מודו כ"ע בנמרח בחוקת יורשי
 הבעל דהיינו כבר היה מוחק נכסים קודם מיתהה משעת מיתהה אחו' שהיה יורש
 דאין לה ליקח כתובה כלל עד שהחלוץ ובי"ט נמי מודו ל"כ הנה כדלמריין בחולץ
 אצל בנפל הביית עליו ועל אשתו מוחקים יורשי האב בנכסים כמו יורשי הבעל דללו
 בראי' לייבש והללו זולת ערובי יורשי שעדיין לא חתקו בנכסים זה ולא זה ולהכי פליגי
 ההם בחוקת מי וזכ"ש יחלוקי בכל הנכסים אף בנכסי ל"כ דהאס קתני יחלוקי שחמט
 ולא קתני יחלוקי יורשי הבעל עם יורשי האב כדקתני הבעל דמשתע דוקא בנ"מ שבהם
 יורשי האב שיקר כמו שמדקדק בהלוצן ועוד דלי פליגי נמי הכא א"כ היקשי למ"ד וכו' אלא
 ודאי וכו' והא ללא ערובי נכסים עם הורדוהי עם ליתן טעם לנמרח בחוקת מי
 שהיה עד עתה דהיינו הבעל אצל על הכחובה לא הולך לתת טעם שדבר פסוט הוא
 דהוי בחוקת הבעל טפי מנכסי ל"כ ועטם זה אנו לרביין כמו כן לומר הדין בחוקת
 יורשי הבעל ע"כ. ונכסים בחוקתם דקאמרי ב"ם לא יתירש בדבריהם בחוקת מי
 ובגמ' דמי שמת מפרש לה ופי' אמריין בחוקת יורשי האב לנמרח בחוקת יורשי
 להו בדי נכסי מלוג דהא לא שו' להו ממש דל"כ אחריותן על הבעל וז"ל אין אחריותן
 עליו וגם ליהא לנמרח יורשי הבעל קאמרי דליהייב בהדי כתובה
 דהא לא שו' לכתובה דל"כ היא הבי"הם מצינא אצל מנה ומתאים הוא הנותן
 המחוקתה דעם פי' מי שמת. והתקון ז"ל שמהו מ' בנ"מ א' בנ"מ ד' בנ"מ ז' בנ"מ
 סי' ג' ג' ג' מי שמת סוף סי' פ'. וביד פי' כ"כ דהלכות אלוט סי' י' ובספ"ג
 דהלכות נחלות. ודבר הנהיה לעינים הוא שיש במכסה לטון כסול ור'ך להעביר עליו
 הקולמוס: ז' הניח אהויו מעות וכו' ביד פ"כ דה"ל אלוט סי' י' וכו' וכו' וכו'
 מתני' אין בנא דמעות בין בנא דפירות תלושין בין בנא דקאמר לה דס"ל מעטלין דיתמי
 משתעבדי לכתובה וכדפי' רש"י ז"ל: אר"ם יש נורסין ר"מ אומר וכן הוא בפסקי
 הרא"ש ז"ל בין הכא בין במתני' דלעיל גבי פלוגתא דל"מ דאשה. וקשה לע"ד דברי'א
 ה"ל לתנא לאשמועינן דאין היבם יכול למכור בנכסי אשתו כהוא שרם הדין ובתה הכי
 לישמעינן ספיקי הדין שאם הניח מעות או פירות תלושין פלוגתא שרם הדין אשמועינן
 למכור אהן לאו דלר' מאיר אינו יכול למעטלין משתעבדי לכתובה ולר'כן יכול למכור
 למעטלין לא משתעבדי לכתובה דהוי בנא דהניח תתיו מעות ודאי אפילו אחר שבעה
 מיידי וא"כ ליהי בנא דכנסה ברישא לאשמועינן: כלל נכסי בעלה הראשון משועבדים
 לכתובה ואינו יכול למכרם ובתה הכי נכסי וכתב ר"מ ז"ל: ובע"כ דל"מ ז"ל וכה
 בהן לומר כדאית ליה ולומר כדאית ליה. ונל"מ דמהנת שומרת יבם שפלו לה נכסים
 גופה כבר היא גבויה בם ביבמות פי' החולץ ואע"פ דלע"ל נראה דהאס בפירקין
 עיקר דמיידי בנפילת נכסי מלוג וגם דמודים אצל מנה ומתאים הוא הנותן
 ובדבריהם מל מוקם ה"ל ה"ל א"כ ע"כ דהאס או אבא גרר'א דכדתיבנה: או דהאס עיקר
 דין יבמה לך שהיה הא תנא לה ותנא נמי ההם בנא. א' דכנסה הרי היא וכו' דשמעינן
 מיהא דאין היבם יכול למכור בנכסי אשתו דהא כולו מאשמועינן לכתובה אלמנא כמו
 שכתבתי פי' סי' ד' ומסתה יבמות כתיב קודם כה בות לכל המפרשים כמו שכתבתי
 בראש שרם או ולכתי ל' א"כ ע"כ דהאס או אבא גרר'א דכדתיבנה: או דהאס עיקר
 לה מהתם ומ"מ הדך תנא להאי בנא דכנסה הכא בסיפא כדי לסמוך לה בבא דלא
 יאמר לה הרי בחובתך וכו' דהוי כמו מילתא בעטמא. והאי ללא ערבינהו לנבא דמעת
 ובבא דפירות תלושין בהדי הדדי ליהינה הכי ה"ל אהויו מעות או פירות תלושין ילקח
 בהן קרקע והוא אכלו פירות נל"מ: דמשים לעולו של תרי בנא. ר"מ קאמר לאו

ודאי לנכסיו שגפלו לה אחר שנשאלת הוא דליטריטרינגה שהיא לאשמועיך דמרחצת קיום
 דרישנך כך נעלך: והקשו חוס' ז"ל לרב אבי לית ליה די בעל הספר על התחזקה
 מימא אמאי קמיני שאם מכרה ונתנה קיום דרישנך לכתחלה נמי שמכור ע"כ ומאלי
 שאחר שהביא בחוספת יום טוב תמיתה חוס' והר"ן ז"ל כתב ולתוך תמיתה דחוס' ז"ל
 איכא למימר דהאי' דלפילו מוכרה לכתחלה ודקמיני לשון דרישנך דרישנך
 דלעיל דקמיני דישבד תנא נמי הכא דישבד ויאלה נכסך לומר כן אף קמיית הר"ן ז"ל
 מוסולקת לנכסי דהאי' דלפילו לכתחלה ויאלה נכסך וזכר כתב הטור סי' ז"כ
 בשם ר"ל דס"ל שאין תנאי דבעודה ארוסה מועיל בנכסים שגפלו לה בהנשאלת וז"ל ע"כ
 לתוך קמיית הר"ן ז"ל ל"ל דלכתחלה מועיל התנאי ע"כ: הר"י זה אינו אוכל
 פירות בחייה ואם מתה יורשה ר' יהודה אומר וכו'. ת"ק ס"ל פירות אוכל
 פירות וה"ם פירי פירות ור' אבהו ס"ל פירות הוא דלעיל אוכל פירי פירות אוכל
 ולפי זה ה"ל ר' יהודה אומר לעולם אוכל פירי פירות עד שיכחזב לה דין ודברים אין
 לי בנכסין ובפירותיהן ובפירי פירותיהן עד עולם וכן כתב רש"י ז"ל ה"ל ר' יהודה
 אומר וכו' ומשמע לע"ל שגא למשע ול"ל לעולם אוכל פירות ופירי פירות עד שיכחזב
 לה וכו' וה"ל דהא בפיריה מודה לת"ק ולדכתיבנא ומשכחת פירי פירות שאכל הוא אע"פ
 דהיא אכלתהו לפירי דהא מודה ר' יהודה לת"ק בפירות ראשונים שהיא האכלה ולא
 הוא כגון דכתיב ומוכרה השוה ולקחה מהם קרקע ועשהה פירות שאותן הפירות
 השניים הם שלו ג"כ כמו שלה לנכסיה יחד ומ"מ מלת לעולם דקאמר ר' יהודה דחוקה
 היא בעיניה וה"ם פירי פירות אוכל פירי פירות ופירי פירות אוכל פירי פירות
 פירות וכן לעולם עד שיכחזב לה וכו'. והאיה למילתיה דר' יהודה בפ' אע"פ דף כ"ג
 ובה"ם דפ' הוהב"ל דף פ"ח. ובגמרא בענין אי פירי פירות דוקא או עד עולם דוקא או
 תרתייהו דוקא ולא אפסייהו ובה"ם ד"ל הל"ך בענין תרתייהו ע"כ. ובגמרא פרק
 אה"ל פירי פירות דוקא למה לא למיתעו לה עד עולם מאחר דלא לירך למכתביה בשטר
 ומשיי הא קמ"ל כיון דכתב לה פירי פירות כמאן דכתב לה עד עולם דמי וסדר שטר
 והת"ל עד עולם דוקא למה ליה לתנא למיתעו פירי פירות ומשיי אין ודאי לא בעי
 למיתעב בשטר ומייהו אי לא הוא תני ליה במתני' ה"ל דהי כתב פירי פירות או כותב
 עד עולם לכתי מתני' פירי פירות לאשמועיך דלפילו כתב בשטר פירי פירות בעי
 עד עולם וסדר פירי פירות והת"ל תרתייהו דוקא לומר דלפילו כתב בשטר פירי פירות
 שוין למה לי לארזוכי למיתעב בשטר תרתייהו ומשיי דרישא דהי כתב לה פירי פירות
 לתוך ס"ל פירות הוא ולא אוכל אכל פירי פירי פירות אכל להכי אינטיריך עד עולם
 ואי כתב לה עד עולם ולא כתב לה פירי פירות ה"ל עד עולם אפירות קאי ולא יאכל
 לעולם אלא בפירי פירות אכלה מיתה אוכל פירי פירות אוכל להכי אינטיריך למיתעב בשטר
 פירי פירות לאשמועיך דלא יאכל לעולם לא פירות ולא פירי פירות. וכתבו חוס' ז"ל
 במשנה ר"פ אלו קדשים דהיא גבישאה הכתיב בשטר דייקין כולי האי נמימיהו דוקא
 משום דלזן לכתוב בשטר דבר שאינו לירך אכל במתני' דהיא דקמיני ולזן ולזן ליה
 לירדק כולי האי וה"ל פירי פירות כולי האי ולא ליתני ולזן ולזן וי"ל דלא ז"ל אף
 זו קמיני שכן דרך משנה למיתעו הכי ע"כ. דין ודברים אין לי בנכסיהן ובפירותיהן
 וירדק ובמורתין. ברוב ספרים גרס' ובפירי פירותיהן וירדק לומר דהיא לן תנא כר'
 יאדה וה"ל הפסוק מהכא גמ' דעד עולם לאו דוקא מילתא תנא ליה ושמה ליה תם
 לארזוכי אלא לכתוב חוס' ר' יהודה חוס' ז"ל וכן בגמרא ג"כ בירושלמי והביאו ג"כ לאבי בצא
 חוס' ז"ל בפ' אע"פ דף ק"ג ובפ' הוהב"ל דף פ"ח. וכתב עוד הרמ"ם ז"ל שרדק
 למגרכיה להי' ובפירי פירותיהן דהי לא גרס' ליה אמאי קמיני אינו אוכל פירות בחייה
 הא בצבא מיתעו קמיני אינו אוכל ולא ה"ל למיתעו אלא אם מתה אינו יורשה דדבר זה
 ניתוסף בתנאי האחרון בחיך ובמיתעו וכן בצבא מיתעו לא חור וסע אם מדרה ונתנה
 קיים לפי גמ' בצבא מיתעו קמיני אוכל פירות ומוכר דקאמר ר' יהודה לעולם אוכל פירי
 פירות קמיני הוא דלעיל אוכל פירי פירות מיתוספו בתנאי זה וה"ל א"כ בגמרא דמיתעו
 לן אי פירי פירות דוקא אי עד עולם דוקא מיתעו מהכא דעד עולם לאו דוקא וי"ל דלא
 חז לארזך פלגונו אלא לאשמועיך סתמא כר' יהודה ח"כ בחיך ובמיתעו הוי כמו עד
 עולם לכן פסקו בגמרא דין ודברים אין לי בנכסיהן וי"ל רש"י ז"ל רש"י ז"ל א"כ א"כ א"כ
 ירושלמי פ' יש תהיין: ב מי שמת והניח וכו'. חוס' בפירקין דלעיל דף פ"ב
 והפ"ק דב"ב דף ק"ה ור"פ י' מותין דף ק"ה ובפ' יש בכור דף ל"א. ובשאלות הרשב"א
 ז"ל סי' תתק"ד: ינתנו לברושל שבהן. פלגי זה הנאי ואמיראי בגמרא דר' גימין
 ס"ל לכותב שטרות וה"ל אומר ר' יוסף הגיטא ור' אלעזר אחר לכתובת. אשה
 רכוס תנא וה"ל אר' יוחנן אלא שצ"ע לזנו לכותב שטרות ע"כ ופי' רש"י ז"ל לכותב
 שטרות ה"ם מי ששטרות מותר: [הגה"ה אכל רב אלפס ז"ל פי' מאי כותב בעל
 חוב והנאי קרי ליה כותב דלא גבי אלא בראיה אכל אשה גובה בתנאי כ"ד והכרית
 הרמ"ם כפי' ז"ל מילתא יתמי ר' יוסי וכו'. תנינא לעיל חוב משיי שיהא כותב
 שטרות כדלגור ר' יוחנן לכתובת אשה משום תנא ומדקאמר לכותב שטרות משמע
 אחז וכן שהוא כותב שטרות וכן בני ב"ח יתנו למאחר ע"כ. ולפי' רש"י ז"ל אם
 האשה והב"ח שיהיה זמנה שיהיה ר' גימין יודה דייקין לכתובת אשה משום
 שמעא דתנא ר' יהודה תוספת ז"ל לקמן בפירקין דף פ"ג: וירושלמי אמרינן מלוא
 בשטר ומלוא בעדים אלא נלמט בעדים והיינו שמעא דמי שהוא מאחר לא סלוא
 בעדים אילו לא יתן להם יספורו ומי שהוא מוקדם וכן מלוא בשטר יכולין לנכות מן
 הלוקח ואע"פ דלא משמעדי משמעדי דיתמי לא לעיל חוב ולא לכתובת הכא דלא
 בראשיתיה מנהי ס"ל לר"ם דמיתעו מיד הלוה או מיד מי שספקין אילו ומיתעו לבי'
 סע או לכתובת שהחייב בהן המת מחיים וכו' תנא ב"ח דרישא למימר דכל אלו וכו'
 דכן יורשין לאו משמעדי דיתמי ומשמעדי לבי' כו' דלמר דמשמעדי משמעדי לכתובת
 הר"ן ז"ל [ע' תוס']: ופי' ה"ר שילה ז"ל משום תנא שיהא לנכסיהן חוב בעיני
 שניהם והיינו שכן הלא האנשים חייבים להם קופים יותר וכן מ"פ בערך וירוש' וכן
 משמע לקמן בפ' אלמנה מונה דסדך למ"ד משום תנא יורשים מאי חן איכא ומשיי
 שרשקה בתה או אהונה פי' ע"פ היא ה"ם שיקפן עליה בני אדם ולפי' הקוש' נמי

יש. פיר דכיון שרואות בתה ואחותה שכן בקל בזה להם כתובה נשאת יותר דברין
 לאנשים ולא תחמה דהיא יפה כח האשה מכת ב"ח משום חנא ולענין יצירת תוקן
 ביניקין דב"ח בבעיות ובהנהא אשה בצורתה וגרמו כחה מכת ב"ח משום דיתר
 מהאנשים רוחה לנשא אשה רוחה לנשא ולא חשו משום חנא לעשות דינה בצמיות כבעל
 חוב דלזן לנמות תקנות החכמים זו ליה לענין צמיות משקה כי מדכתיב דכן שקלו ז"ל
 להרבות עומאה במקום ולענין כמה דברים החגיגו יותר דלמירין בפסחים עכ"ל ז"ל
 שברוך צדיקין ובעודה. כתב הר"ן ז"ל מיהו עומאה דבעודה לאו דוקא אלא משום
 דבענין למימר לנכסי כל היכא דליתניהו בחיקת יורשין איתנהו והכי איתא בירושלמי הגע
 עלמר דפסרוס מן השבעים זו תורה זו אינה תורה ע"כ. פי' עיקר טעמיה דר' עקיבא
 משום דכסי כל היכא דליתנהו ברשותא דיתמי איתנהו אכל בעל חוב ממוכר גובינא
 ונקט טעמא דשבעה חמישים אלא תקנת חכמים ולא מן התורה ללגומי למילתיה. וז"ל
 פי"א דהלכות מלוה וזה סי' ז' ג' כל הקודם בהן זכה. ואם קדמו זכו ואין
 מויתרין מידם וממתניהו דהיא נפקא לן בכוליה תלמודא דמשמעדי דיתמי לא משמעדי
 לבי' ובעל חוב. כלומר או בעל חוב: המותר ר"מ אומר ינתנו לברושל
 שבהן. פי' שאם דרך משל זכתי האשה יותר מכתובה השוהר יתן ל"ח שהוא בעל
 השטר שירו על התחזקה ואם הב"ח הוא יותר מכתובה השוהר יתן ל"ח שהוא בעל
 שהיא בעלת שטר כתובתה שיהיה על התחזקה ולא הוי האי כותב דסיפא כמו כותב
 דרישא דכתיבא דלית ביה פלוגתא דתנאי ולמיראי דהיא מוכרה שהפירות קן דכתיבא
 דשניהם כותב כנגד היתומים. והיאק למילתיה דר"ס ור"ע בתום' ר"ם מי שהיה נקוי
 ודף ג"כ דפ' סניזין דף מ"ט: אלא ינתנו לר"שין. ירושלמי דמרים פ"ר אלוהי נמי
 ובגמ' פירך ור' עקיבא מאי אריא מותר כוליה פירות נמי דירשין הוו דכיון דשמעא
 דר' עקיבא משום דלא נבעו הוא כי תפסי נמי אמאי זכו הדי זכו כיון יורשין משמע
 מיתה וכסי דיתמי קא חפסי ואמאי כל הקודם בהן זכה ומשיי ה"ל לאו זכו בהן כלל לא
 אשה ולא ב"ח אלא כשהו שקדמו ותפסי אלא איירי דל"ל שטרין מותר תנאי אלא נמי
 מותר ולעולם ככולהו נמי אית ליה דלפילו תפסו משקין לכו מיניה דל' עקיבא
 לר' מהניא אלא מחיים של מת. ולע"ל דכוסות דתנן בסוף פירקין דלעיל פלוגתא
 דר' טרפון ור' עקיבא דר' טרפון ס"ל דלפילו לאחר מיתה מהניא תפיסה אלא
 דכתיבניהו לכולהו דמי לנכסי מלוג ועשוד כתובה צמיות דשייבי טפי אהדי וסדר
 לאשמועיך פלוגתא דר"ס ור' עקיבא דר"ס לר"ס דלפילו לאחר מיתה מהניא תפיסה
 והכא א"כ דהוה מני למקום הוי משמעדין כל הקודם בהן זכה אלא דסרכא ליהיבא
 דמתני' דפירקין דלעיל קייט ואילו ועוד אפטר לומר דמשום דבענין אפילו לר"ס
 שיהו בצורין תפיסה ומהיין כר"ה או בשומעא אכל אש כגב זה דכתיב תפיסה לר' ור' זכר
 שייך בהו הו תפיסה אפילו לר"ס וסמך משמעדין כל צבית אביהם המת שורשי וכו'
 כיון בירושין ולא מהני בהו תפיסה מש"ה נקט פירות תלוין דלפטר דלפטר מן הקרקע
 ולא הסקיב להניסם לניה עד שמת ומיהו בהו תפיסה לר"ס אם הם ב"ח לבי'
 וסומאל או אפילו אם הם בסומאל ל' יוחנן: ויש לקום. ואשמתי תנא פלוגתא דר"ס
 ור"ע בתרתי בנאי דמתני' גבי פקדון וכו' ונמי מותר מה שכתב הרמ"ם ז"ל ה"ל
 יורשין כמו דר' טרפון דלפילו גבי מותר דמיי לחוספ"ב"ח במקום שחז לאחרים דהיינו
 יורשין א"כ ס"ל שיהא בעל השטר שירו על התחזקה כן נע"ל. וה"ל מלית
 שכתבו חוס' ז"ל אמאי דגרסי' בגמרא ור' עקיבא תפיסה לך מהני כלל ופי' רש"י ז"ל
 שהוא לשון פלוגתא ומשיי אמר רבא אמר רב נתנא והוא שחפס מחיים של מת. והם
 חוס' ז"ל כתבו וז"ל ור' עקיבא לא מהני ליה תפיסה כלל פי' ר"ת ז"ל דקמיני ליה
 דתנן בפירקין דלעיל גבי שומרת יבם קדמה היא זכתי וכו' אע"ל דמשמעדי לא
 משמעדי מ"מ מהני תפיסה אשו מן יתמא דמתני' דלא כר' עקיבא אמר רבא אמר
 רב נתנא וכן שחפס מחיים פי' דמהני תפיסה מחיים כלל ונתן שיריה כיון שזכרתי ומהני דהיא
 שעתא לא שייכא שבעה ולא קיינן ביה הבא לישרע מנכסי יתומים לא ישרע אלא
 בשבעה וכיון דלזן ליריין שבעה זכו בנות שבעה ומתני' דלעיל גבי יבם כתיב תפיסה
 בחיי ובעל דמקום אחיו קאי הלך קדמה היא זכתי ומיהו משמע דב"ח איתנה לקמן
 ולא נהיית תפיסה לכתובה אפילו מחיים דבעל כמו שפירש דהיינו דהוא שחפס
 מחיים בעל חוב דוקא איירי ומ"מ יש לישב פי' ר"ת דמיה דלא מהניא תפיסה מחיים
 דבעל משום דלא נהיה כתובה לנכות מחיים מ"מ כיון דתפיסה מחיים מהניא לבי'ם
 ואפילו לר' עקיבא בחיי היבם נמי מהני תפיסה ובקונטרס פי' דלזון שאלה הוא ומתני'
 דלעיל לא מן למפרך דפירשית תם עכ"ל ז"ל: ומה שכתבו דפירשית התם קאי
 אמה שכתבתי בשם ז"ל בפירקין דלעיל דבבור החתול והתלוין מן הקרקע:
 ד הרי זה משביעה כל זמן שירציה בטור א"כ סי' ז"ל [הגה"ה ע"כ ב"ח הלכות]
 וז"ל אם השביע משביע אהו על כתובתה יכול להשביעה ג"כ על כל שנתעסקה בו כל
 ימי חייתה ותנאי אכל קודם לכן אינו יכול להשביעה בשעת שמת דתנן המוציא את אשתו
 חגיגה זו שמינה אפטרופא ה"ו משביעה בכל זמן שירצה כיון שזכרתי ומהני דהיא
 יכול להשביעה אפילו בשעת שמת אם הססידה שתי כסף. אכל אם אינה נשאת ומותנת
 אלא משמעדי צוריה כבית בשלם ובשעה דקדך כל הנשים אינו יכול להשביעה
 בשעת שמת אם לא בשעת בריא או ע"י גלגול ור"ם פליג ואמר דלף קאי הוייה
 חגיגה זו מיהו אפטרופא אינו יכול להשביעה בשעת שמת כל זמן שאינה גובעת
 כתובתה אלא אם גרסה ותובעת כתובתה משביעה על הכל עכ"ל ז"ל. ולע"ל דלדעתו
 ז"ל ה"ם דמתני' ה"ו משביעה בכל שעה שירצה אפילו בשעת שמת כיון שזכרתי ומהני
 בתוך הבית הא בשעת בריא אפילו על פלכה ועל עיסתה משביעה בכל שעה שירצה
 או ע"י גלגול בשעת כותבתה משביעה על כל מה שנתעסקה בתוך הבית ואפילו
 פלכה ועיסתה כמו שכתב הוא ז"ל בראש דבריו וה"ם דלמגלל פלכה ועיסתה אב
 שבעה משיי חגיגה זו או אפטרופא אפילו קודם נישואים יכול להשביעה בין על
 כתובתה בין על מה שנתמיתה חגיגה זו או אפטרופא והיינו בכל שעה שירצה דקמיני
 ואח"כ ז"ל למימר דלזון משביעה בשעת שמת על צד ואפילו על מחיים א"כ
 גרסה היא תובעת כתובתה וזו משביעה על הכל ומשמע דבר ואפילו על עיסתה
 כיון שהוא ע"י גלגול. ומה שכתב הרב ז"ל בתחלת דבריו הבעל משביע אהו על

פרועה . כיצד אמר לה שהקבלת כתובתך וכו' כך הונה משנת החכם רבי' יהוסף
 אשכנזי ז"ל והשאר נמחק והכי מסתברא דדוקא לומר דקטייה אידי דרישא : מנכסי
 יתומים . עין במ"ג צפ"ד דע"ש סי' ג' נכ עין במ"ג צפ"ד כל המשפיע סי' ו'
 וכחז נמוקי יוסף צפ"ד חזקת כהנים דף קע"ו דבבא לפרע מנכסיו יתומים אף אם נטל
 בלא שבועה מחייבין אותו לשבע מיטו אי לא בעי לאשהבועי לא נחתינן לנכסי אלא
 דמשתדלינן ליה עד למשפטע כדן מי שהוא חיבי לשבע שבועת אמת וכן כתב הרב
 אלפס ז"ל בהלכות שבועות ע"ג : והנפרעת שלא בפניו ביצד הלך לן למדינה
 היום וכו' כ"ל . ופי' הרמב"ם נפרעת שלא בפניו כשהיא מוניהא כתובהה וניעה והיה
 בעלה בדרך החוקק הרי היא נשבעת שבועת כנין של הורה ויפרע מנכסיו אבל אם הלך
 בעלה ולא נירעה לא הפרע מן הכתובה לפי שהעיקר האלו לא ניתנה כתובה לניעות
 מחיים אבל יש לה מזונות בלבד כמו שהבאר צפ"ד הרהרן מוז המסתמא ע"כ . ופי'
 הר"ם ז"ל בדרך החוקק לאשקין שהוא במקום קרוב כבדי שובל לך גליח ויחזור בדרך
 שלשים יום למדינתן אותו ואם לא יבוא ישבעה והשול מחאמר שניהה וכתובהה בידה
 ע"כ : רש"א ע"ד זמן וכו' . בספר א"ה סי' י"ז . וכל זמן שהאשה כתובהה ס"ל לר"ם
 דירשין משבעין אותה ואפי' כתב לה נדר ושבועת אין לי ולא לירשני ע"ך דס"ל כבבא
 שאלו כן אמה מרים לאמר לעיל אבל מה אעשה שרבי אמרו חכמים הבא ליפרע מנכסי
 יתומים לא יפרע אלא בשבועה דמשמע בכל נזונא אפילו מספרים מן השבועות ואם אינה
 יושבת ככתובהה אין הירשין משבעין אותה על פי הסיפורת שחיי בעלה אפילו לא נפרע
 מן השבועה ולאשקין מדר' אליעזר ומחילוקתו וכתבו תוס' ז"ל והשתא אית לן למדינה
 דהאי דקטע אין הירשין משבעין אותה לכו דוק דה"ה הוא עלמו דהואיל ובאפסחוספוסיה
 חובתן ככתובהה אותה דהתם יורשין דוקא הוא גמי סופא יורשין ולהלכה למעשה ספק
 ר"ה כר"ם וגם ר"ח ספק כר' שמעון אבל הר"י ז"ל ספק כת"ף דלמר משבעים כל
 זמן שירשם וכן נראה דעת הרמב"ם ז"ל ברפ"ס הבלכות שולחן ושו"תיו . וכתוב בחוס'
 ז"ל וראה בשי"ט דהיינו טעמא דרבינו הקדוש נכר ליה לר' שמעון ולא סדרו אמתיה
 ג' ד' ללעיל וכו' קאי פלוגתא מהו דטעמים נפק ליה מן מהני' דהכא דהנפקת
 מנכסי יתומים . ופי' וקאנה קדומה היא ור"ם ז"ל שאל חילוקה בין אלה לעולם שהנפיקת
 מנכסי יתומים וכו' ואפילו פסרה מהם עכ"ל גר"ו . ולע"ד דכיון דפוגמת כתובהה הוי
 מטעם דלאחר רבא בנזמרא מהו דפרע דייק דמיפרע לא דייק ורמו רבנן שבועת עליה
 כי הכי דתידיק וטעמא דעד למעשה אינה פרועה הוי מדרבנן מטעם להפסיק
 דעמו ולא בעל כדלמרא רבא בנזמרא מהו הכי פלגיננה הוא לתרי בלבא אבל מנכסים
 משועבדים ומנכסי יתומים ושלא בפניו דכולהו מהוה חד טעמא תנינו בברי' דרדו .
 ועוד לע"ד דלע"ז דבי' פוגמת הוה שייך למימר מני טעמא דכדי להפסיק דעמו של
 בעל כיון דלאשכח רבא טעמא אחרינא עדיפא מניה קאמר ליה . ויש דקדקת אמאי
 אלאמרין תנא לפרטוייהו דהיי' בעל דהא נכסי' מוגנים הם בלא פירוש ונלע"ז דלפטר
 לומר דלישטרין לאשמועינן דדוקא ה"ה לן למדינה הוה שיהו מקום רחוק אף הפרע
 בשבועה אבל במקום קרוב לא הפרע כלל עד בואו . אח"כ מלאחי סבן הדין בבור שם
 פי"ו דהלכות אישות וכחז מגיד מהוה סבן הוה בהלכות ויש לו ספק בירושלמי ע"כ .
 וכתב הר"ם ז"ל וירא לי דהאי מקום קרוב כדי שיקר השליח ויחזור תוך שבועים יום
 אבל ספי משלמים יום אין לנו לאחר הפרעון אלא ב"ד מוכרין מיד ופרעין והאשה טוחנת
 סבר השליח ומוספת אותו על כתובהה ע"כ והכתובין לעיל בסמוך בשני' לכוון קצת . אי
 נמי אפשר בעל זמן לומר נמנה יתירה אשמועינן לר' יתחק נכחא דוקא כתובהה אינה משום
 חנה אבל ב"ה לא ולרב נתנא אדרבא משנה יתירה אשמועינן לפסולו ב"ה מני נכסע
 שלא בפניו בשבועה וכן בצבא דעד אחד מעידה שהיא פרועה אפשר לומר דאשמועינן
 משנה יתירה שאם בעלה לומר ההקבלת כתובתך בשלימות והיא אומרת לא התקבלתי
 מאימנו ועד אחד מעידה שהיא פרועה מקלה אע"פ שהעד אינו אומר כדברי בעלה
 אשכ"ח בכל נזונא לא הפרע אלא בשבועה . וכן בפוגמת כתובהה אינו חייבין שיקר
 פנימה בעיקר כתובהה דהיינו מנה מאלתים רק ביוספת בלבד להכי אישטרין ליה לתנא
 לפרועה ג"ל : ה' הרציאה ג' וכו' . פ"ק דב"מ דף י"א : ואין עמה בתרובה . ויא'
 ואין עמו כתובהה משום דקאי אגם שהוא לשון זכר אבל בסיפא שפיר נכסיין כתובהה ואין
 עמו נט . ועין בקולין דברי' דף ס"ו . ולע"ד דע"ד דליידי דקתיני לעיל דין סגומת
 לכתובהה דליידי בנרושה דאלו באלמנה בללו הכי היא נשבעת כדכתובנא לעיל תנא
 השתא האי מהני' דמיירי בגרושה : גובהה בתרובה . דהנאי כתובהה משעה ב"ד הוא ותוס'
 ז"ל האריכו כהן וגם הם צפ"ד דב"מ ז"ל ייבב מהני' אייבא דר' יוחנן דאית ליה כותבין
 סובר דמהני' מיירי אפילו במקום שמתבין כתובהה ולא נקוטא אהיה אילו נאמן לומר
 פרעתי ופירשו דהו"ה נט ואין עמה כתובהה לכו דוקא נט אלא אפילו עדי הגט גובהה
 כתובהה כתובהה ואין עמה נט פי' עדי הגט היא אומרת אבד גיטוי פי' שהלכו להם
 העדים והוא אומר שכבר פרע והיה לו שובר שלא הגבה פעם אחת ונאבד ה"ל נאמן
 גני דבי בעי אמר לא נירשתי וכן ב"ה ששוען פרוצול היה לי אומר וזה מורה שיקר
 הוא אלא שפרעו נאמן בעמו דאי בעי אמר לא היה לך פרוצול והשמיטה שביעתי רשב"ג
 אומר מן הסנה ואילו אשה גובהה שלא נט פירוש שלא צעדי הגט הו"ה ואפשר לה
 להביא אומר גירושין . ולשמואל דאית ליה אין כותבין סובר ומוקי מהני' גנמ' במקום שאין
 כותבין כתובהה אלא במקום שהגט אביבא רהיה שלא כתב לה ה"ל מהני' דהו"ה אשה
 הייטו נט ממש אבל צעדי גובהה גירודא לא גביא אע"פ שאין גליח לומר פרעתי לביע'
 במקום שאין כותבין כתובהה מ"מ לא יפרע עד שתחזיר לו הגט ויקרע כיון שיכול לבא
 לדי הסכא אם יתאר הגט שלם בידה ולמחר תגבה פעם שנית אלו יוכל לומר לא
 יירשתיך וגם לא יוכל לומר פרעתי דהטוען אחר מעשה ב"ד לא אמר כלום אם לא
 יבא ראה ברובה . כתובהה ואין עמה נט היא אומרת אבד גיטוי ולא קרעו אומר
 אבד סוברי שכבר נשתה כתובהה נט והיה לי שובר שלא תחזור ותגבה צעדי מיתה
 בשתאלמן . וכן הסנה ואילו אשה גובהה שלא נט רק שיש עדי גירושין לזכות גני דלא
 גירשתיך ע"כ בקיור' מופלג . ובנזמרא ש"מ מדקתני גובהה כתובהה בהולאת גני ולא
 כתבין

חיישין לאשמועינן מעשה ש"מ לכתבין סובר דאי לא ליחוש דילמא סדרא ומפקא לה
 לכתובהה בני דינא אחרינא ותגבה לאחר מימותו בחזרה אלמנה לומר לא נגרשתי ולא
 נהפרעתי דהא ודאי בחזרה נרושה לא הדרא גביא דהא קרעין גיטא וכו' הדרא מספקא
 לכתובהה בלא נט הן כמתני' הרי אלו לא יפרעו . ומיחו הוה לן למיחש שמה מחתיין עד
 שימות ותגבה בחזרה אלמנה אגזלא היים ש"מ כותבין סובר . ופירשו תוס' ז"ל והיקשי
 לאמוראי' דלאמרי' אין כותבין מספר מספר מהני' דהבא כתבנא אבד גיטא וכו' אומר אבד סובר
 לא הי"מ למידק כ"כ דלימא לא הו"ה מקום
 משורת הדין עבד לה א"ל כל כמה דמני למידק מירשא מדקדק ע"כ . ואוקמה רב
 במקום שאין כותבין כתובהה מיירי דליבא למיחש דילמא מספקא לכתובהה בני דינא אחרינא
 ובשמואל אקמה צין במקום שכותבין בין במקום שכותבין בין במקום שאין כותבין במקום שאין כותבין
 ואמר בעל חזי שניהי מהגה המדינה וכתבתי לה כתובהה עליו להביא ראה וכו' ואי לא
 מיירי ראהי עליה קתיי מהני' דגובהה ולאו כל כמיניה לומר שניהי משהי המדינה ואי
 מקום שכותבין הוא והיא טענה ואמרה שגינה ולא כתב לה עליו להביא ראה וכו' קתיי
 מהני' גובהה וכתובהה היינו כהנהנה מהני' דהבא כתבנא אבד גיטא וכו' אומר אבד סובר
 אוקמה במקום שאין כותבין כתובהה וכתוב שם כהר"ן ז"ל או אם הוא נמוקי יוסף שהקשו
 עליו ז"ל כיון דמשמע סובר ארזין עליה ואין קיימא לן דכותבין סובר שפיר קיימא
 מהני' אפילו במקום שכותבין ועוד דבסוף פ"ק דב"מ ז"ל יוחנן הטוען אחר מעשה ב"ד
 לא אמר כלום ומכאן נמי מהני' דהכא לא נפשה דלמא דלמא דלמא דלמא דלמא דלמא דלמא דלמא
 במקום שכותבין הו"ה נט ואין עמה כתובהה [הגדה"ה דס"ג] ההם אמר לפי' ר' הו"ה
 ב"ד אבא ולא משנתנו היא זו הו"ה נט ואין עמה כתובהה גובהה כתובהה אלמא דפעמא
 משום דכיון דכותבין הנאי ב"ד היא כמאן דלקטא שטר כתובהה ביה דמי ואינו נאמן
 לומר פרעתי א"ל אי לאו דלמא לך חספא מי משתחא מרגינתא תויהו כלומר לפי' כהני'
 יכול לומר דפעמא דמהני' משום דגם שהו"ה היינו במקום כתובהה מלא קרעו לביע' לביע'
 וכתב עליוהי גיטא דין דקרעטויהו לאו משום דגיטא פסולה אלא כי הכי דלא תיבדר
 ותגבי ביה זמנא אחרינא קמ"ל דהא ליבא לכוון לך דמנינו ב"ד דינא מנבי ויכול לומר
 במקום שפרעתי לנה לא קמ"ל ב"ד שיתבזו עליו לאו על כרחי' הא דנביא
 משום דהטוען אחר מעשה ב"ד לא אמר כלום עד כאן . ולפי' כתב תוס' ז"ל דמהני'
 אפילו במקום שכותבין היא ואפשר לקיים דברי הר"י ז"ל דהאי דקיימא לן דכותבין
 סובר וקיימא לן מני דהטוען אחר מעשה ב"ד לא אמר כלום ושמואל ס"ל כותיה כהא
 אב"כ במקום שכותבין אינה גובהה כתובהה נט משום דרע טענה שהדבר מוכיח
 שפרעה והחזירה לו כתובהה והורע כה מעשה ב"ד וזאתו סוגיא שבס"ק דב"מ כבד
 ייבב אותה הרמב"ן ז"ל בספר המלחמות על דרך הר"י ז"ל הלך נקט' דהו"ה נט
 ואין עמה כתובהה במקום שאין כותבין גובהה כתובהה דהיינו מנה מאלתים דהנאי ב"ד
 והוא שהו"ה נט ממש אבל צעדי הגט לא גביא דליהרע עליו מנה מאלתים דהנאי ב"ד
 דילמא ז"ל גובהה על פי הגט וקרעוהו לביע' וליע' כותבין אינה גובהה כתובהה אלא
 בשום כתובהה עמה אבל אם אין עמה כתובהה לא דליהרע ליה מעשה ב"ד והדבר מוכיח
 שפרעה והחזירה לו כתובהה . ולענין תוספת אש נאמן לומר פרעתי לפי שיטת הר"י ז"ל
 ז"ל שפיסא דנאמן אפילו בכתובהה במקום שכותבין נאמן ובחוספת כל מקום הוא במקום
 שכותבין ואפילו לדברי מי שאומר דר' יוחנן אפילו במקום שכותבין אחר ה"מ בעיקר
 כתובהה שהוא הנאי ב"ד אבל לחוספת לא ע"כ . וע"כ עוד ופסח"ס ז"ל בספ"ק דב"מ
 דף קל"א ע"א . וסיפא דמהני' דקתיי כתובהה ואין עמה נט דמשמע למיירי במקום
 שכותבין כתובהה שיתבא לא גנמ' לדעת שמואל דס"ל דבין עיקר בין תוספת נפרעת
 על פי הגט ולעולם במקום שאין כותבין כתובהה ונזון שטוען בעל חזי שניהי ממהג'
 המדינה וכתבתי לה כתובהה וכבר טענה טענה נ"ל בספ"ק דב"מ אחר ואמרה שאיני
 רושה לשלם לה כתובהה עד שתחזיר לי כתובהה כי ירא אכתי שמה תחזור ותכתובי ואמרו
 לי ב"ד הבא ראהי ולא מלאחי ראהי ואמרו לי א"כ פרע לה ובקשני מסן שיכתבו לי
 שובר הו"ה ועל כרחי' אי זקוק לפרוע עוב שיהיה לי שובר שיכתבו לי ואבד ממני הרי
 אלו לא יפרעו . ואמרין ואף רב הדר ר' דלמר רב צין במקום שכותבין בין במקום
 שאין כותבין הו"ה נט גובהה עיקר בלבד ולא תוספת הו"ה נט גובהה תוספת ולא
 עיקר דחיישינן שמה כבר נבאחו על פי הגט וברכינן עליה דרב מסיפא דמהני' דקתיי
 כתובהה ואין עמה נט הרי אלו לא יפרעו דמשמע כלל לא ואפילו תוספת ומשנינן
 לומר רב יוחנן כהא ב"ד בשאין שם עדי גירושין ויכול לומר לא נירשתי ויכול
 לומר ג"כ נירשתי ונתתי לה כתובהה ופריקינן והא מדקתני סיפא רשב"ג מן הסנה
 ואילו חספה גובהה כתובהה שלא נט וז"ה שלא בפרוצול ובדאיבא עדי גירושין ודאי
 עסיקינן דאי ליבא עדי גירושין נמאי גביא ומשי כולה רשב"ג היא וחסרי מהסרה וס"ק
 הרי אלו לא יפרעו וא"כ רב הדר ר' דלמר רב צין במקום שכותבין בין במקום
 תוספת אבל עיקר אי מספקא גיטא גביא ואי לא לא גביא דחיישינן שמה כבר נשתה של
 פי הגט וכן הסנה ואילו א"כ דלא מספקא גביא שרשב"ג אומר מן הסנה ואילו חספה
 גובהה וכו' . והקשו הו"ה ז"ל וה"ה ומאי מנו היא זה דלמא יאמר לא נירשתיך יתחייב
 בשאר וכסות ועשוי דלמר פרעתי עמו עמו וי"ל דלשמואל ר' גירשתיך מני פסור
 גם משאר וכסות דדמי לטעמו היום והורה לה בשעורים דפטור ע"כ . עוד גרסי' גנמ'
 א"ל רב תמן לרב הו"ה לרב דלמר נט גובהה עיקר בלבד וכן לשמואל דלמר דבמקום
 שאין כותבין כתובהה גובהה הכל על פי הגט ליחוש דילמא מספקא גיטא כבא ב"ד דינא
 וגביא לכוון כדלית ליה ולמר כדלית ליה והדרא מספקא בני דינא אחרינא וגביא וכו'
 תימא דקרעין ליה אמרה בעגלא ליה לראיה לאו. ויבא ביה שלא יאמרו אשת אש איני
 ומשי' הו"ה דקרעין ליה לביע' וכתבין אגביה גיטא דנא קרעטויהו ולאו משום דגיטא
 פסול הוא אלא דלא תיבדר ותגבי ביה אחרינא . ומסקי' גנמ' דמקום דלא אפשר
 לכ"ע כותבין סובר כגון אלמנה מן האירוסין דגביא צעדי מיתהה ולא הייט' דלמא נירשה
 ומפקא גיטא וזמנא אחרינא אלא ודאי כתבין עמו גיטא סובר ויכעס לה לכתובתה וליבא
 חו למיחש דילמא סדרא ומפקא לביע' ונביא ביה שהורשתי ויגזלו הסובר דאי לה"ה
 דבמקום דלא אפשר כותבין סובר עדי מיתה נופייהו גיטוי דילמא מספקא עדי מיתה
 ברה"י כי דינא גביא והדרא מספקא בני דינא אחרינא וגביא אלא ודאי במקום דלא אפשר
 כתבין

יורשה וכן כתב הרמב"ד ז"ל עכ"ל ז"ל ונראה שהר"ן ומגיד משנה ז"ל ג"כ דעשה טעם
 לדעה הרמב"ד ז"ל: ב אלמנה בין מן האירוסין וכו'. פ' אלו מציאות דף נ"ב.
 וביד פ' י"ו להלכות אישות ט"ו י"ג. ונצטרך א"כ פ"ק. וכתב הרב אלפס ז"ל גרס'
 ב'פ' אלו מציאות אמר רב נחמן אינה לריכה ב"ד מימין אבל לריכה ב"ד הדיעות כגון
 גברי דמדימי ובקיא בשומא ע"כ. וכתב הר"ן ז"ל כגון גברי דמדימי כלומר שאין פירוש
 הדיעות בכלן כמו שמתפרש בכל מקום בעלמא שפירושו דאיכה חד דגמיר וסביר דתרי
 דמכרי לכו וסביר לה"כ פשיטא דפטי מהכי אינה לריכה דככל דיני ממונת סגי דכתי
 אלה הכא קרי ממונין למאן דלקרי בעלמא דהדיעות וקרי הדיעות וקרי הדיעות גמורים
 אלה שנקראין בשומא ע"כ. וכן משמע מדברי הרמ"ם ז"ל שכתוב לקמן סוף סי' ג' בס"ד
 וכן כתוב ג"כ ברוב: בין מן האירוסין וכו' מוכרת שלא בב"ד. הית דמפטי משום
 חלה פ' רס"י ז"ל סיכו בעליהן לתן בעיניהם ולא ימנעו מלישא לאנשים אם היו לריכות
 למכור לבוא לב"ד למכור ודאי מפ' לפי שאין אדם רואה שהחובה אצלו בב"ד לכתובה
 בנייהו למ"ד משום חלה גרושה נמי בעיא לתן דתקנת חכמים היא מה לי אסובה מה לי
 טעיה ולמ"ד לפי שאין אדם רואה שהחובה אצלו לא איכפת ליה. ודאי וסר"ף
 הרמב"ם ז"ל פירשו משום חלה שהיא נדושה נשים שבעילה ימנעו חן בעיני האנשים
 וסר"ף אולם וכתב הר"ן ז"ל דל"מ דל"מ א"כ כגון שאלה אינה מוכרת אלא בב"ד
 שהרי בעל חן שלה ע"כ. ועיין במה שכתבתי לעיל פ"ס סי' ב' וגרס' דבריייתא דגמרא
 כגם במוכרת שלא בב"ד כן יורשה יורשי כתובתה מוכרין שלא בב"ד ע"כ ושמה לכתוב
 זו ספק היא ממני' דלגמיל מינה לרמוח לנו זה דוק: ר"ש אומר וכו' כהה"ל הר"ן ז"ל
 ואחרים פירשו דר"ש סבר דתן הדיעות ליה א"כ מנוי מוכרת שלא בב"ד אפילו לכתובה
 כדי שהפסיד ממונת ואינה מגורשת מן האירוסין כגון זרק לה גיטה בר"ה ספק קרוב לו
 חלה לאחיו מגורשת ואינה מגורשת מן האירוסין כגון זרק לה גיטה בר"ה ספק קרוב לו
 ספק קרוב לה לעולם הייב ממונותיה בחייו ולא מעשיה ממני' דדוקא בחייו משום דמעובדת
 בעצלה אכל לחמה מיתה און לה ממונת מן היתומים דמסקת לא מפיסקא ממונת
 קן פ' רס"י ז"ל וכן פירש ר"ן ז"ל דהא מיתלת דפשיטא היא דמסקת לא מפיסקא ממונת
 מן היתומין דשמה מגורשת גמורה היתה סתם כפי' ר"ח ז"ל דה"ק הא דתנן
 כל שאין לה ממונת לא תמכור לדיוקא אלא כפי' דהא יש לה ממונת המכור שלא בב"ד
 ואילו זו אימנה מן הגבולין ומכרה מגורשת ואינה מגורשת און לתמוס מאי קמ"ל א"כ
 מוכרה שלא בב"ד דתנין לומר דעיקר מיתלת לא מעשיה דבת ממונת היא א"כ מיתין
 לומר דאף המכירה שלא בב"ד קמ"ל דלע"ג ללא מדינה היא נכונה אלא משום דלמירא
 גיט סד"ל דלא תקנו לה רבנן למכור שלא בב"ד דפני לה אי איה לה תפי' בב"ד ע"כ.
 ועוד כתבו רוס' ז"ל דחכמים נמי כר"ם א"כ כהה"ל דלמיר וכל שאין לה ממונת לא תמכור
 אלא בב"ד וא"כ דלמירי מוכרת אפילו ד' רוס' פשיטא ומוכרת למונתה שלא בב"ד
 משום דלמירא לא הפסידה ממונת הוא דמוכרת שלא בב"ד לכתובה ע"כ. ונלע"ל דלע"ג
 דלא דאמר דגמרא היא פירושא דכול שאין לה ממונת לאחיו מגורשת ואינה מגורשת
 רק לדעת עולה דס"ל דשטמא הוא מ"מ נם לדעת ר' יוחנן דקיימא לן כותיה
 דס"ל דשטמא און משום שאין אדם רואה שהחובה אצלו בב"ד לנע"ל דלא פשיטא דגמרא
 כפי דלוי לא תישא הכי רק לאחיו גרושה מגורה מן הגבולין דמשמע דאמר דגמרא
 הא קתי לה כפי' דהדין ודוקא לומר חלה והדר מפרש: ג מוכרה כתובה וכו'.
 ביד שם פ"ו סי' י"ח: נתנתה לאחר. ומקתי נתנה לאחר משמע דדוקא
 נתנה לאחר מיתלת יורשין יש לה ממונת והכי איתא בירושלמי דגרסינן דהוא וכו'
 עד אבל הרשב"א ז"ל כתב לדלוס גמירין לא משמע הכי דלקמן וכו' עד ולפיכך יש לומר
 דכי הנה נתנה לאחר רבותא קמ"ל דלפניו נתנה לאחר און לה ממונת וכו'
 כשמתלה יורשין וכו'. לא תמכור את השאר אלא בב"ד. ר"ש קאמר לה וכו'
 מוקי לה בגמרא: והחכמים אומרים וכו'. הם ר' מאיר דס"ל דבריייתא דכל זמן שלא
 מכרה או מכנה או נתנה כל כתובה יש לה ממונת דס"ל לר' מאיר דמקמי ספק פליג
 לה עדיון על היתומים הכי הוא ככולו וימני' לה ממונת ור"ם ס"ל דלא אמרינן מקמי
 כסף ככל כסף: והתורה בשטר המכירה למונות מכתת וממילא משתמע ד"כ מה שמכרת
 לכתובה טיהנת לכתובה מכתת משום ענה טובה היא וכו' נקריה רבנן שטמא פ' ר"ח
 כדי שלא יהיו בני אדם סבורין שכל מוכרה לכתובה מוכרת וכו' און אדם נשואה היא
 סברה ר' יהודה דבריייתא דפירקין דף ל"ו ור' יוסי פליג עליה וס"ל דיותר טוב לה
 שהמכור והכתוב סתם ולא תפרש אלו למונות ואילו לכתובה מפני הנקיות שנקחו
 שדות בעלמא שאם יכלו כל נכסי היתומים שהחוב כל מה שמכרה למונות ועל
 הנקיות שנקחו בעלמא תחזור ע"כ. וכתב ר' יוסי יסבור דמשום ענה טובה
 יתיר טוב לה לפרש אה"כ מלתי' דבספקי הרמ"ם ז"ל שכתבו שם ז"ל דקתי וכו' וכו'
 למונות אסקינא לעיל דעה ע"כ קמ"ל דלא לכתוב לה רעבתייהא וכו' נמי לא כתובה
 אלא מכרה סתם נאמנת לומר למונות מכתת דנכסי בחזקה אלמנה קיימי על כל כתובה
 להביא ראיה דהתי לוי אלמנה כל זמן שלא נשאת על היתומים להביא ראיה וכו' יוסי
 דלמיר מוכרת סתם ובכך כמה היא מוכרת ומפרש יוסי כה דר' יוסי א"כ בלח מלוה
 בעלי' אורחא אסקינא לעיל דעה ע"כ קמ"ל דלא לכתוב לה רעבתייהא וכו' נמי לא כתובה
 דפירקין דף ל"ו איהא דהאי בנא דמתני': ונדרושה לא תמכור. אלא בב"ד למ"ד
 שטמא משום חלה פ' ר"ח שמעון היא ליה חלה דנבי אלמנה מן האירוסין נמי משום
 דלכתובה קמי' מיכא אמר לא תמכור אלא בב"ד וקמ"ל דגרושה מן השואלין רבותא
 טובא יותר מאלמנה מן האירוסין דמ"ד אלמנה מן האירוסין הוא דלא נשואה וכן דידה
 פ' רס"י ז"ל שלא היתה לה חובה ביהא ולא עני' פירושיה א"כ היתומים זה ע"כ בהסוטה
 דנפיש קן דידה אימא תיבני חן ואפילו לר"ם קמ"ל ידוקא גדול הוא למ"ד משום חלה
 דרישא דהאי ממני' ר"ש והאי סופא נמי ר"ם ומיתלת ר"ל דהיינו חכמים דכתיבנא.
 בפי' ר"ע ז"ל וכתובתה בין לכתובה בין למונות לריכה שבעה אינה לריכה הכרוזה
 ע"כ פ' י"ב שבעה שלא נכתבה יותר ויש עני' פירושיה א"כ היתומים זה ע"כ בהסוטה
 ובהר"ן ז"ל וז"ל הרמ"ם ז"ל ביקורא והא דקאמר הכא לריכה שבעה אינה המכירה

קאמר דמשבעין אחד המכירה שבעה ללא תפסוקה לררי ונס שלא זלזלה מכירה ושנא
 מכרה יותר מן המכור והע"כ פירי שם ג"ל הדיעות בשומא שמה לא דקדקו כולי התי
 דיושני קרנות הן ע"כ: ד אלמנה שהיתה כתובהה בשומא שמה לא דקדקו כולי התי
 פירי ויחזור המכת ומכרי לה ר' יוחנן שכשעברה שום מהלכים בגמרא מיירי כשחול המכת
 וכשמכרה שום מהלכים מיירי שהוקר המכת והלוקה רואה לקיים המכת וריש לקיש
 אמר און אונאה לקרקעות א"כ יוחנן אם היה דבר מופלג יש לו אונאה ממני' פליגא
 א"כ יוחנן אלו דברים שאין להם אונאה לקרקעות פתח לה דבדר שאינו מופלג פ' ר"ח:
 שלא הביע אונאה עד כדי דמי החפץ כמ"ל דבעיל מקח לר' יוחנן פ' בביד דמיתין ע"כ
 ביקור מן החום. ועיין ברב אלפס בפי' הזהב דף ל"ג ע"כ ובספר המלחמות להרמב"ן
 ז"ל שם דף ל"ה ע"א. וביד שם פ"ו סי' י"ו וכו'. שני להלכות שלוחין ובהפסד
 ז"ל. ובספר א"ה סי' ל"ג וסי' ק"ל וח"מ סי' קפ"ג. ובפי' ר"ע ז"ל שהשולח שלחה
 לשון לכתובה ולקח צולו הכל לבעל המעות. אמר המלקט וכו' שמה רבי דין זה ודלא
 כר' יהודה דלמיר דתוספתא דגמרא הכל לשליח אבל תוס' יישבו ממני' אפי' לר' יהודה
 כמו שכתוב בסמוך בס"ד. עוד בלשון ר"ע ז"ל ולא מעשיה מוכרת אלא דבדר שאין לו
 קצבה אמר המלקט ותוס' ז"ל הוכיחו דבדר שאין לו קצבה דפי' ר' יהודה מודה ואיהא
 ממני' כ"כע כאלף כתבתי כנר. וז"ל ביקור לר' לר' יוסי דבדר שאין לו קצבה הכל כשעלה ור'
 בין ר' יוסי דבדר שאין לו קצבה נמי לא אפליגי דר' יוסי סבר הכל לבעל המעות ור'
 יהודה סבר הכל לשליח אלא כה"ג שיתין לו מהנתת תוספתא דקאמר ליה קח זה עבור
 מקדק יעוד אני מוסיק לך זה משלי אבל לא מוכר לו צולו מהנתת טעות כתיב משנתתי
 שום מהלכים בגמרא אפילו ר' יהודה מודה הכל לבעל המעות דהיי' חלה חייבה קמיא
 דלקמן תימא ר' יהודה דאמר וכו' ע"כ: שורה כונה ודינר בגמרא לא כעבור א"כ
 סי' ק"ג כהוב או שטמא אפילו כל שהוא וכו' שם בבית יוסף סוף כתב הרמ"ם ז"ל
 דהא דקתי גמירי' מוכרה שום מהלך ודינר בגמרא לאו דוקא דינר דה"ל בפחות וי"מ
 דינר דוקא ולא יכירא כון דלפניו בפחות חלה בגמרא אבל אין חילוק בין דינר לתורה
 ע"כ ז"ל. ודברים אלו של הרמ"ם ז"ל חכמי הורא' אחר שהביא ממני' דבסמוך דשום
 הדיינים: האחרון במל ושל כולין מוכרין קיים. לשון הסור שם סי' ק"ג היתה
 כתובהה ד' מלות וזו ומכרה לה בגמרא וזה בגמרא וזה בגמרא וזה בגמרא וזה בגמרא וזה
 הרמ"ם מוכרין קיים וזה בגמרא וזה בגמרא וזה בגמרא וזה בגמרא וזה בגמרא וזה
 אחת ומכרה ממנו והרמ"ם מוכרין קיים ליה להחזיק וכן פ' מהלכות אירוסין
 ז"ל ע"כ: ושל כולין מוכרין קיים. מפ' בגמרא דהא קמ"ל דלא תישא דוקא כריבא
 די מכרה ממנו בגמרא להחזיק ממנו ביהא לגמרי אבל הכא ימא דאם טעמה בגמרא
 ראשון נמי היא מכרה בגלל חן המכרה שום מהלך ודינר בגמרא אלו מנה אחרין דלא
 מיני' לומר מכרה קיים קמ"ל דדוקא בגמרא אחרין מכרה בגלל משום דעשה זו מכרה
 הטעות על היתומים שהרי לאחרין טעמה אבל בגמרא א"כ התי או התי או התי או התי
 קיים שהרי הטעות עליהם שהרי יש לה עוד לכות ולמכור ויין אונאה לקרקעות וכל שכן
 שאין כלן שותה שיעור אונאה. וקשה קתא לעני' אמאי איירי: הנה למיכת המלך
 בסיקתו בכתובה ד' מלות וזו: בתי או בתלתא על סרוב הוא בני ושמא לרמוח לנו דנקטי
 עסקינן וכמו שכתבתי שכן ד' שדות חלוקות: ד' שדות הרדינים וכו'. ביד פ"ב דה"ל
 מכירה סי' י' י"א י"ב ובספרי: להלכות מלוה וכו'. ומלת שום שצלת דהיינו נקודה
 בימין גרסי' לה ונחלוס. ותימא קתא בעיני אמאי לא קתי הדיינים שכלל ופתחו
 שדות וכו' ונלע"ל שמהלך עם מה שכתוב בגמרא משנה שמהלך הרמב"ם ז"ל שם פ"ג
 דהלכות מכירה שכתב שם ז"ל הרמב"ן ז"ל בגמרא משנה הא דתנן שום ששיתו שדות
 או היתומי שדות מוכרין בגלל ודאי בקרקעות היא ואם שחתו הדין ונתן לחזור אבל אם
 היתומי ונתנה לקח לכות חוזר לא יח: כת הדיוס חוזר מנה ב"ד. וז"ל דבום בשמיני
 כלן סהרודיהו לכו' בשומא סב"ד חלה יורדן לשום ומכריו שמה ימנעו יותר משומן:
 אם לא מלוא אלא כתי שומא מוכרין ואם לא מלוא אפילו כתי שומן כלן מוכרין כשהוא
 אלא חומרים לכו' להפרע גמנה בשומן והיינו שטרי הלישאה וכיון שבה' בשומן היא
 יורד אם פתחו לו הדין נוהן להחזיר אבל לוקח מדעת עלמו הכי הוא שאר הלוקחין
 בקרקע שאין להם אונאה כך כ"ל וכן דעת הרמב"ם ז"ל ע"כ. נם הרשב"א ז"ל הביא
 לבן שם הדיינים עכ"ל הרב המגיד ז"ל ולע"ל דהא שמה היתומים מדוקדק ומתורק
 לבן שם הדיינים דקטן בגמרי'. ואיהא לממני' פ' האש המכר דף מ"ב ותוס' פ' ה"ב
 דף ז"ן. ובספר א"ה סי' ק"ל ובח"מ סי' ק"ס. וע"כ בספר מ"ע בסוף הסומן שנתן
 טעם לדעת הרמ"ם ז"ל ושאר גבויים דס"ל דהא דקתי פתחו לו היתומי שדות מוכרין בגלל
 הוי ככשוטו דאיירי נם במכרו לליקח ודלא כמ"ס בסמוך שמהלך מניד משה: שפירחיהו שרתות
 או הורירו שרתות מוכרין בגלל נראה מדברי תוס' ז"ל שם לא ענו הדיינים אלא שפחות
 משמות אש"פ שהמקח קיים הא נראה מיהא לריך להחזיר. וכתב הרמב"ם ז"ל שם פ"ג
 מהלכות מכירה סב"ד שכתבו ביקור כמות לחושלת היתומים אם ירלו היתומים שלא בגלל
 המקח ויחזירו האיכה מחזירין שלא יחא כה הדיוס חמור מנה היתומים ע"כ. וכתב
 הר"ן ז"ל איכה קשה ליה דהא כשהוא מדעת ממני' אפילו בקרקעות משמע ואמאי שכתב בגלל
 בשלמא פחות משמות איכה לומר שאש"פ שאין אונאה לקרקעות היינו במאי דעביד
 איכו אבל בנימי דעבדי אחרוני יש אונאה דלמירין בגמרא בני שליח ובדין הוא דלפניו
 כל שמה חוזר ללא דמאוס כה ב"ד אמרו עד שדות הלך פיתח שדות שפיר אבל היתומי
 שחתו למה מוכרין בגלל שטרי הליקח המדעת עלמו הוא וקח. והרמב"ם ז"ל בגמרא פ"ג
 מהלכות מכירה כתב דהיינו טעמה לפי שכל מי שקונה מב"ד לא עלה בדעתו שיהאנה
 ויהיה שם אום טעות הלך אפילו בקרקעות קמ"ד אונאי עכ"ל הר"ן ז"ל ועוד הביא שם היתומין
 שהבאית לעיל בראש המנה שם הרמב"ן ז"ל והביא ג"כ בפי' האש מקדק מן חרל"ח:
 אבל אם עשו אגרות בקרת. הא דתנן בפ"ק דב"מ דב"מ אגרות שום אונאה מוכרין וכו'
 ר"ה לומר מלמא קאמר שטרי שום ושטרי שום קדאמר שטרי חליה ומאיוס וכו' פירושין

פליגי. ובגמ' א"ר וירא אמר רבה ב"ר רמיא שני דברים שאמר מן הלכה כמותו וכוונתו
 בו שבעה דברים שאמר אדמוני ים מן שהלכה כמותו וכוונתו בו ויש מן שאין הלכה
 כמותו ולא כיוצא בו (הגדה כן הוא יתיר וכו' אש"פ בלשון הגמ' אלא כיוצא בו עיין גם
 כן בר"ם לרוב"ל ז"ל) כל מקום שאמר ר"ע רואה אני את דברי אדמוני הלכה כמותו בר
 מי שמת והינה בנים וכוונת וכו' ופי' ר' אלפס ז"ל כיוצא בו דתן: הריא דתן כפ' אין בין
 המדבר המודר הנכנס מחברו שוקל את שקלו ולא קומצא לה כהן: כיוצא בו דלדמוני הוא
 דלאמרינן בשבועות פטנו סוד ושה והמור והודע לו נאחד מן דל"ר יותן הא מני אדמוני.
 וכתב הר"ן ז"ל שר"י ז"ל פי' דכיוצא בו דתן היינו ריב"ז דלמור יפה אמר חן וכוונתו
 בו דלדמוני ר"ע דלמור רואה אני את דברי אדמוני וה"ק שני דברים שאמר חן הנכנס
 כמותו וכוונתו בו דהיינו ריב"ז וכוונתו כמותו וקטן בתנן כיוצא בו משום אדמוני ושבועה
 דברים שאמר אדמוני ים מן הלכה כמותו וכוונתו בו כלומר וכו' שהכריע כמותו ויש
 מן שאין הלכה כמותו ולא כיוצא בו כלומר שאם יש מוכריע אחר כמותו במה שלא
 הכריע רבן גמליאל בדבריו לא שמתין עליהם עכ"ל ז"ל. והגיה ה"ר יהודה ז"ל מן
 המעשה מן בל"ג יוד: דה' הפוסק מעות לחתנו הרמ"ה פ' האשכח דף קמ"א וכו' וכו'
 כ"ק דקדושין דף ט' וכוונתו באני דמתני' ל"ב בירושלמי מלית יכול הוא שיאמר ואשילו
 כלן הגדלה עם הדמוני אומר אילו אני פסקתי וכו' וגם הכהם הר"ר יהודה פסקני
 ז"ל מתקן מן המשניות מבין וגם מבנה המוליה ספר חוב וכו': עד שילבין ראשה. ז"ל
 עד שהלבין וכן בביב"א. וכן ה"א בירושלמי אכן נראה דהאחר דלא אשכחן כפסקא אצל
 נקבה ח"כ והיא אי גרסי' הלבין בת"י לא קאי רק האשה וא"כ בשלמה בריב"ז שהתא
 גזר ואומר תב עד שהלבין ש"ך ליתמי בת"י אכן בביב"א שהאשה טועה לא ש"ך ליתמי
 רק עד שהלבין ראשי בל"ג אצל לגירסה דנרס' ב"ד בין בריב"א בין בביב"א ש"ך למתני
 ב"ד"ק שילבין דקאי אראש לבין וכו'. ומקו' לה בירושלמי כפסקא במעמדה אצל לא
 פסקא במעמדה אשילו רבין מודו. ובגמרא מהני' דלא כר' יוסי ב"ר יהודה דלמור לא
 נתלץ אדמוני והנמים על הפוסק מעות לחתנו והטעם לו את הרגל שביניהם הוא שהאמר אבא
 פסק עלי וכו' על מה נתלץ על שפסקה היא על עומה שהנמים אומרים שהבן עד שהלבין
 רשעה אדמוני אומר ויולה היא שהאמר פטרה אני שאבא נתן עלי ועשיו חתני אבא נתן
 עלי וזה א"ל ליתמי לנשות לו כנסו או פטור אמר ר"ע רואה אני וכו'. והני ענה דר"י
 ברייתא לפי פי' רש"י מוכרח עם פי' התוס' דר"ה גדולה אצל בקטנה כוכ' לבטל ליתן
 גם בשום דלא תהא הווי' אצל גדולה ל"א היא עומה הנתיי' שחשב עד שהלבין
 רשעה א"ל אשילו אפיה התנה במעמדה כדלית' בירושלמי מר' הוא כמו שהיא עומה
 התחת והאבא עד שהלבין רשעה לרבין. וכתב הרמב"ם ז"ל עם בפ"ג דהלכות אישות
 ולמה לא הפטר עומה במדות שהמורת והיא ארוסה הפעל רואה למנוסה והיא אינה
 רואה אצל זו אין הפעל רואה בה עד שהיא הנדושה שפסקה והיא רואה בו שהרי אומרת
 לו אי כנס או פטור ע"כ. אצל רב אלפס ז"ל ס"ל דאף בו כיפיקו ליה ויביע לה גיטא
 על נדחיה. ויק"ל לפ"ד דכ"ד
 את דברי אדמוני בריב"א מ"מ לינקים הפוסק מעות לחתנו סמוך לבתת מי שמת והינה
 בנים וכוונת דלמו טפי אשהדי והינה למימר דמ"ס דתי' תרי בלבי מי שמת והקומני
 שמוית בדוכתא אחריתא במהני מן שמת ברפ"ט דבבב' בתרא והטעם כפ' שבועה הדיינים
 מני' לקמייהו כדתי' ועיין אין זה מוכרח אצל הכהן כעני' המעשה לבתת דהפוסק
 מעות לחתנו אינה מוסכמת במתקנות וכוונתו דמתני' דלא כר' יוסי ב"ר יהודה וכוונתו
 הרי בני ליתא פלוניה אמתוקיה מש"ל חנניה בני הדדי כול"ד: ופשיט ר' אהרן הרגל.
 בלשון שני פי' שגדוך אם היית תולה אותו בגזל נעץ איני נוהג לך כלום ע"כ. וכתב
 הר"ן ז"ל שהבן עד שהלבין רשעה מירי' שמתין עם נכסיו כלל שאם היה עם נכסיו בין
 מיירי דבבב"ל ל"ב"י יכול לומר לו או כנס או פטור בין דבורו הוא לטף אותו לפרטו
 אלא ה"א בביב"א עמו בשעת הדוכין ואחר ומן קדשה וכוונתו לא קנה ואפ"ה אומרת
 דמותו כקמייהו כר"ה שמתין רשעה מירי' שמתין עם נכסיו כלל שאם היה עם נכסיו בין
 ואמרו בירושלמי דלא אמרו רבין הכי אלא כשפסק לו אביה במעמדה ומינה אדמוני
 אשילו ככס"ל פינ' ע"ל הר"ן ז"ל. והוס' ז"ל כתבו דהא דרב גיזל דברי' הנושא דקאמר
 עמוד וקט"ו קני דוקא בשמוין הראשונים ומתני' דהכא כשמוין ש"ה וכן מוכח בירוש'
 כ"ה אש"פ וכן היה אמר ר"ח א"ן קבין בלתי' אלא כשהיה אצל אחרים ואם
 לא. וביד פ"ג דהלכות אישות פ"ה י"ב. ובמור ח"ה ס' ז"ב. ו העורר על השער
 פ' חוקה דף ל': השני נוח לי. פי' חוקה דף מ"א לן משהל' דהס' לא ש"ך לומר
 רק כדלשון נוח לי והשני קשה ממני. והכמים אומרים איבד את זכותו. כ"כ
 הרשב"א ז"ל א"ל דוקא חסד וכוונתו בו דעבד מעשה ולא חוקי הא דל"ל ז"ל זבין את שיה
 עם בשעת המכר חסד ויהיה נראה לומר דלש"מ הוא לבדו היום עם הכשר הוא הדלה
 אלא ש"ל שיה חסד ויכול להיות דכיון דלא היה עם אלא עד אחד ולא חסדי שמרא לא
 חייב לה. וכתב עוד איבד את זכותו פי' ואשילו יש לו עדו וזאת או עדי גולה ואין
 להצרו עדי' מקה ע"כ. וגם הרמב"ם ז"ל כתב ברפ"ו דהלכות שופ' ואין משיחין על
 ראיות שכיב על ארסה ע"כ. וכתוב בשבועות הרשב"א ז"ל סוף סימן התקנות א"ה וזה
 היום עליה בעד איבד את זכותו דוקא הוא הא אחרים חוזקין בו לא איבד את זכותו
 שאין על העדים לדע' שמתין על המה' אם הם כל אותם שאיכילם אותו עשתי או כל
 הארים ע"כ: עשאה סימן לארה ע"י ב"ד ש"ה מ"ח כ"ה רש"י. וכתב עליו הר"ן ז"ל
 ואש"פ שדיו דין אמת אין פירות ומינה כד מהגסי' בירושלמי הכנת בלכות בת"י וכו'
 לא סוף דבר עשאה העורר סימן לאחר אלא אשילו אחר לאחר והעורר היום עליה
 בעד איבד את זכותו ומינה דמתני' ס"ה. עשאה המעשר סימן לאחר שמתן קרקע סמוך
 לבדה זו סתמו מעשרה עליה לחדש אחר וקבוצ' במזרים מלך פלוגי שיה של שמעון איבד
 את זכותו והיה סתמו שיה על אחר וכו'. ענה בירושלמי לא ש"ך דבר עשאה
 סימן לאחר וכו'. אצל לפי פי' רש"י ז"ל מה לו עשאה המהויק סימן לאחר מה לו אחר
 לא-ר' אלא ודאי כדכתיבנא ע"כ ויהא דעת תוס' כמו שכתוב בסמוך. ובגמרא לא ש"ך
 דאיבד את זכותו אלא כשעשאה המהויק סימן לאחר אצל עשאה המהויק סימן לעומה של
 ראיין זה העורר עליה שהיה שמעון מוכר שדה הגדלה לראובן זה העורר עליה וכתב

לו סומי המזרים כבז על שדה זו מלך פלוגי שדה עלי אש"פ שלח מינה ראיין לא
 איבד את זכותו שיכול הוא לומר אי לאו דעבדי הכי שלקחתי ממנו ספר זה באלו המזרים
 לא היה מוכר לו את השדה וכדי שומרכו שחתי ולא מסתי מודעל כדי שלא יבא
 לאומו ושוב לא יתראה למכרו זו היא שיטת רש"י ז"ל ונראה. אצל תוס' ז"ל כתבו עשאה
 לאומו וכתב מתוך הלבון שמתע דלשורר קאי כגון שומר אהת משהו ועשאה סימן כסם
 המהויק ובגמרא ה"ס לה סני אלא לאחר אצל לעומה לא אבד כלומר אם מכר מעשר
 אחת מסדותיו למוחזק לאו הודאה היא דלי לאו דעבד הכי לא היה המוחזק קונה שדה
 ממני ואני הייתי צריך למעוה ולא גרסי' מוצין אלא זבין ובירושלמי שמתע דלא כרס"י
 שהביא ולא סוף דבר עשאה העורר שומר לאחר אש"פ אחר המהויק והעורר חסד
 בעד איבד את זכותו ע"כ. וכן כתבו ג"כ הרמ"ה ז"ל לירושלמי. וביד רפ"ו ד"ד שופ' וטעם
 וטעמן וכו' ב"ג. ובמור ח"ה ס' קמ"ה. וכתוב עם בש"ע בה"ג ר"מ איבדלין וגם בספר
 הלכות שאם היה זה העורר דין שהגנה לזם הקרקע בחופו. שהיה חייב לו המהויק איבד
 את זכותו שהיה גרוע מעד ההתוס' ע"כ: ז' שדלך למדריגה היום וכו'. וכן
 החולץ דף ל"א ופי' עם רש"י ז"ל ואבדה דרך שבוו שהיתה שדכו מוכרת מנדות אחרים
 והיה לו דרך על אחת מן הרוחות ואבדה ששכחו על אלו מן הרוחות היתה יך בקירה
 ירו ב"ד וכו' וירושלמי דפירקין ודפרק המוכר זה הביא ח"ה רמיא אדמוני ור' עקיבא שניהם
 אמרו דבר אהת דתיקת תמן מכרן לאחר ר' עקיבא אומר ח"ה צריך ליקח לו דרך וחכמים
 אמרים צריך ליקח לו דרך ולא שמע דל"ר אילא ר' יוסא כס' ר' יוחנן כס'ה מלוקט
 מה אן קיימין אלא דבר דרי טיב לו דרך כל עמא מודו שאין צריך ליקח לו דרך ואם דבר
 צרי שאין לו דרך כל עמא מודו שהוא צריך ליקח לו דרך כל אן קיימין כס'ה ר"ע
 אמרו אילו צריך ליקח לו דרך ורבין אמרין יש לו דרך וכן אש"פ דבר דרי יש לו דרך
 כל עמא מודו שהוא צריך ליקח לו דרך ע"כ: והכמים אומרים יקנה לו דרך במאה
 מנה. דיכול לומר לו וי' שתקת חזיל פירחא לנבך כשתקתה ממני הדרך וחי' לא מהדרתא
 שטרך למריהו וכו'. דכ"פ' ר"ע ז"ל והוא ר"ה פ"א ז"ל. ונתנו התוס' ז"ל עם
 למה הולך בפרש ס"א' ואוילן נבך משהו דלואל פשיטו ד"ה כפ"ה דב"ק גבי מכה
 נאחד או בלשנה בני אדם וכו' שזה יכול לומר לו לכו היסדר לפיך הולך לפ' שזה
 שאומר אוילן נבך דהשתא מריה בזה שאינו מחזירו לו ולא משמע כלל הלבון קר. וביד
 דקתני בתתני' יקח לו דרך נמאה מנה משמע כמו שיראה מוכר ע"כ ודעת הרמ"ה ז"ל
 כדעת התוספת דלא מני' למימר לבי היסדר לנבך ככס' דב"ק ד"ה לפי שכל דבר
 שאדם יכול לעשות ראיין אותו כאלו הוא כבר עשוי ע"כ. ועיין בתוס' ז"ל פ"ה דב"ק
 דף ח' סוף ע"א דבר המהויק אי שתקת דנראה דל"ל האם דניב"ה מני' אמר לבי
 היסדר ע"כ. וכתב הרמ"ה ז"ל עם פ"ה דף קכ"ו פ"ה הא דקאמר מהדרתא לאו דוקא
 האם היה מחזיר לו את השדה לא נחשביל המקה עשילו זה אלא שהקנה השדה בקנין
 או שימכור לו הסער ויכתוב לו סער מכירה עליו קני' זה ליה וכל שיבועה כדתי'ה
 כפ' בתרא דב"ב עכ"ל ז"ל ובמור ח"ה סימן קמ"ח: ה' המוציא שטר חוב על
 חברו. בתבוסת הרב"א ז"ל סימן קל"ז: והלה המוציא וכו'. עד שם סימן פ'
 ביד כספ"ל דה"ל מלוה וזהו. והתם ס"ל למימד מענה דל"ל הגיע חן שטר
 אין יכול לומר חלו היתר חייב לך היום לך לספרת את שך שסרי עדיין לא הגיע זמנו
 וכן כתב ג"כ הר"ן ז"ל וכן הוא בשלמן ערוך ג"כ סימן פ"ה דחשן משפט וגם בסוף
 דבריו ז"ל כבז ויש הוא במקום שכ' התוס' שטר ואח"כ נותנין עשאה אש"פ שתיב זמנו
 אין עשאה טענה כזה יאמר לא מכרתי לא השדה אלא כדי שיהיה לי ממה לגבות חובי
 ע"כ: זה היה פקח שומר לו את הקרקע וכו'. לפי שכן וכו' לשון ר"ע ז"ל עד
 ועשאו יטול את הקרקע. אמר המלך כתב הר"ן ז"ל ואשילו יש לו לזה קרקע אחד
 עדיין אבד לו למלוה לומר שאינו יכול לפרוע בשני קרקעות והכי חיה בירוש' בעני'
 עמך שאין לו קרקע יפה יכול לומר דווי' אלא צבי ולא עוד אלא יכול לומר ליה בעני'
 ענין שרהרין דתי' ע"כ. ועיין בתוס' דבגמרא אבדנו טעם לשבט אמחי ככא פלוגי
 אדמוני וחכמים ב"דצבי ליה למימטר מודעל דהכמים ס"ל דלא איבדי ליה למימטר מודעל
 משום שמתעל דחברך חברה איה ליה וכו' וישבו לפי שיטתם שמתני' לעיל וכתבו דל"ל
 רש"י ז"ל דלעיל אחי שפר ספי' ע"כ. ואיהו למתני' כפ' מי שמת דף קכ"ו. ובמור
 ח"ה סימן סוף ע"כ. כמו שכתבו. וכתוב בפסקי מהר"ם ז"ל על הגזר וה"ל
 הוליא שומר לו את השדה המלך מהימן למימר פרוט הוא וטובד היה לי ואבד
 את הדרך כשמתה לי את השדה המלך מהימן למימר פרוט הוא וטובד היה לי ואבד
 או החזרת לי את השדה ונב"ל ממני ומלאתיו אצל מווייף לא מהימן דלי מקייים הוא לא
 מני' למימר מווייף הוא ואכ"מ אומרים זה היה פקח שומר לו את השדה שיכול למשכנו
 עליו ומיירי בשל"ה היה לו שדה א"כ אשילו היה לו נכסים אחרים יכול לומר הייתי ירא שמה
 היו עליך חובות מוקדמין לך מכרתי לך זה השדה שאם יש עליך חובות מוקדמין אקח אני
 הלקי משעה זו שמכרתי לך לזה וזהו ואח"כ קנה משהו בשבט לנשים הרב רבינו יונה ז"ל
 עכ"ל ז"ל. אצל רש"י והר"ן ז"ל דמי יכול לקנה שטר מווייף הוא: ה' אדמוני אומר
 יכול הוא שמעון לומר לו לראובן אילו הייתי צריך דעברי שערך כיבד אתה לוח ממני
 אה"כ היה לך לנפשו את חובך ממני: זה גובה וכו' זה גובה אשילו החוב שיה אין אומרים
 יעבד זה מלוה לו חברו בשביל מלוה שהלווה אלא ב"ד יורדים לנכס כל אחד ומכין לכתבדו
 את חיבוך ק"ה ס' ר"ה ז"ל. אזה גובה וכו' וזה גובה דקאמר רב נתן בגמרא וכפי מה שהיה
 הרב ב"ל א"כ חכמי ז"ל בהלמודו. (פי' בתו"ח) (הנה"ה) מהתקנות ז"ל והרמ"ה ז"ל
 ז"ל ובמור ג"כ הכי ס"ל אצל הרמב"ן ז"ל ס"ל דס"ה אם כותבין השטר ההלה אין הלוה
 יכול לטעון היה לך לפרע בחובך שהאמר המלוה הוטרקתי לעומת ולא יוכלתי לפרע ממך.
 ועיין עוד עם בטר ח"ה סימן פ"ה. ופי' דבגמרא פלוגי רב נתן ורב עשה דמי
 סבול"א ש"ח עם זה על זה שיה אחר הסוכי משהו פלוגי רב נתן ורב עשה דמי
 יעמוד בשלו פי' דס"ה הא דתמן בר"ה הניחין ב"ח בנמוגית בשל כל אדם הן שמין שאם
 יש לו לאחר עדות ובניגות ולחברו וזמירות וכוין דבכרדי החו לגמבי יבני ב"ח בניגות
 לבטל ויזמירות וסדר גבי לה מיניה וא"כ מה חושלת הסוכי מערתה הוא ורב נתן אמר זה
 טובד חס גובה דס"ה בשל הן שמין וכו': אלא הסוכי מערתה הוא דממה נפשך איבא רוחא
 לבטל

לצלל זכורית דהי חכמה קדים צרישא ונבי אשתהה לתיכא האחא גביה עדיה וזינונית וזכורית ומגבי להאין צינונית ואי חייב קדים ונבי מהאין צינונית סויה גביה עדיה ומגבי להצריה וזכורית ודכ"ע אס וס וס לו עדיה חוה עדיה צינונית וזינונית וזכורית וזכורית ודלי הפוכי מפרתה הוא כי פליגי כי את ליה להד עדיה וזינונית וזאת ליה להד וזכורית וכדכתיבין ופרקיין לרז ששה ממתי' דלמיר רבנן וז גובה חוה גובה ונבי נמי דלית להו לרבנן שני הכשרות כשרים מ"ל ימינו זה יעמוד בשלו אלף אלף בשלו הן סמין ואס יס ללוה שרה שריא צינונית לכל אלף אלף עדיה כגובה שפאר שדותיה גרעותה ממנה אין צ"ח גובה הימנה ומשי דמתי' מיירי כגון שלוח הכני ביומא דמיתשלס וימנא דקמא ובהא פליגי דמי' עביד איניס דיוף ליומיה וזה גובה שטר חובו חוה גובה שטר חובו ומי' לא עביד איניס דיוף ליומיה. וצטור ח"מ סי' פ"ה ודכתיבתי: י שלש ארצות לנשואין וכו' עד גא אשם בארץ ישראל. זיד כפ"י: דהלכות אישות עד סוף הפרק. וצטור א"ה סי' ע"ה. וע"פ דכתיב דכתיב: אין מוציאין מעיר ארצה ומכרך רכרך פי' אין מוציאין מעיר יהודה לעיר דעבר הירדן או לגליל או אשכנז וכו' מעיר יהודה לכרך דגליל או דעבר הירדן או אשכנז אבל באותה הדרך וכו': וכתיב תוס' ז"ל בחוספתא דב"א זמן שהוה בן יהודה ואירס ביהודה או בן גליל ואירס בגליל אבל בן יהודה שאירס בגליל או בן גליל שאירס ביהודה העם לכל האנשים המהודים כן נשאה ע"כ. אבל בירושלמי מלאחי כתיב. וכתב הר"ן ז"ל דמסייב בחוספתא אי אמר אי פליגי מיהודה ששתי אשה מגליל כופין אותה לנאח כלומר אע"פ שהוה מיהודה ע"כ: אבל לא מעיר לכרך. שישיבה הכרבים קשה מפני שהכל מהיישדין כס עכ"ל רע"ב ז"ל. אמר המלקט מפקוק לה צננה מקרא דכתיב ביהודה העם לכל האנשים המהודים לנאח בירושלים: ימיה הרע לכה היפה גרסין וכו' זכר הוא. וה"פ דמתי' אע"פ ששמיט מוציאין מעיר לעיר ומכרך לכרך באותה הדרך היינו דוקא גזעיר או כרך שהוה שלכן רע לעיר או כרך שהוה שלכן טוב אבל לא מנהו היסע לנהו הרע אע"פ שהוה באותה הדרך הארץ הרינו עוב אבל לא מנהו היסע לנהו הרע ממדינה למדינה ומכסר לכסר באותה הדרך אינו יכול להוציאנה מנהו היסע לנהו הרע ולא מנהו הרע לנהו היסע ע"כ: ומפני שהגויה היפה בודק מחשב ומבקש דבר הרואי לו הרמזים ז"ל ח"מ סי' פ"ה. שוה היסע בודק כלומר שהיא לריבה להספל ולבדוק עמם שוה היסע כדי שלא תהא זו קלה או כעורה ע"כ. ותימיה הוא דלין וז' שיעת טעם התלמוד דהיי אחר שמואל בגמרא שני וסת החלה חולי מעים ואפילו לפניה וכדפירש רע"ב ז"ל. וע"פ כתיב מנהו. וז"ל הר"ן ז"ל אבל הרמזים ז"ל כפ"י מהלכות אישות כתב ולא מרע ליה מפני שהיא לריבה להספל ולבדוק עממה בנהו היסע כדי שלא תהא בן קול וכעורה ופלי וכו' מאי דמתי' בגמרא דשמואל אינו אלא דלמנוי בלבד כשפתיים יבוא גזק מוחך וכו' וכו' ע"כ סי' פ"ה ומיר דמתי' וזכורית ומי' דמתי' שהוה היסע בודק ר' לוי כסר ר' חמא כסר ר' חמאי כן דכתיב הרעה ומתי' דמתי' ומתי' וסמין ואילו להרס וזה אמר הכין אלא מנא עשה היסע בודק ע"כ. כתב הרב ר' יוסף ז"ל י"ס דגריס' בתר מלה בודק מוציאין מעיר שרובה גוים לעיר שרובה ישראל ולא מעיר שרובה ישראל לעיר שרובה גוים ע"כ: יא הגבל מעלין רפ"ק דערבין. וה"פ הכל מעלין אפילו מנהו היסע לנהו הרע וכו' כמו שפי' רע"ב ז"ל: אחד האנשים ואחד הנשים נוסחא דהרינא אחד האנשים ואחד הנשים עבדים [הגדה] אכן ב"ר יוסף לא כתב רק אחד הנשים ואחד עבדים ס"א אחד הנשים ואחד הנשים ע"כ. ולמאן

לצלל זכורית דהי חכמה קדים צרישא ונבי אשתהה לתיכא האחא גביה עדיה וזינונית וזכורית ומגבי להאין צינונית ואי חייב קדים ונבי מהאין צינונית סויה גביה עדיה ומגבי להצריה וזכורית ודכ"ע אס וס וס לו עדיה חוה עדיה צינונית וזינונית וזכורית וזכורית ודלי הפוכי מפרתה הוא כי פליגי כי את ליה להד עדיה וזינונית וזאת ליה להד וזכורית וכדכתיבין ופרקיין לרז ששה ממתי' דלמיר רבנן וז גובה חוה גובה ונבי נמי דלית להו לרבנן שני הכשרות כשרים מ"ל ימינו זה יעמוד בשלו אלף אלף בשלו הן סמין ואס יס ללוה שרה שריא צינונית לכל אלף אלף עדיה כגובה שפאר שדותיה גרעותה ממנה אין צ"ח גובה הימנה ומשי דמתי' מיירי כגון שלוח הכני ביומא דמיתשלס וימנא דקמא ובהא פליגי דמי' עביד איניס דיוף ליומיה וזה גובה שטר חובו חוה גובה שטר חובו ומי' לא עביד איניס דיוף ליומיה. וצטור ח"מ סי' פ"ה ודכתיבתי: י שלש ארצות לנשואין וכו' עד גא אשם בארץ ישראל. זיד כפ"י: דהלכות אישות עד סוף הפרק. וצטור א"ה סי' ע"ה. וע"פ דכתיב דכתיב: אין מוציאין מעיר ארצה ומכרך רכרך פי' אין מוציאין מעיר יהודה לעיר דעבר הירדן או לגליל או אשכנז וכו' מעיר יהודה לכרך דגליל או דעבר הירדן או אשכנז אבל באותה הדרך וכו': וכתיב תוס' ז"ל בחוספתא דב"א זמן שהוה בן יהודה ואירס ביהודה או בן גליל ואירס בגליל אבל בן יהודה שאירס בגליל או בן גליל שאירס ביהודה העם לכל האנשים המהודים כן נשאה ע"כ. אבל בירושלמי מלאחי כתיב. וכתב הר"ן ז"ל דמסייב בחוספתא אי אמר אי פליגי מיהודה ששתי אשה מגליל כופין אותה לנאח כלומר אע"פ שהוה מיהודה ע"כ: אבל לא מעיר לכרך. שישיבה הכרבים קשה מפני שהכל מהיישדין כס עכ"ל רע"ב ז"ל. אמר המלקט מפקוק לה צננה מקרא דכתיב ביהודה העם לכל האנשים המהודים לנאח בירושלים: ימיה הרע לכה היפה גרסין וכו' זכר הוא. וה"פ דמתי' אע"פ ששמיט מוציאין מעיר לעיר ומכרך לכרך באותה הדרך היינו דוקא גזעיר או כרך שהוה שלכן רע לעיר או כרך שהוה שלכן טוב אבל לא מנהו היסע לנהו הרע אע"פ שהוה באותה הדרך הארץ הרינו עוב אבל לא מנהו היסע לנהו הרע ממדינה למדינה ומכסר לכסר באותה הדרך אינו יכול להוציאנה מנהו היסע לנהו הרע ולא מנהו הרע לנהו היסע ע"כ: ומפני שהגויה היפה בודק מחשב ומבקש דבר הרואי לו הרמזים ז"ל ח"מ סי' פ"ה. שוה היסע בודק כלומר שהיא לריבה להספל ולבדוק עמם שוה היסע כדי שלא תהא זו קלה או כעורה ע"כ. ותימיה הוא דלין וז' שיעת טעם התלמוד דהיי אחר שמואל בגמרא שני וסת החלה חולי מעים ואפילו לפניה וכדפירש רע"ב ז"ל. וע"פ כתיב מנהו. וז"ל הר"ן ז"ל אבל הרמזים ז"ל כפ"י מהלכות אישות כתב ולא מרע ליה מפני שהיא לריבה להספל ולבדוק עממה בנהו היסע כדי שלא תהא בן קול וכעורה ופלי וכו' מאי דמתי' בגמרא דשמואל אינו אלא דלמנוי בלבד כשפתיים יבוא גזק מוחך וכו' וכו' ע"כ סי' פ"ה ומיר דמתי' וזכורית ומי' דמתי' שהוה היסע בודק ר' לוי כסר ר' חמא כסר ר' חמאי כן דכתיב הרעה ומתי' דמתי' ומתי' וסמין ואילו להרס וזה אמר הכין אלא מנא עשה היסע בודק ע"כ. כתב הרב ר' יוסף ז"ל י"ס דגריס' בתר מלה בודק מוציאין מעיר שרובה גוים לעיר שרובה ישראל ולא מעיר שרובה ישראל לעיר שרובה גוים ע"כ: יא הגבל מעלין רפ"ק דערבין. וה"פ הכל מעלין אפילו מנהו היסע לנהו הרע וכו' כמו שפי' רע"ב ז"ל: אחד האנשים ואחד הנשים נוסחא דהרינא אחד האנשים ואחד הנשים עבדים [הגדה] אכן ב"ר יוסף לא כתב רק אחד הנשים ואחד עבדים ס"א אחד הנשים ואחד הנשים ע"כ. ולמאן

וסליקא לה מסכת כתובות. בעזרת שוכן ערבות. אלהי האבות: בעה"י אשר חיינו בידו מסורים. ותוא מתיר אסורים. גתחיל מסכת נדרים:

מסכת נדרים

ר"ך לומר להכי לא רחל ללא כתוב ערך לה' אוסור לה' הקדש לה' כמו דכתיב תרס לה' קרבן לה' תוס' ז"ל. בפירש רע"ב ז"ל בגמרא מוקמינן דרישא דמתני' חסורא מהסרע וסכי קתיי כל ידות וכו'. אמר המלקט והכל לא מניין למומר דתהא תהא כתיבא כל כוונתו ובתריה כל ידות ומפ' ברישא במתי' דסליק מניה להאילו ומתרינן: בגמרא באיבעית אימא דלמיר ידות תתיין מדרכא מפרש להו ברישא א"כ לפתח דכו' נמי ומסי' פתח דכו' נמי ואע"ג דלין דין התנא לחסר בראש דבריו רק באמנא או בסופין הכל סגר ג"כ בראש דבריו אבל בשאר מקומות לפעמים מפ' תנא במתי' דפתח דכו' וזמנין במתי' דסליק מניה ונרפ"ק דגזיר מפרש דליסר דהניו בלתי כתיב ענינו כגון דהלקט והעמטה וזמיה אשה וילא מפרש אוסורא ברישא אבל גבי במטה וילאח דליסורא דבהמה הוא אבל הוא אינו חייב בדבר שאינו ראוי לו הלכך קלימא חסורא ומפירש החיורא ברישא ונבי י"ב נוהלין נמי מפרש עיקר נחלה ברישא ונבי מיר אע"ג דבין כוונתו ובין ידות חרוייהו אוסורא דנפשיה ניכסו מפרש ידות ברישא אידי דחביבה ליה דלמתי' מדרשא ומ"ז כי מתחיל מתחיל ככתיבים כס עיקר לשון מיר ע"כ. והאי חסורין דבראש דכרי תנא דין איינו דוקא למאן דכסר דכוונתו לשון שתיקו נכמיס לידור בלשון דהוה כד' שלא ירגילו להסיר לשון קרבין אבל למאן דכסר דכוונתו לשון גוים הן לא לריכין לחסורי ראש דבריו אלא חסורין דפתח ככתיבים ברישא דהוי דלורייתא שכן דרך התנא להחיל בדברים חסורין והספתיים ומ"מ מפרש ידות ברישא משום דלתיין ליה מדרשא דקרא דכתיב לידור דיד מיר להויב קדמי' דהוי מירא חסורא ומפירש דקרא שמשון דיד דגריס נמי כדגריס ונבגמרא מפרש לידור למה לי כיון דלית לן הקדש וע"פ כפירוש הר"ן ז"ל וכתב הרשב"א ז"ל דלמ"ד ככתיבים לשון גוים קראום בלשון מפרש ככתיבים אע"פ שכן עיקר הלשון בלשון גוים שפאר הלשון הוא לשון האזנה וזהו הלכות הלכות כוונתו ע"כ: ושבועות בשבועות. זיד פי' שני דל' שבועות וסמין. י וצטור ר"ד סי' רנ"ז: וזוירות כזוירות. הימא אחמי' לא תנא אוסורין כליסורין וקדשות כקדשות וי"ל דלמ"ד לשון גוים לא נאח להם לשון גוים אלא כתיב דתנא ולמ"ד לשון שבדו חכמים

ר"ך לומר להכי לא רחל ללא כתוב ערך לה' אוסור לה' הקדש לה' כמו דכתיב תרס לה' קרבן לה' תוס' ז"ל. בפירש רע"ב ז"ל בגמרא מוקמינן דרישא דמתני' חסורא מהסרע וסכי קתיי כל ידות וכו'. אמר המלקט והכל לא מניין למומר דתהא תהא כתיבא כל כוונתו ובתריה כל ידות ומפ' ברישא במתי' דסליק מניה להאילו ומתרינן: בגמרא באיבעית אימא דלמיר ידות תתיין מדרכא מפרש להו ברישא א"כ לפתח דכו' נמי ומסי' פתח דכו' נמי ואע"ג דלין דין התנא לחסר בראש דבריו רק באמנא או בסופין הכל סגר ג"כ בראש דבריו אבל בשאר מקומות לפעמים מפ' תנא במתי' דפתח דכו' וזמנין במתי' דסליק מניה ונרפ"ק דגזיר מפרש דליסר דהניו בלתי כתיב ענינו כגון דהלקט והעמטה וזמיה אשה וילא מפרש אוסורא ברישא אבל גבי במטה וילאח דליסורא דבהמה הוא אבל הוא אינו חייב בדבר שאינו ראוי לו הלכך קלימא חסורא ומפירש החיורא ברישא ונבי י"ב נוהלין נמי מפרש עיקר נחלה ברישא ונבי מיר אע"ג דבין כוונתו ובין ידות חרוייהו אוסורא דנפשיה ניכסו מפרש ידות ברישא אידי דחביבה ליה דלמתי' מדרשא ומ"ז כי מתחיל מתחיל ככתיבים כס עיקר לשון מיר ע"כ. והאי חסורין דבראש דכרי תנא דין איינו דוקא למאן דכסר דכוונתו לשון שתיקו נכמיס לידור בלשון דהוה כד' שלא ירגילו להסיר לשון קרבין אבל למאן דכסר דכוונתו לשון גוים הן לא לריכין לחסורי ראש דבריו אלא חסורין דפתח ככתיבים ברישא דהוי דלורייתא שכן דרך התנא להחיל בדברים חסורין והספתיים ומ"מ מפרש ידות ברישא משום דלתיין ליה מדרשא דקרא דכתיב לידור דיד מיר להויב קדמי' דהוי מירא חסורא ומפירש דקרא שמשון דיד דגריס נמי כדגריס ונבגמרא מפרש לידור למה לי כיון דלית לן הקדש וע"פ כפירוש הר"ן ז"ל וכתב הרשב"א ז"ל דלמ"ד ככתיבים לשון גוים קראום בלשון מפרש ככתיבים אע"פ שכן עיקר הלשון בלשון גוים שפאר הלשון הוא לשון האזנה וזהו הלכות הלכות כוונתו ע"כ: ושבועות בשבועות. זיד פי' שני דל' שבועות וסמין. י וצטור ר"ד סי' רנ"ז: וזוירות כזוירות. הימא אחמי' לא תנא אוסורין כליסורין וקדשות כקדשות וי"ל דלמ"ד לשון גוים לא נאח להם לשון גוים אלא כתיב דתנא ולמ"ד לשון שבדו חכמים